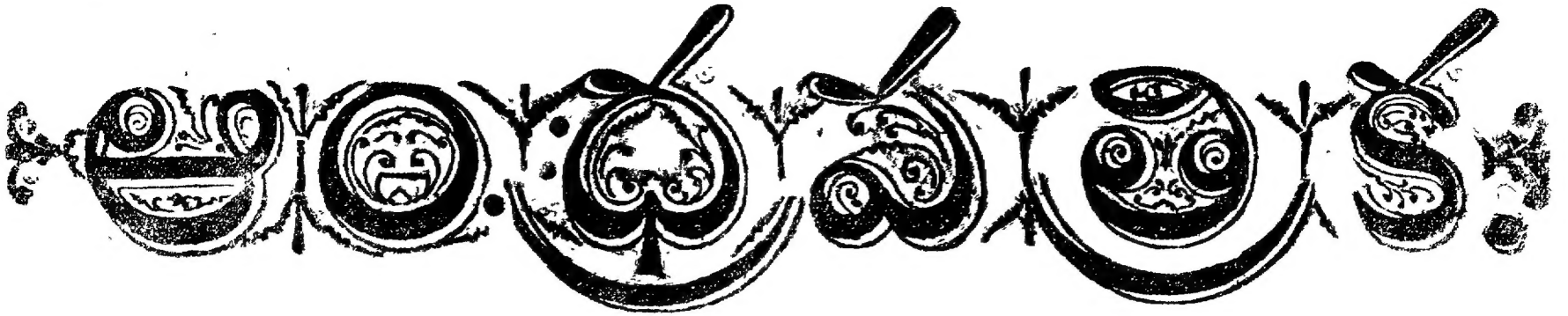

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1

Telephone No. 544.

31/1/24

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 21-వ తేది గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ సప్తమి ౭.

No. 121
సంచిక ౧౨౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి బేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కోల్ మాన్సు ఆవపిండి
సాంబారుదులకు రాజువంటిది

మునుప్ప సవాటితో ఉపయోగించుటకు తగినది.
కోల్ మాన్సు ఆవపిండికి సమానమైనది దెద్దియులేదు.
చప్పని నోయగలవారు కోల్ మాన్సు ఆవపిండినివాడిన చప్పనికే వేమున పోగొట్టుటయే గాక నోటి యల్లును వీరుపూరు నట్లు జేయును. అది మంచి తీర్ణకారి కారణమును మంచి క్షితిలోనుంచును. అది మంచి ఆకలిని కలుగజేయును.
డి. ఎన్. ఎఫ్:— ఆవపిండి తగిన రుచిద్రవ్యములలో ప్యాకు చేయుటకును. ద్రవ్యం ఆవపిండి:— తగిన రుచి ద్రవ్యములలోను, బుడ్డలోను ప్యాకు చేయుటకును. పాక్యెట్లను చేయుటకు చైతన్యంబున దీనినే వాడుచున్నారు.
అన్ని దుకానుమలందును, చైతన్యకాలందును దొరకును.

BY APPOINTMENT TO
H.M. THE KING
Colman's
Mustard

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువళ్ళికే-ణి

16.8.24 తేది శనివారమునుండి 22.8.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.
రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శించబడును.
కాటెన్ కిడ్స్ ఎడ్మిస్ట్రేషన్ వాలగవారము.

2 కవిరత్న కాలిదాస

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

16.8.24 శనివారమునుండి 22.8.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
డిబుల్ సిరియల్ అట్రాక్షన్స్ ది బర్నిగాన్
ట్రయల్ కడపటివారం వాని పింగుడాగరు
మొదలగునవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ న్యూసు
గూడ చూపబడును.

BORAX - LEMON SOAP.

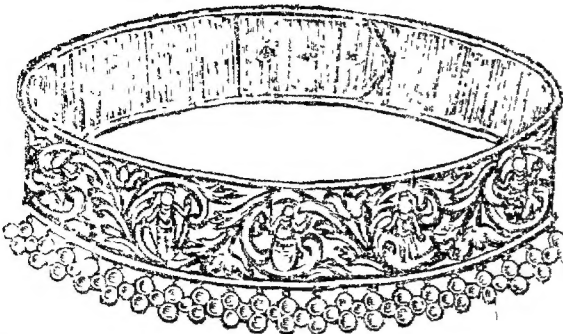
బోరక్సు నిమ్మనబ్బు

శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లకదనమునిచ్చును. సువాసనగలదు.
10 తులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 తులముల కోపు ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15-0-0
కర్పూరపు సబ్బు 0.8-0, కార్పూరిక 0 3-0
Agents Wanted. ఏజంట్లుకావలెను. (1548)

R. Venkatappiah, Proprietor.
కృష్ణాసబ్బు కంపెనీ, మచిలీపట్నం.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు,

నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అనేకమోస్తె రిల్యో వన నాగవత్తులను తగినట్లు తయారు చేయబడును. పాతికావధి అంగుళము మొదలు పుష్పాంగుళము వఱకు లున్నవగు చేయవచ్చును. వీటికి తమకు సహజ ముజారి రుప్త 25 లు మొదలు 50 రిల్యో ల వరకు గలదు. పుష్పరాగములు, పల్లె కెంపులు, కత్తుములు మొదలగునవి చేర్చిన వాటికి ప్రత్యేక ముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరకపు వెండి సవరములు గారు పెగలు, సామానులు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి.

ఒక సారి వచ్చి ఒకచిన్న ఉరువును మావద్ద తీసిన మానవ్యు

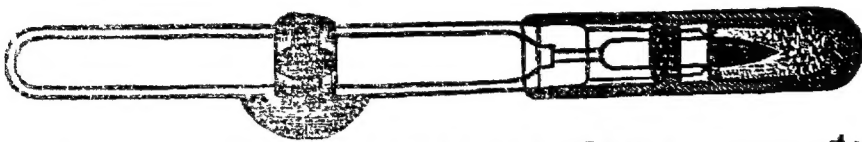
ను. విడువ చేయును. మానిత్ర విచిత్రపు 172 పుటల క్యాలటరు 1.5 ధర రుప్త 1.

ఉర్లుచి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, పెగలు వర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

సెక్స్ పిల్లింగు

“ఆగేట్”

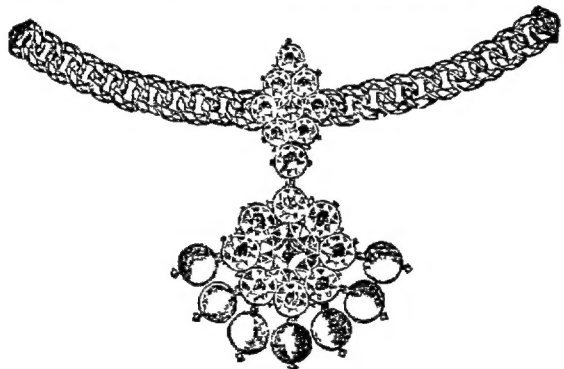
ఫ్రాంటిన్ వేనా

శాశ్వతైవ వేన ప్రపంచమునందు, నూతనపక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ “ఆగేట్” కలము, అమెరికా అట్టోలియా, మొదలగు ఖండ్లములలో నిర్మితగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూజాతీయములకు మోడ మిక్చురుగా జవాదర చేయ వలసివచ్చును.

సాదారణమయిన “ఆగేట్” కలము

మా మాటలుగా ఉపయోగించబడు ఈ కుప్పాపాకి బరులు “ఆగేట్” గాజాపాకి నువ్వయోగించుట యద్భుతమగు నూక) 1957 వాసము. ఒకచూరి శిరాలో ముంజియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957) డి. జ్యోతి యూ డి. జ్యోతి. మద్రాసు.

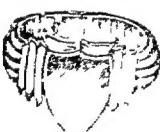

సమకముగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొడ్డకు స్తానము

ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్ క్వార్టర్సు, బి. వాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

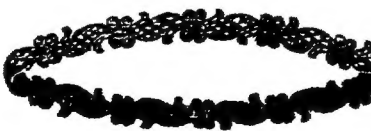
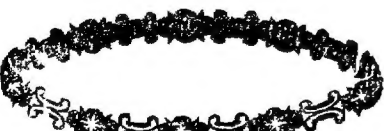
మానవకు అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజాలు, మెడగొల్పులు, కానుమలలు అడ్డిగ వైకొలు మొదలగు ఎంగారు పెగలున్న, పెరత్తుములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జడబిల్లులు, నాగరములు, ఉంగరములు, వంపునరములు, పతకములు, మొదలగునన్ని వెండి రైలు కూజాలు, బుద్ధులు, వేలాగిన్నెలు, కాపిరైలు మొదలగు పాత్రసామానులను అనేకరకములు కాళ్ళుగొలునులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నవిగా యుండును. కాను బంగార

మనకున్న చాదివేండికిన్ని కత్తుములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వ బడును వచ్చుచి వాపసు తీసుకొనబడును.

(క్రొత్తైబడ్డు) - శరణపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

వాక చూనుల ఉత్పాదకులై.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

ఆంధ్రోద్యమము - మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	1	8	0
గురుబాధామృతము అను వేదసారగ్రంథము చిత్రితపటములు, శ్రీమతి కట్టమంది పిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	0	4	0
శిల్పకళామంది (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది)	1	4	0
ఆంధ్రపరిషత్ 0 4 0 ఆత్మజ్ఞాన సంగ్రహము (పీఠము విడిచిన తరువాత ఆత్మసీతి)	0	8	0
తిత్తమచంద్రి ... సం 1-0-0-0 సటికా ఆధ్యాత్మికచింతామణి	0	12	0
శ్రీరామవిజయ నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మోధిని నాటకము	0	4	0
హిందూ ఖర్బలు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, రంబుశెట్టిపేట, మద్రాసు.			

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 21-వ తేది గురువారము

(1) భాస్వరములు

వనియాల కా 1.5 రు 85.0-0 మొదలు 45.0-0 వఱకు		
లియ్యము బస్తాలు	మొదలు	సాకు
మనుమ లెనాలిని ,, క 48 గలది	రు 14.0-0	14.8-
నెలూరిని ,, డిటా	,, 15.8-0	17.0-0
డిల్లీని ,, డిటా 48 గలది	,, 16.8-0	17.0-0
కాగులు రా. 164 బస్తా 1.5	,, 8.12.0	9.0-0
నవ్వులు ,,	,, 20.0-0	22.0-0

(2) వత్స భాస్వరములు

కందులు బస్తా 1.5 ర 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0		
నెవగలు ,, డిటా	,, 12.4-0	12.8-0
నెవలు ,, డిటా	,, 12.12.0	18.0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 18.0-0	15.4-0
జీలము ర 164 ,,	,, 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె కా 1.5 రు 170.0-0 175.0-0		
నెయ్యి కు 1.5	,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం నెరునెవకవత్తకా 1.5	,, 60.0-0	62.0-0
యెర్ర వ్రతేతము ,,	,, 55.0-0	58.0-0
నెరునెవకనూనె గానుగ కా 1.5 రు 148 మినుకనూనె 186		
అమడము నూనె కా 1.5	రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకనుపు కా 1.5 రు 205.0-0 210.0-0		
మారకనుపు ,,	రు 140.0-0	160.0-0
మిరకకాయలు(గుంటూరిని)కా 1.5 రు 105.0-0 140.0-0		
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1.5 రు 45, 50		
కాళమానీ పాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
రైలు కా 1.5	రు 85.0-0	50.0-0
శింకవండు కా 1.5	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం కా 1.5 రు 88.0-0 86.0-0		
చదరం ,,	,, 82.0-0	87.8-0
రవుండు ,,	,, 82.0-0	87.8-0

(6) లోహములు

నెంజీ 100 రులలింగ రు 78.0-0 81.12.0		
అంగారము, తులము 1.5 రు 24 2.0 24 10.0		
నూరను 1.5		15.7.8
ఇత్తడి కా 1.5 రు 265.0-0 270.0-0		
కాసి డిటా	రు 805.0.08	810.0.0
అస్కా చక్కెర బ 1.5 రు 41.8-0 42.0-0		

(7) రంగులు అలిజరైన

అల్లకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు 80.0-0		
కొట్టి కప్పుడు డిటా		,,
సింహం డిటా		,,
4 గురం డిటా		,,

(8) దూది

కొండా నెస్తు బారవ 1.5 రు 820.0-0		
----------------------------------	--	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5 రు 9.18.0		
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5 రు 8.8.0		
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1.5 రు 8.12.0		
అమావదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5 రు 9.8.0		
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2.0		
హాలాపురు నెం 20 రు 12.8.0		
బాపా నెం 20 రు 12.4.0		
,, ,, 40 ఏ రేణు అయినను రు 15.14.0		
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 10.0-0		
నద్యాకా నెం 24 1/2 రు 12.4-0		

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులను నులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1.5 1-4-0 ఏ. పి. అ 6 ఆయుర్వేదచరిత్రక:— వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తు గుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యప్రతి. సం॥ చండా. రూ. 2.8-0. మాదిరి యుచిరము. 2 పి. సి. ఏ అందు కో, పెరిడేపి, నల్లూరుజిల్లా

బొంబాయిజాబు

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరినుండి)

క్రిందటిజాబున స్వరాజ్యవాదులయొక్కయు వారి యనుచరులనుగూర్చియు కొంత ముచ్చటించియుంటిని. బొంబాయిని, కాసనసభ చర్యలన్నియు ముగిసినవెనుక, వారి నడవడిని పూర్తిగా నెన్నికదారులు విమర్శింపబడగల నెవ్వరైన కనిపెట్టగలరు.

(1) స్వరాజ్యవాదుల విషాదానుభవములు

కాసనసభయందు కాలిడినది మొదలు, ఒక్క తీర్మానమునందయున నేక గ్రీవముగ ప్రవర్తింపగలుగుటగాని, నితరపక్షముల నెందునుకూడ కట్టుకొనగలుగుటగాని, స్వరాజ్యపక్షము వారు సాధ్యపరచుటకలగలేదు. మొదటినుండియు, తరువరకు అన్ని సమస్యలను వారిమార్గముల కనుమతి సానుకూలపరచక, ప్రభుత్వమార్గముల నెదుర్కొను విధములయందును విషాదానుభవము నొందిరి. ఒక్క ప్రభుత్వము వార్తా వెల్లడి సంఘ తీర్మానము విషయము ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును తిలకింపుడు: అందు స్వరాజ్యవాదు లెంత ప్రతికూలభావము గనుపరచినను, పర్యవసానము వారి అభిప్రాయములకు భిన్నముగా పరిణమించుటచే ప్రైవేటుము నెప్పటియట్లనుంచుటకే తీర్మానింపబడినది. ఇట్లే ప్రతితీర్మానమును, వారి భావములకు ప్రతిహేతులుగా నెదురుపడి, చివరకు ఏమియు నారివల్ల నెరవేర్చబడలేదని ఎన్నికదారులు తలచిన అశ్చర్య మేమున్నది! ఈ అంశముల నన్నియు దలచిన, స్వరాజ్యవర్గము కాసనసభయందు నిష్క్రమింపబడిన కరముగను, నిరుపయోగకరముగను నుండెనని తలంపవచ్చును.

(2) స్వరాజ్యపక్షపు నిందాబాధ్యత

ఎన్నికదారులయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు నిందార్హతను నూచించు కార్యములు కొన్ని స్వరాజ్యపక్షము చేర్చి కపోలేదు! సాధ్యమగునంతవరకు త్రవ్వకముల తీర్మానింపలేకపోగా, ప్రజాశయము లభివృద్ధినిందింప జాలిన ఒకటి రెండు తీర్మానములయందు కూడ, వారి భిన్నాభిప్రాయములగుటయు, ఆ తీర్మానముల నానల పారవేయుటయు గలిగినది. అద్దెచట్టము వర్తకజాతులకు సంబంధించినంతవరకు మరల పునరుద్ధరించి, వర్తకమునకై నడవె గృహముల పుచ్చుకొనువారు, భూస్వాముల దురాశపాలనకుండా, ప్రభుత్వచట్టమువల్ల కాపాడుటకు ఒకరు తీర్మాన ముపపాదించి- ఆతీర్మానమును స్వరాజ్యవాదు లానల త్రోసివేసిరి. ఇది ప్రజలలో నొక శాఖయగు చిల్లరవర్తకుల కాపాడు ప్రథమోద్దేశముగలది. దీని విషయమున నినుమంతయు స్వరాజ్యపక్షమున నైకత్యకూడదు, ఓడిపోయెను. ఈ పక్షమున కొందరు భూస్వాముల అభిప్రాయములతో నేకీధరించువారు: మరికొందరు ప్రజలపక్షమునుండి అద్దెచట్టము పునరుద్ధరించు ఉద్దేశ్యముగలవారు: మరికొందరు నిటుగాక, ప్రభుత్వమువలె మధ్యవర్తులగునుండి మర్యాద దక్కించుకొనజూచువారు! జయకరుగారు ఎవ్వరియైనా సారమువారు ఎట్లో ఒకవిధమైన, వారి సమృద్ధినిగాని, ప్రతిహేతులుగాని జూపవచ్చునని తమ పక్షమునకు నాయకత్వము జూపిరి! ఈసమస్య వారిపక్షపథ్యముల నేమాత్రము ప్రస్తుతము చలంపకూడదు! చివరకు తీర్మాన మడుగంటి, యాచార్యుల స్వరాజ్యవాదులపై బడినది. ఎల్లరును వారి నాయకుల నిందింపబడగలిగిరి. స్వరాజ్యవాదులే, స్వరాజ్యనాయకుల నెదుర్కొని, పట్టామున సమావేశముల మూలమునను, వార్తాపత్రికా ప్రాతములమునను, జయకరుగారి నాయకత్వమున, వారి అనుచరుల ప్రవర్తనను నిరసించిరి. జయకరుగారు, ధనికులుగానీ భూస్వాములుగానీ, సంఘమున స్వల్పసంఖ్యకుల నెగగద్రొక్కి ఇతరులను స్వాతంత్ర్యమిడుట వారిపక్ష పథ్యములకు నిరుద్ధముగలచే, ఎవ్వరికి వారి మనోభిప్రాయముల ననుసరించి, తీర్మానము పట్ల ప్రవర్తింప యునుమతి నొసంగిననీ వక్కాణించిరి. ఈసమర్థుల సర్వజనాంగీకృత మగుచుండలేదు. మీదుమిక్కిలి అనేక అసాధులు స్వరాజ్యపక్ష నాయకులపై వ్యాపించియున్నవి. వారి స్థానములు అపరమకౌనుటకై, భూస్వాములను ధనికులనుకూడ దీసికొనుటకు పన్నిన పన్నుగడ యను సిద్ధాంతము, పదంతి నూలముగా ప్రజలమనముల నావరించియున్నది.

(3) అల్పమగు, అంత్యాటపట్టు

ఇక వారు చేయదగినదేమి? మొన్న నొక సందర్భమున ఎన్. ఎమ్. జోషీగారు నుడివెట్టు పక్షకోశమును నృధిపరచు నుటకు, ప్రపంచమున నన్ని నాగరిక దేశముల యందువలె,

ధనికుల యాశమును కాసనసభలకుగా కొనసాగించి వారివలన, రాజకీయప్రపంచమున నిచ్చుటకు ధనము స్వీకరించుటయే! ప్రస్తుతపు స్వరాజ్యవాదుల నడవడి నిట్లు ప్రజలుగ్రహించిన పై ఉద్దేశ్యము కొంత వరకు సఫలమయిన సమకట్టిన టెంచడమే. ఒక అద్దెచట్టముగాని, లేక ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వపు నేతలనుక పుట్టగాని, స్వరాజ్యవాదుల ముఖ్యము పట్టు ధనికులని చెప్పవచ్చును. ఈవర కొక లేఖయందు, నేతల సుంకము(Excise Duty) భారత నేతలపక్షము ననికట్టుచున్నదని నుడివియుంటినిగాదా. ఈ సుంకమువల్ల, భారత నేతలపక్షములు విదేశీవానికన్న చవుకగా నమ్ము పీలుతప్పులయు, యంత్రాధికారులకు విరివిగా లాభప్రాప్తి కలుగకుండుటయు, తలపించుటచే, ఒకవేళ స్వరాజ్యవాదులు ప్రైవేటుమును నిర్మూలించినచో, పక్షకోశము, యంత్రాధికారులవల్లను, ధనికులగు భూస్వాముల మూలమునను నింపుకొను అవికాశము కలుగుననుటకు సందియ మేలే! నిజముగా నీవార్తమునకు స్వరాజ్యవాదులు దిగునెడల నిదియొక మహత్కార్యము కాజాలదు. ఏలయన, స్వరాజ్యవాదు లెంతకాల మీ యల్పమున నాటపట్టు వార్తాము జేసికొందుకో అంతకాలము సామాన్య ప్రజాశయములకును, వారి మార్గములకును, అతిహేతులగుదురు. ప్రజలలో రాజకీయరంగమున పూర్వమున్న జాతిభేదములకుపైగా, నితరభేదము లుద్భవించి మరింత విషమపరిస్థితుల కలుగజేయుననుటలో సందియమేమి? క్రిందటిమాటు పండిత నెహ్రూగారు బొంబాయికి విచ్చేసినపుడు కాలమునంతయు, యంత్రాధికారుల చర్యలతోనే గడిపినట్లు తెలియవచ్చెను. స్వరాజ్యవాదుల ఈ ఆటపట్టుయినను స్థిరముగా నిలుచుననుకొనుట తప్ప. ఏలయన ఒకవేళ ఎప్పుడయిన ప్రైవేటుంత్రాధికారులకు గాని, ధనికులకుగాని విరుద్ధముగా నడువలసివచ్చినచో, వాటికి మరింత విషమాకృతిని చాటును.

(4) ఎల్లెడలను మాననము!

కొన్ని దినములనుండి బొంబాయిని మాననవృత్తి వాచాల కెంతమాత్రమును కొదువలేదు. శంకరనాయకుగారి సేన మొదలు, ఈ దాచాల కంతు గన్వింపకున్నది. తెయింబరుగారి నవమానపరచినందుకు క్రాంతిలుపత్రిక, న్యాయస్థానమును న్యూనతనొందించినందుకు కేల్కారుగారును అపారమున నన్యపరిహారము చెల్లించుకొనవలసివచ్చెను. ఎంత న్యాయస్థానముల దాడికి క్రాంతిలుపత్రికయు, కేల్కారుగారును దాళవలసివచ్చెనో, అంత ప్రజలపట్ల గౌరవముక్రాంతిలునకును కేల్కారుగారికిని పోయెను. మొన్న నిజటికమావేళేమి ఇందుకు తార్కాణము; కేల్కారుగారికి జుర్రానా రూ 5000 ను విధింపబడగానే, ప్రజలెల్లరును నాయకులందరును ఒక్కమారు వారల సానుభూతి నాయకులను గుఱపరచిరి. ఈసమావేశమున శ్రీమతి సోజినీదేవిగారు, జయకరుగారు మున్నగు వారు పాల్గొనిరి. కేల్కారుగారి పత్రికాసంపాదకీయచాతుర్యమును, వారి అపార దేశభక్తిని, లోకమాన్యనియం దాయకుల గల భక్తిని నేమికోర్క ప్రశంసించి వారిని పుష్పమాలలం కృతులుగ చేసిరి. దీనివల్ల మాననవృత్తియను కారణభూతులగు వారు, మానాభివృద్ధిగాంచి ప్రజల మనముల సంపూర్ణముగ నాకర్షించిరి.

(5) పంచెములలో పత్రికాపోటీలు

ఒకమారు గుర్రపుపం దెములు పూనాలో సాగుచుండ, నింకొకవంక పత్రికాపంచెములు బొంబాయిని జుగునుమించుట ఒకవింతగా కన్పించుచున్నది. ఏలయన, పంచెముల ప్యవసానము ముందు మేము ప్రకటించితిమంటే, మేము ప్రకటించితిమని పత్రికలు ననుదినమును ప్రచురించుచున్నగాక ఒకరి కొకరు అల్పాద్దేశముల, డెయిలీ మెయిలువానను ఈరినింప న్యూనువారును నిరూపించుకొనుచున్నారు. అదిగాక, పూర్వ మొకమారు నేను నూచించినట్లు రి వ తరగతి పంచెములకుపు ప్రయాణీకులవల్ల, జి. వి. పి. రయల్వేవారు అపాదముల లాభముల నొందుచున్నారు. పై పంచెములను వారి వేసిన పంచెము గులభముగా నెగినది. రి వ తరగతి ప్రయాణీకుల మాటటుంచి, మొదటి రెండు తరగతుల ప్రయాణీకులకు కొంత ఈపంచెములకు తగ్గించినందున కింకెనీనానికి రి వ తలాభము చేకూరగలదు. బొంబాయిని రి వా ప్యవసానముచేల్చి చినయెడల రి వ తరగతి ప్రయాణీకులకు పూనాకు నెట్లరు తిరిగి వచ్చుట, అచట పంచెమునకు రుసుము చెల్లించుట కలుగుచున్నది.

(6) ప్రాతకక్షులను త్రవ్వట పూర్పుట

స్థానికస్వపరిపాలనమున రసాభాసకు కొంత జాతీయవాదులును కారణభూతులు కాకపోలేదు: ఏలయన, దాక్షరు సుకియా గారు రుకతున్నను, పీరురకుండునట్లు లేదు. వారు న్యాయస్థానమున దావాచేసినతరువాత నిన్న జమ్నాదాసు మేహతా గారు సుకియాగారిపై మరిఒక మందరింపు తీర్మా

నము ప్రవేశపెట్టిరి. హాడ్డిం సకొ సతి గారు మున్నగు వారెంత సర్దజాచి ను, అది అధిక సంఖ్యాకుల నామోదించబడెను. ఇట్టి అనవసరచర్యలవల్ల ముంబై కేంద్రభవ్య కేంద్రులయొగని కుర్రాట్టి కాన్వేనును గలుగవని నమ్ములని యందును. ప్రైవేటువల్లస్థానిక పరిపాలనా విషయములకును ముప్పువాటిల్లుచున్నది.

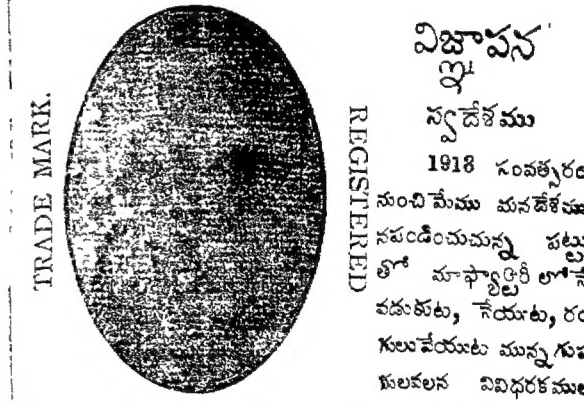
(7) చివరలో స్పృహ కోల్పోతారా పురుషుడా?

ప్రైవేటువ్యవస్థలకు సోజినీదేవిగారు మిలదొరికినపు డెన్ని నిలవించుచున్నది. ఆసుహనీయునియం దామెదేమి గొప్ప శక్తియు గన్వింపజోకాని, ఆమెమాత్రము బొంబాయికి రాకమునుపునుండు, వచ్చి తిరుగుతను, ఒక్కవిషయన నాయక లోకోత్తర పురుషుడని చాటుచున్నది! ఆప్రికాఖండ యాత్ర అయిన మొగలు గాంధీగారివంటివాడుకూ ఆమెగొప్పమున నూత్నపు పురుషులయినట్లు తోచుచున్నది. స్పృహనేనానినిపూర్తిగా నీచ మెతవాదులలో మిరివాదులగు సప్రాగాలే ఆయన విషయము వెక ప్రాయులై యుండ, ఈ ప్రైవేటుసభయందును, అతడు లోకోత్తరపురుషుడని చాటుటకు గౌరవములేవియో తెలియకున్నవి. పాల్కలబారుమొదలు, రావ్యాంగవేల్లెల వరకు ఆందరం ఈసంశయము బాధించుచున్న పనుటలో సందియములేదు. ఆమెమాత్రము ప్రైవేటుప్రాయమును విసుగురారు ములేక ప్రతిభయందును విరజిమ్ముచున్నది.

(8) ముక్తి లేదు

హాడ్డినునుగారి మాత్రము ముక్తి గనుమొందులేదు. ప్రజల గౌరవోన్ము ప్రభుత్వము సరకుగొని వాపుయే ఇందుకు ముక్తికాదు. గవర్నరుగారు పత్రికాప్రతినిధులతో ముచ్చటించుచున్న నొప్పుకొనలేదు. సహజముగా పీకాలపాపు యలయు, విషయమున నింక సంకుచితమునకులగుటకు కారణము గన్వింపజు. కొలవినచుండుక్రింద హాడ్డినునుగారి గౌరవాధ్యము యిష్టంనానకమందె వారు వాళ్లప్రచారకమును మహారాష్ట్రమున ప్రవరించి ఆనాటకు మున్ను తచ్చి నధనమును హాడ్డినునుగారికి పంపిరి. ఈనాటకు ముహూర్తాన్ని గుప్రసి న్నగాయలగు సర్ నాయకుగారు, చురుక శాఖిభూషకులకు తృప్తిరావుగోరెగాను ముఖ్యపాత్రముల ధరించిరి. ప్రభుత్వము ప్రజల యందోశనాప్రాముఖ్యమును గమనించినను, వారల సంప్రేషింపరచు ఉద్దేశ్యముల గలవారగా లేరు.

ముప్పనసోమరాజు అందు పీఠాజు.
వెదాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన
1918 సంవత్సరం
నంచిమేము మనదేశము
నపండించుచున్న పట్టు
తో మాఫ్యాక్టరీ లోనే
చడుకుట, నేయట, రం
గులుచేయుట మున్నగుప
కులలన వివిధరకముల
వస్త్రములపనులగులతో చిత్రచిత్రమైన జరీసాదా అంచు
లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర
యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రిజి అఖిలభారత కాం
గ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశీ
శములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై
నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రా
యుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభూషగారు అమృత
బహు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

“... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరీయితర
ప్రజలుకూడ అన్ని రకములబట్టలన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇంకనుఎంద
వో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు పీలులేదు. పట్టు
స్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వెదాపురం వర్తకు
లు ముప్పనసోమరాజు పీఠాజుగారు పట్టుకొత్తరీయములను భో
వతులను వర్తకులను కొలుకుడలరు రెలగుడలరు మీరలను
మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. తెగసలూ ఆస్నామువారు
కూడ ప్రదర్శించిరి”

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ
క్క ఆడెన్నును రకములను విపులముగా వ్రాయుటనలన దేశము
స్వదేశీవస్త్ర పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ
సభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్న ప్రెరభాభానిలో ప్రతిష్టాజ్ఞా
నంచును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే
నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మో
సపుచ్చుచున్నారగున అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి
బట్టయందు వుండేమాట్రిడే మార్కును ఇంచున ప్రచురించితిమి,

అమరావతిలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రస్తుత సాంఘికమహాజ్వలను కలవర పెట్టుచున్న సమస్యలలో నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి సమస్య యొక్కట. ఈ సమస్యనుగూర్చి యనేకులనేక విమర్శలు విచారములను చేయుచున్నారు. ఇట్టివిచారములలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థానమునుగూర్చి యనేక వాదప్రతివాదములు బయలుదేరినవి. ధర్మపక్షపాతముచేత ననేకులనేక స్థానములను సీక్రెంచుచున్నారు. నిజమును మంచియభిప్రాయములతో కొంతయు కొన్ని స్థానములను సేర్పొనినారు. "మాదిగిగాభివృద్ధిగామునకు సమాప్తప్రదేశము. కావున నిచ్చట నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునునుంచి" దని యొకరగు "బల్లారి మంచిని" యొకరును, "మా బంధువురముచాలమంచి" దని ఇంకొకరును, బెజవాడయని కొందఱును, ఎవరి కిచ్చినట్లైనట్లు వారు కారణము క్రమముగా పత్రికలయందు ప్రచురించుచున్నారు. కాని మాంధ్రదేశమున కంతకును సంబంధించిన ఈ సమస్య చూచు పురములయందలి యభిమానములచే నిర్ణయింపబడవలసి నదికాదు. ఆంధ్రదేశమున కంతకును వర్తించునూత్రములచే దీనిని పరిష్కరింప సీక్రందంబ్రయత్నింతును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మార్గదర్శకలక్షణమును సంబంధించి యుండవలెను నలుగు ర్మాంధ్రులను వచ్చుటకును, పోవుటకును చాల సమకాలముగా నుండవలయుండుటచే నిది యంతట కంచుబాటుగా నాంధ్రదేశమునకు మధ్య నుండవలయును. ఇది యేప్రాంత్యమైయుండవలెనో పరికింతము. దక్షిణమున కాట్లాడి, హిందూపురము, హోస్పేట, ఆదోని యను ప్రదేశములకుండి ఉత్తరమున బరంపురమువఱకును, బెజవాడ పట్టణమునకు నుమారు 350 మైళ్లు వాయువ్యములముగాను ఆంధ్రదేశము వ్యాపించి యున్నది. తేజమునకు మధ్యప్రదేశమునకుమీద?

Table with 3 columns: పట్టణము, ఉత్తరమున బరం పురమునకు మైళ్లు, మధ్యప్రదేశమునకు మైళ్లు. Rows include హిందూపురమునుండి, కాట్లాడి, హోస్పేట, ఆదోని.

పైన పొందుపఱచబడిన పట్టికనుబట్టి ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యభాగము బెజవాడ, ఏలూరు ప్రాంతములందున్నది. ఈ ప్రదేశములకు ఏబది మైళ్లదూరములోనున్న ప్రదేశములు బెజవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, గుడివాడ, అమరావతి, బందరు, ఏలూరు, నూజివీడు మున్నగునవి. వీనిలో నీటివనస్థితినిస్థానములను గ్రమ్మకాలమునకునుండు చేర్చియుండుకొనిన నీటిపై నాధారపడియుండవలసిన స్థానములను తీసివైచినచో, తక్కినవాని కంటె నిజీవిషయమున నాన్నత్యము వహించెడివి బెజవాడయు నమరావతియు నని ఎల్లవారలకును గోచరించును.

ఈ రెండుపురములను కృష్ణానదీతీరములు. విద్యార్థులకుఁ గావలసినంత బలము నీయగల సమర్థత రెండుప్రదేశములకును, గలదు.

బెజవాడవిషయమై వ్రాయుచు కొన్నిదినములక్రింద నొకరు అట్లుల కట్టిన యిండ్లయందు వేడిమిచేత బీటలు కనుపించునని చెప్పిరి. దానికారణము చక్కగా "నిమెంటు" మున్నగువాని నుపయోగించి రాతితో కట్టకుండుటయే. రైల్వేవనములు యన్నగనవి అట్లే కట్టబడి బీటలులేక చక్కగానేయున్నవి. బెజవాడకు విస్తరించుట కిదియొక కారణముకాదు. అన్ని ప్రాంతములందుండియు రైలువనములు మున్నగునవి కలిగి, కృష్ణానదీతీరమునకును ఈపట్టణము విశ్వవిద్యాలయస్థానమునకు తగిన దనియే చెప్పవచ్చును. కాని పేర్లు మొదలగుజాడ్యములుకూడ బెజవాడకు నచ్చుచుండుట ఎల్లవారలకును విదితము. ఇంతేగాక బెజవాడ పాఠశాలస్థానమై యభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఒక వంక విద్యార్థులను వేలొక వంక పట్టణములందలి యల్లకల్లోలములను పారిశ్రామికములకును, అనారోగ్యమునకును చాల మూల ముగనలెను.

ఇది ప్రస్తుత విజ్ఞుండనిచ్చి అమరావతినిగూర్చి యాలోచించును. అమరావతి గుంటూరునకు నుమారు రెండుమైళ్లదూరమున కృష్ణానదీతీరమున యొకప్రదేశము. పేగు మొదలగుజాడ్యములుగాని, జంతువులములను, కర్మాగారముల భూములు కలదు. కలుగు ప్రవృత్తులు లిందులేవు. ఇంతేకాక మన యాంధ్ర రాష్ట్రమునకు నీటిలో నున్న కాలమున నిది విశ్వవిద్యాలయ స్థానమై యభివృద్ధి కనుగు ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ఏప్రకటనాచి

నను బాధకాలమునాటి శిల్పవైఖ్యమునుచూపుచు, నాంధ్రుల పూర్వజీవితాని చాటెడు శిల్పరచనాచతుర్యమును, మహాభారములగు నారామసమదాయమును గలిగి ఈ అమరావతి విద్యార్థుల మనములను విద్యవై పునకుఁ ద్రవ్వబడుటగాక, వారికి వారిపూర్వుల యాన్నత్యమునుచూపి వారిపూర్వుల నాకర్షించును. ఇంతేకాక ఇదివరకే దత్తమండలములవారును, చిత్తూరువారును ఉత్తరసర్కారులవారు తామే స్వచ్ఛమైన యాంధ్రులమని గర్వించుచున్నందు, దత్తమండలములవారిని వారల్లు చూడరనియు పలుమారులనియుండుట నెరుంగదును. వారికి బెజవాడకన్నను దాని కుత్తరముననుండు ప్రదేశములకన్నను గుంటూరుప్రక్కనుండు నమరావతియే దగ్గరకదా! ప్రస్తుత మమరావతికి రైలు లేకున్న నుండకపోవచ్చుగాక, విశ్వవిద్యాలయస్థానమైన మఱు నాఁడప్రదేశికి రైలురాదా? అంతవఱకును "మోటారు బస్సు" లు తిరుగుచుండవా? ఇయవది మైళ్లదూరము రైలుపట్టులు కొలిచి దినములలో వేయబడవా?

ఆంధ్రమహాశయులారా! ఆంధ్రదేశమున మున్నొకప్పుడు విశ్వవిద్యాలయస్థానమై నెగడిన యమరావతియుండగా, దాని పేరొక్కరైన సుచ్చరింపక ఇతరప్రదేశములు వేనవేలుగా నేల చెదకెదరు?

"విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్యముగా కావలసినది ధనముగదా? ధనము లేకపోవుటచేతనేగదా, ఇన్నిసంవత్సరములైనను మన కాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము రాలేదు? కావున నెవ్వరు ధనమిచ్చు మన్న, వారిప్రదేశమునకు దగ్గర నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింపకదా?" అని, నన్నొకమిత్రు డడిగను. మహాశయులారా! ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నలుగు ర్మాంధ్రుల కందుబాటులో నుండుటకా, లేక ధనమిచ్చువారికి దగ్గరపురముననుండుటకా? మిక్కిలి దక్షిణమున బల్లారిలోగాని, ఉత్తరమున విశాఖపట్టణమునగాని యుంచుటకన్న ప్రస్తుతమున్నట్లు చెన్నపురముననేయుంచిన నష్టమేమి? కావున నాంధ్రదేశమునకు నడుమ నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను. పట్టుపట్టిన యెడల పలయుధనము నాంధ్రులెంతలో నేకరింతురు? అభిమానమున్న మహాశయులు తమ దగ్గరనున్న ప్రదేశమున విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించి చవిగాను మహాభాగ్యమేమి, కొన్ని మైళ్ల దూరమున నున్నయెడల పొందెడు నష్టమేమి?

"బెజవాడ అనేక రైలుమార్గములు కూడుస్థానముగటచే నచ్చటనుండిన బాగుండును. రైలువనస్థితి అమరావతికన్నదా?" అని నన్నింకొకమిత్రుడు ప్రశ్నించెను. ఈవిషయమునుగూర్చి యిదివఱకే కొంతచెప్పితిని. విశ్వవిద్యాలయమున్న మఱునాఁడి రైలుమరావతికిరాదా? వచ్చినప్పుడు రేపల్లె గుంటూరురైలును అమరావతివఱకును పొడుగించిరేని పెద్దరైలువారు తెనాలివద్దను చిన్నరైలువారు గుంటూరువద్దను రైలు మార్పుకొనవచ్చునుకదా? రైలు మార్పుకొనకుండ ప్రతివిద్యార్థియు రాగలుగుటయే విశ్వవిద్యాలయ ప్రదేశనిర్ణయమునకు నూత్రముకాదుగదా!

"దొర లుండకమండలమునకు పోవలసినప్పు డనేకసాక్షులై భుజురచ్చుకొనుట కష్టముగ"నని మఱొకమిత్రుడు పలికెను. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మార్గవిద్యార్థుల వసతికా, లేక దొరల వసతికా? అదియునుగాక, వారు పోవలయున్న ఆంధ్రదేశము నుండి చెన్నపురికి రావలయునుగదా? అట్టిసయమున అమరావతినుండి చెన్నపురికి మారకుండనే పోవుబండిని రైలుకు తగిలించు కొని పోవచ్చును.

"విశాఖపట్టణము చల్లనిప్రదేశము. అక్కడ 'హార్బరు' కట్టబోవుచున్నారు. అది మంచిప్రదేశముకదా?" అని యొకరు నాతోననిరి. విశాఖపట్టణ మార్గదేశమున కొకమూలమున్నది. చల్లనిప్రదేశమైనను గ్రమ్మకాలమున విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుగదా? హార్బరునకును విశ్వవిద్యాలయమునకును సంబంధమేమి? ఇప్పుడే కొంత అనారోగ్యముగానున్న ఈప్రదేశము, హార్బరుకట్టట తోడనే మఱితంత అనారోగ్యముగను.

అమరావతికిని దూరప్రదేశములకును గలదూర మొక్రింది పట్టికయందు పొందుపఱచబడినది.

Table with 3 columns: బరంపురమునుండి అమరావతికి మైళ్లు, హిందూపురం, హోస్పేట, కాట్లాడి, ఆదోని.

పైచెప్పవలసిన అమరావతియే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థానమునకు దగినదని తేలుచున్నది. కావున నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేములలో వివరించేయక పూర్వ మార్గములనున్న తదతయందున్న కాలమున నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థానమై వెలసిన యమరావతిపురమునందే ప్రస్తుతమును ఏర్పరచుట యుక్తముగా నుండును.

తేజముల్ల రామచంద్రరావు.

తెనాలితాలూకాకాంగ్రెసుసంఘము

అనంతవరములో. నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారి గృహమున 10.8.24 తేదీమధ్యాహ్నం 12 ఘంటలకు సమావేశమైన తెనాలి తాలూకా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘసభయొక్క ముఖ్య తీర్మానములు.

(1) అధ్యక్షులుగ క్రియత ఎల్లెడెది వెంకటసుబ్బారావుగారిని ఉపాధ్యక్షుడు నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారిని కార్యదర్శులుగ కుప్ప శ్రీరామశర్మ, రావూరు రంగారావుగార్లను ఎన్నుకోవడమయినది.

కార్యదర్శులలో రావూరు రంగారావుగారు వ్యవహార కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోవడ మయినది.

యాక్రింద పేర్కొనబడినవారిని వారివారిపేర్ల యెదుట నమోదుచేయబడిన ఫిరకాలతరపున కార్యసంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనడమయినది:— (1) కొల్లా విశ్వనాథంగారు, తెనాలి ఫిరకా. (2) కన్నెగంటి సూర్యనారాయణగారు, తెనాలి ఫిరకా. (3) పాలవర్రెడ్డి సుబ్బారావుగారు, దుగ్గరాల ఫిరకా. (4) ఆళ్ల వెంకటరెడ్డిగారు, కొల్లిపరశిరకా. (5) కొమ్మినేని అంజయ్యగారు కొల్లూరుఫిరకా. (6) మొవ్వ ఆదినారాయణగారు, వేమూరు ఫిరకా. (7) ఆలపాటి పెద వెంకటకృష్ణయ్యగారు తరిమెళ్ల ఫిరకా. (8) రూపాకుల కృష్ణమూర్తిగారు, చందూరుఫిరకా.

(8) అహమ్మదాబాదులో గత జూనునెలఖరస అఖిల భారత కాంగ్రెసు సభ్యులువారు ఎన్నిక సంఖ్యలందరు నూలువడుకుటను గురించి చేసిన తీర్మానమును ఈసభవారు ఆమోదించుచు ఆప్రకారము ప్రతిసెల 2000 గజములనూలు సై నను వడికి పంపవలసివంటి యీతాలూకా సంఘసభ్యులు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాల నిచ్చినట్లుగా ఎంచుకుందురని యీ సభవారేకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు. ఈతీర్మానపు వివరభాగము పెచ్చెంబరునెలనుంచి అమలులో నుంచబడును. అహమ్మదాబాదులో అఖిలభారతసంఘమువారు ప్యానుచేసిన పంచవిధ బహిష్కారమునుగురించిన తీర్మానమును ఈసభవారామోదించుచు ఆతీర్మానమును అమలులో పెట్టవలసినదని యీతాలూకా సంఘసభ్యులను ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(4) బెల్లారికాంగ్రెసులోగా ఈ తాలూకాలో కాంగ్రెసుప్రచారకులద్వారా 8000 రూపాయల ఖరీదుగల ఖర్చును అమ్మించవలెనని తీర్మానించడమయినది. ఈతీర్మానము ఫలప్రదమాటకు తాలూకాసంఘసభ్యులు గౌరవప్రచారకులు తోడ్పడవలయునని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(5) ఈతాలూకాలోని జాతీయపాఠశాల సుపాధ్యాయులందరు ఎన్నికసభ్యులతోపాటు నిత్యము నూలువడికి ప్రతిసెల 2000 గజములనూలును తక్కువతేకుండా ఆంధ్రరాష్ట్ర ఖిద్దరు బోర్డువారికి పంపవలయుననియు పాఠశాలలోనివిద్యార్థులందరిచేతనుకూడ నూలువడికించి సాధ్యమయినంతమంది విద్యార్థులుకూడా అట్లు నూలుపంపునట్లుల చూడవలయుననియు ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(6) యీతాలూకాలో పూజానిధి సామ్యవనూలుచే యుటకు 10.6.24 తేదీన తెనాలిలో జరిగిన తాత్కాలికము కాంగ్రెసుసంఘసభలో చేయబడిన 2 వ నెంబరు తీర్మానము ననుసరించి యేర్పడినఉపసంఘమువారు వెంటనే పనులుపనిని ప్రారంభించి పెచ్చెంబరునెల అంతములోగా యీతాలూకాకు నిర్ణయింపబడిన 5000 రూపాయల మొత్తమును పూర్తిచేయుటకు ఈసభవారిచే ప్రార్థించబడుచున్నారు.

(7) క్రియత కుప్ప శ్రీరామశర్మగారిని జిల్లాసంఘము తరపున ఈతాలూకాకు తాలూకాదారుగా నెన్నుకోవడ మయినది.

(9) ఈతాలూకాలో వీలైన గ్రామములలో నూలు వడుకు కట్టులను స్థాపించి గ్రామకాంగ్రెసుసంఘసభ్యులచేత ను తదితరులచేతను నూలువడికించుటకుగాను యేకులను సప్లయ చేయవలసినదనియు అట్లువారువడికి ప్రతిఫలము కోరకుండా ఇచ్చు నూలును తామేతీసికొనవలయుననియు ఈసభవారు జిల్లాఖడ్డరుబోర్డువారిని ప్రార్థిస్తాయున్నారు.

10.8.24 } కుప్ప శ్రీరామశర్మ అనంతవరం } కార్యదర్శి.

భారతదేశము-ఇంగ్లండు

డి. బి. టి. రంగాచారిగారి యువనాస్రము

కాలనీలసంఘముపని నిష్ఫలమగుట

నిన్నటి సాయంత్రము దివాన్ బహద్దర్, టి. రంగాచారిగారు మహాజనసభవారి యజమాన్యమున "భారతదేశము ఇంగ్లండు" అనువిషయముపై సువస్థసించిరి.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు ప్రథమమున, సి. గోపాలమీనను గారి నీసభకు ఆధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనుటకు పాపాదించుచు, రంగాచారిగారికి, స్వాగత మొసగెను. ఆంగ్లదేశమునకు జని చాలక్లిష్టమగు కాలనీలక మిటీ వ్యవహారమునందు, వీరు గావించినపనిని గురించి మదరాసువారందరూ గర్వింపవలసి యుండురనియు, కాని అతడు బయలుదేరినకార్యమునందు విజయ మందలేదని యంగీకరింపక దృఢదీక్షయు నుడివెను. రంగాచారిగారి రెట్టిరాజీనామాకును ఒప్పుకొనలేదు. ఈదేశమున నీకమీద గూడ, భారతీయజనసభ డిప్యూటీప్రెసిడెంటుగ నుండి రాచకీయములం దెప్పున పాల్గొనును.

అద్యక్షుడు

గోపాలమీననుగారు తనఆధ్యక్షిపన్యాసమునందు, రంగాచారిగారు కాలనీలలోని భారతీయుల దుస్థితిని, తొలగించుటకుగాను ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్లిననియు, వీరి సంఘమువారి నివేదికను భారతప్రభుత్వమువారు ప్రకటించువరకు ఆవ్యవహారముల బహిరంగపరచజాలరనియు, ఆంగ్లసామ్రాజ్య స్వతంత్రరాష్ట్రములకూటమికొర కీతడు ఆంగ్లదేశమున పనిజేసెననియు నుడివెను.

సామ్రాజ్యమునందు భారతదేశము ఒకభాగముగ నుండుట మనము గర్వింపవలసినవిషయ మనియు కాని ఇట్టిసంబంధమునకు గూడ పరిమితులుగలవనియు నుడివెను. మన ప్రయత్నములు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుటకు గోరువనిగ నుండరాదు. ప్రస్తుతము గల భాగములను పరిశీలుత తొలగించి రెండుదేశములకు గల బంధమును బలపరుచువనిగ నుండవలెను.

ఆంగ్లేయులును భారతీయులును పరస్పరము బాగుగ దెలిసికొనుటవసరము, గ్రంథములందును, వార్తాపత్రికలందును జరుపుదానినిఁజేటి, ఆంగ్లేయులగురించి మనకు సరియగుసభిప్రాయము గలుగజాలదు. బ్రిటిషు దేశీయులుగూడ భారతీయుల సందర్భమున ఇట్టి అజ్ఞానమునం దున్నారు. విద్యావంతులగు భారతీయులు చాలమంది ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్ళుచు, భారతీయులగురించి వారికి దెలుపుచుండవలెను. భారతదేశమును గురించియు, భారతీయుల గురించియు తమకు బాగుగా దెలియునని ఆంగ్లదేశమున జెప్పుకొను ఆంగ్లేయులలో చాలమంది, స్వార్థముచే ప్రేరేపింపబడినవారు. అందుచే భారతీయుల గురించి బ్రిటిషు ప్రజలగురించి సరియగువివరములు దెలియుట లేదు. ఆంగ్లదేశపు ప్రజలలో సమద్రమును దాటి ఇతరదేశములకు వెళ్లినవారిసంఖ్య చాల అధికము. అందుచే చాలమూలమున నున్న ప్రజలు, విశాలముగ నీదేశముయొక్క భౌగోళితిని సరిగనిర్ణయించి సంతృప్తికరముగ పరిపాలింపజాలరు. మన వ్యవహారములను మనమే నిర్వహించుకొందు మని కోరుటకది యొక కారణము. గత కొలదివత్సరములుగా మనము విదేశములందలి ప్రచారమును మానివేయుటచేత, విదేశీయులకు మనలగురించి యభాగ్యవిషయము లెంతమాత్రమును దెలియుటలేదు. స్వపరిపాలనము నొసగునెడల భారతదేశము నానయముపావునని నమ్ముచు బ్రిటిషువారిలో చాలమందిగలరు. భారతీయుల స్వపరిపాలన నీరాకరించుట కిదియొక కారణము. మనము విద్యావంతులయి, నాగరికుల మనియు, మనవ్యవహారములను మనయ్యహించుకొనగల మనియు బ్రిటిషు ప్రజలకు దెలుపుటవసరము.

క్రమశిక్షణము

తరువాత ఉపన్యాసకుడు లండను నగరము క్లైవ్ వై భవమును, అచ్చటి ప్రజలను క్రమశిక్షణమును, పారిశుధ్యమును, రెస్టారెంటుల గురించియు, నుడివి ఆంగ్లేయులు శరీరవ్యవహారములందును, బుద్ధిసంబంధించిన వ్యవహారములందునుగూడ మంచి క్రమశిక్షణగలవారని నుడివెను. ఆంగ్లేయులలో సంభాషణయందుగల మంచిగుణుడల నుదాహరించి, పరిచయ మొనర్చబడిననేగాని ఒకరితో నొకరు మాటలాడుకొనకుండు నాచారమును బ్రంజించిరి. ఆంగ్లేయులందు గల స్వతంత్రశీలితస్వభావమున, నేపథ్యమును, యజమానులకును గల గరిష్ఠభావమును ప్రశంసించిరి.

ఆంగ్లేయులలోగల క్రమశిక్షణకు వారి విద్యావిధానమే కారణము. 7 వత్సరముల ప్రాయమునుండి 14 వత్సరముల ప్రాయమువరకును ప్రత్యేకస్కూలుచే స్థాపింపబడిన ప్రైమరీ పాఠశాలలందు విద్యనభ్యసించెదరు. సాధారణముగా విద్యార్థులెవ్వరును తమ స్వగృహములలోనుండి చదువుకొనెదరు. పాఠశాలల యజమానులె తమగృహములలో వీరికి విద్యగృహముల నేర్పరచెదరు. నెలపులందుమాత్రమే బాలురింటికి వెళ్లెదరు. 14-18 సం|| ప్రాయమువరకును పబ్లికుస్కూలులందు జదివెదను. ఇచ్చట విద్యార్థులు నిర్ణీతప్రదేశపరిమితిని దాటి, వెళ్లవలకు వెళ్లరాదను నిబంధన యుండును. ఈపాఠశాలలందు నిజమగువిద్య- అనగా, బాల్యంలోని అంతర్భుక్తులను వెక్కిరియ్యట- గలవబడును. మనదేశమున విద్యను బోధించెదరు. ఇదియే రెండుదేశములందు నుగల భిద్యకు ముఖ్యభేదము. పాఠశాలలో, ప్రభుని కుమారుడైనను, కూలివానికుమారుడైనను భోజనవివరములగు, గాని, ఇతరవిషయములందు గాని ఎట్టిభేదమును నొనర్చవలెదు.

రైల్వేలో సౌకర్యములు

తరువాత ఆంగ్లదేశమునందలి రైల్వేవసతులను గురించి నుడువుచు నచ్చట మూడవతరగతిబండ్లు చాల విశాలముగను, మెత్తని పరుపులతోను, ఇతరసౌకర్యములతోను ఈదేశమున రెండవతరగతిబండ్లవలె నుండునని నుడివెరి. ఈదేశమునవలెగాక, అచ్చట మూడవతరగతి ప్రయాణికులను పెద్దమనుష్యులుగా పరిగణించెదరు. ఈదేశమున, మూడవతరగతి ప్రయాణికులను సేద్యులవలె పరిగణించెదరు. ఈదేశపు రైలుబండ్లలోని నోటీసులు రైలుపులవలెబెదిరించుచునుండును. ఆదేశమున సవినయముగ గోరువున్నట్లుండును. ఆంగ్లదేశమున

మూడవతరగతి ప్రయాణికులు, రిఫ్రెషుమెంటు గదులలో ప్రవేశించుట కెట్టి నిషేధమును లేదు.

ఆంగ్లదేశమున ప్రజలు అతిశులయెడల చాల ఆదరభావము గలవారు. ఆంగ్లేయ అధికారులు ఈదేశమునకు వచ్చినంతనే ప్రతిష్ఠాయను భావముచే నిచ్చటి వారిని తక్కువగపరిగణించి మెలగెదరు. ఈవిషయమున నీయధికారులు ఆంగ్లదేశమునెడల ఘోరముగ పాప మొనర్చుచున్నారు. ఆంగ్లదేశములోని మంచిసంస్థల నీదేశమున ప్రవేశపెట్టుటయందు నిర్లక్ష్యము నొనర్చుచున్న ఆంగ్లేయ సివిలు సర్వీసు అధికారులు చాలతప్పు నొనర్చుచున్నారు. తాము తమప్రజలయెడల నిర్వర్తింపవలసిన ధర్మ మొకటిగలదని వీరు గుర్తించెదరని ఆశించెదను.

భారతీయవిద్యార్థులు

భారతదేశమునుండి విద్యాభ్యాసముకొరకు ఆంగ్లదేశమునకు ప్రతివత్సరమును చాలమంది విద్యార్థులు వెళ్ళుచున్నారు. ఈవిషయమున నొకసమస్య గలదు. భారతీయవిద్యార్థులచ్చట నందరితోనుగలసి తిరుగక ప్రత్యేకముగ నొక్కచోటనుండును. వీరు విజ్ఞానమును సంపాదించవలెనన్నచో ఆదేశములోని ఉత్తముల సంఘమునందు స్వేచ్ఛగా గలసి తిరుగవలెను. 14-21 సం|| లోపు విద్యార్థుల నాంగ్లదేశమునకు పంపరాదు. ఈదేశమున బి. ఎ. యందు తీర్ణులై తరువాత నింకను విద్యనభ్యసించుటకు మాత్రమే ఆంగ్లదేశమునకు వెడలువలెను. అంతియగాక, చిన్నతనముననే ఆంగ్లదేశముకు వెడలుట వలన నట్టివిద్యార్థులు ఆవినితపార్శ్వములలో వర్తించునపాదుమధికముగ గలదు. ఈ విషయము చాలవిచారకరము.

తరువాత నాంగ్లదేశమున సభలలో, ఉపన్యాసకుడు ప్రతికూలభావమును దెలుపుచున్న సభ్యులు చాల శాంతభావముతో వినెదరేకాని అల్లరిజేయరని నుడివెను. కాని కామస్పృహయందు, సభ్యులందరు గోలచేయుచుండురు. ఉపన్యాసమును వినుట చాలకష్టము. అట్లుగోలజేయుట, జీవకళయటు. మనదేశమున శాసనసభలందును, ఇతరసభలందును చాలశాంతముగ గంభీరముగనుండును. మనదేశమునగూడ జీవకళ యుండవలెను. ఆంగ్లదేశమున ప్రతివారును తమదేశవ్యవహారములందు ఎక్కువ పాల్గొనుచుండును. వారికి దేశములోని రాజకీయవ్యవహారములన్నియు సామాన్యముగ దెలియును. భారతదేశ సంస్థానాధీశులనేకులు ఆంగ్లదేశమునకును, యూరపియును రాష్ట్రములకును తరుచుగా వెళ్లి పర్యటనమొనర్చుచుండురనియు వారైనను, అచ్చటగల మంచిసంస్థలను తమసంస్థానములందు ప్రవేశపెట్టకపావుట విచారకరమని నుడివెరి.

ఒక ప్రశ్న

ఉపన్యాసాంతమున, కాలనీలసంఘమువారు ఇంగ్లండు వెళ్లి చేసికొనివచ్చినపని, జాబులద్వారా యొనర్చినయెడల నింతమాత్రము ఫలముగలుగదా యని ఒక సభ్యుడు ప్రశ్నింపగా నది వ్యక్త స్పష్టప్రాయముపై నాధారపడియుండునని రంగాచారిగారు ప్రత్యుత్తరమొసగిరి.

ఉపన్యాసకునకు కృతజ్ఞతాంవనములతో సభ ముగిసెను.

షాహీదీజతసిక్కుల అరెస్టు

12 మందిని అరెస్టుచేసి గురుదాస్పూరు తీసికొని వెళ్లిరి

పదవ షాహీదీజతలోని సిక్కులు కొందరు షాహీసువారిని కొట్టిరని నారిలో పన్నెండుమందిని అరెస్టుచేసి గురుదాస్పూరు తీసికొని వెళ్లి రిమాండులో నుంచిరి. నెప్తెంబరు ౧౭ 1 వ తేదీ వరకును రిమాండులోనే యుంచెదవట.

భాయి పెరూ

భాయి పెరూలో సాధీపలారాం అను నతడు అకాలీలను కొట్టుటకు సన్నాహము చేయుచున్నాడని శోమణిసంఘమువారు చేసిన ప్రకటనలోని వార్తనిజము కాదని తెలిసినదని సుధారుసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

కాల్సాకభాజాల

సుధారు సంఘసభ నెప్తెంబరునెల 6,7,8 తేదీలలో అమృతసరులో జరుగును. భాల్సాకభాజాల పరిపాలననుగూర్చి ఆ సభలో నాలోచింపబడును. సన్యాససంఘమున చాలమంది ప్రముఖులు చేరిరి. కళాశాల పరిపాలన సంఘమును నిరసించుటకే వీరు ప్రయత్నించెదరు. ఆ సంఘమునకు పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యసంఘసభ్యుడగు హరి నర్తారు బహదరు సుందరసింగు మణితియాగా రధ్యక్షుడుగా నున్నారు. (అ. ప్రె)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ఖిద్దరు బోర్డుకు నూలువడికి పంపినవారు

9388 మంచి మూడుములుగులనూలును పంపి ఉండిరి.

ఇంతవరకు 252 మంది ఎన్నికసభ్యులవలన మాకార్య స్థాపముకు నూలువచ్చినది. 93 మంది ఇతరులు తమ నూలును పంపిరి. 20 మంది ఎన్నికసభ్యులును, 23 మంది ఇతరులును 3ను నూలును సరాసరి అహమ్మదాబాదుకు పంపిరి.

ఆంధ్ర దేశములో మొత్తము నూలుపంపినవారి సంఖ్య 9388. నూలుసొకము సుమారు మూడుములుగులు గలదు. ఇంకను పంపనలసినవారు చాలమంది కలరు. వారందరు ఈవారములోనే నూలు పంపుటకు ప్రార్థించుచున్నాను. నూలును సరాసరి సభ్యులకి పంపుటకంటే గుంటూరుకు పంపుటయే మేలు. సభ్యులలో భారతఖాదీబోర్డువారికి శ్రమతక్కువ.

వచ్చిననూలు 5 నెంబరు కంటే ముతుకుగలేదు. నూలు 4కి నెంబరుకు సరియైనది శ్రీమతి పాణికా కనకమ్మగారు పంపినారు. నామాన్యముగ నూలంతయు 10 నెంబరు మొదలు 21 నెంబరువరకు ఉండును.

దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారును వారి సతీమణియు నూలును పంపిరి. తెనాలిలో ఒకకుటుంబములోని ఇరువురు స్త్రీలు కలిపి సుమారు 12600 బజమల నూలును పంపిరి. డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిశేఖరాచార్యుగారి కుటుంబములో వారును, వారి కొమారుడును, కుమార్తెయు, అల్లుడును, ఇమ్మెల్లుడును అయిదుగురు హెచ్చు నూలును పంపిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారును, వారి సతీమణియు, తల్లియు అన్నగారును పంపియున్నారు. శ్రీ కాశేశ్వరరావుగారును, వారి సతీమణియు, అప్పగారును పంపియున్నారు. ఇట్లు కుటుంబములుగా పంపినవారి నేకమంది గలరు. వీరి కృషి ప్రశంసనీయము. వ్యక్తులలోకి శ్రీ బలుగు సాంబమూర్తిగారు హెచ్చునూలును పంపియున్నారు ఆంధ్రదేశములోని కాంగ్రెసు ఆభిమానులందరును ఈనాయకుల మార్గము నవలంబించిన శ్రేయస్కరముగా నుండును. ఇకముందయినను అనుసరింతురుగాక.

ఈనెల 18 వ తేదీవరకు మాకార్యాలయమునకు పంపిన వారి పట్టి 15 వ తేదీ పత్రికలో ప్రకటింపబడినది. ఆ దశమిలను ఈదినవ తేదీనవడినవారు తమనూలును పంపిరి.

ఎన్నికసభ్యులు

గుంటూరుజిల్లా

నూలుపొడవు గా

174 డి. వి. నరసింహారావు	920
175 పాలదుగు రామకృష్ణయ్య	2000
176 పొన్నాడ సంతోషరావు	2140
177 అమ్మిరాజు హనుమంతరావు	2000
178 రాయశ్య అంజయ్య	2160
179 పత్రి అనంతరావు	2100
180 ప్రక్కె విశ్వనాథం	2000
181 మునగపాటి చినహనుమయ్య	938
182 మద్ది రాధాకృష్ణయ్య	2180
183 వాసిరెడ్డి పార్థసారధి	2010
184 తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి	400
185 రూవాకల కృష్ణమూర్తి	2000
186 మ. వెంకటగిరిరావు	2100
187 పాలపర్తి వెంకటరావు	2000
188 ప్రభల కృష్ణమూర్తి	2000
189 టి. వి. నరసింహాచార్యులు	2146
190 కవుతా లక్ష్మీవరప్రహ్లాదప్రసాదరావు	2810
191 గాదిరాజు లక్ష్మీనారాయణ	1838
192 పెద్దిరాజు హనుమంతరావు	2810
193 నాగశ్శ కృష్ణయ్య	2000
194 వారణాసి వీరరాఘవస్వామి	825
195 ఓజేటి నం. సుబ్బారావు	2040
196 వారణాసి సత్యనారాయణ	2008
197 రావూరి రంగారావు	2001
198 క. వెంకన్నాచార్యులు	1060
199 ఉ. లక్ష్మీనారాయణ	1440

పూర్వ కృషి

200 రి. చంద్రావతి చంద్రమౌళి	2000
201 వారణాసి సుందరరామయ్య	2000

202 గొట్టెపాటి వెంకటసుబ్బయ్య	2070
203 కామకొలను పట్టాభిరామశర్మ	172
204 ఏడునూతుల లక్ష్మీనారాయణ	840
205 బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావు	1669
206 కామరాజు శోభనాచలం	1965
207 దేవులపల్లి స్వామినాథశాస్త్రి	2070
208 పరిమి వెంకటపిచ్చయ్య	2 00
209 గూటూల వెంకటసుబ్బారావు	2000
210 నివి సాంబమూర్తి	550
211 ఎ.రా. ఆంజనేయులు	2000
212 చండ్రూడి పూర్ణయ్యచౌదరి	2070
213 గొల్లపూడి నూర్యప్రకాశరావు	3222
214 చంద్ర నరవయ్య	2000
215 పాలపర్తి ఆంజనేయులు	2000
216 కె. కునాద వెంకటనరసింహారావు	2000
217 గడిగూరం సాంబయ్య	2000
218 గుమ్మికివల వెంకటసుబ్బారావు	1990
219 ఓరుగంటి లక్ష్మీనారాయణ	2000
220 బలుగు సాంబమూర్తి	6885
221 మండలూక రంగయ్యనాయుడు	2000
222 యర్రపల్లి జగన్నాథశాస్త్రి	2238
223 అద్దేపల్లి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి	2000
224 జొన్నలగడ్డ మల్లపరాజు	2000
225 గరిమెళ్ల సత్యవీరభద్రరావు	2400
226 కేశవరపు కామరాజు	712
227 మా. పుత్రసత్యంశర్మ	2020
228 ఇంటూరి వీరభద్రరావు	2100
229 ఇ. సుబ్రహ్మణ్యం	1050
230 కో. నరసింహము	2000
231 కామవరపు వెంకటరావు	2000
232 నేతి వెంకటసత్యనారాయణ	2000
233 నరసింహదేవర కామేశ్వరరావు	2000
234 వేముగంటి పాపయ్య	2000
235 స. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యకృష్ణారావు	2100
236 పున్నమరాజు పెద్దవెంకటరావు	2000
237 భమిడిపాటి సత్యనారాయణ	960
238 మొసలిగంటి తిరుమలరావు	2020
239 నరసింహదేవర సత్యనారాయణమూర్తి	2000
240 గూడూరు రంగయ్య	2969
241 బోడా వెంకటరత్నం	2885
242 రామచంద్రుని వెంకటప్ప	2000
243 శ్రీపాద జగన్నాథం	2000
244 చెన్నా పీరాజు	2400
245 మాకల వెంకటరత్నం	2000
246 నే. శ్రీనివాస కోనేటిరావుగారు	200
247 మాచిమంచి జగ్గరాజుగారు	2068
248 మాచిమంచి లక్ష్మీ నరసింహముగారు	2000
249 పి. మ. రాండంగారు	తులములు 18
250 త. నరసింహశర్మగారు	2000
251 పొన్నా నూర్యారావుగారు	2000
252 తణిక్కల్ రామకృష్ణారావుగారు	2000
253 ఓలేటి నరసింహముగారు	2000
254 డి. సత్యసుబ్రహ్మణ్యంగారు	1800
255 శనివారపు సుబ్బారావుగారు	2000
256 భా. గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు	2050
257 య. జగన్నాథశాస్త్రిగారు	1400
258 చ. సత్యనారాయణ భవేగారు	2000
259 ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగారు	10 0
260 కొవ్వలి గోపాలరావుగారు	2000
261 పప్పు పార్వతీశం	2025
262 పి. నారాయణమూర్తిగారు	2029
263 శివుడు శివరావుగారు	2101
264 త. త్రియాంబకముగారు	2260
265 ములకల మారన్నగారు	904
266 గోగ్గెళ్ల శిలాపతిగారు	8.0
267 డి. రామచంద్రరావుగారు	2100
268 జా. తులసిమాంబగారు	2000
269 టి. వెం. సుందరమ్మగారు	2000
270 కలిదిండి నూర్యనారాయణరాజుగారు	1200
271 టి. నారాయణమూర్తిగారు	250
272 ఉప్పూరి వెంకటకృష్ణయ్యగారు	2200
273 మూలూరి పిచ్చయ్యగారు	3 00
274 నల్లూరి పాపయ్యగారు	2000

275 ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు	258
276 అద్దేపల్లి మే. గు. రామశేషయ్యగారు	2000
277 అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు	2160
278 గోవిందరాజు వెంకటేశ్వర రావుగారు	1400
279 మాడభూషి రంగాచార్యులుగారు	2000
280 గూ. సత్యనారాయణగారు	2000
281 కటికనేని వెంకటరావుగారు	2006
282 ,, కళ్యాణరామయ్యగారు	2040
283 అక్కారాజు వెంకట్రామయ్యగారు	2100
284 కందాడె యతిరాజమ్మగారు	1880
285 కె. పద్మసారధి అయ్యంగారు	1000
286 బెజవాడి సుందరరామిరెడ్డిగారు	2950
287 జయంతి సుబ్బారావుగారు	2000
288 మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు	2000
289 జుత్తాడ గోపాలస్వామిగారు	2010
290 శృంగారం వెంకట రంగాచార్యులుగారు	2002
291 శ్రీపాద వెంకటనారాయణగారు	900
292 వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుగారు	2338
293 మల్లిమడుగుల కోదండరామస్వామిగారు	2000
294 నిమ్మల రామలింగముగారు సుమారు	1500
295 కె. సోమసుందరంగారు	1000
296 గ. వి. నరసింహశర్మగారు	2000
297 దంతురి అప్పారావుగారు	400
298 భమిడిపాటి చినయ్యజ్ఞాన్నారాయణశర్మగారు	2000
299 పుల్లెల శ్యామసుందరరావుగారు	1658
300 నా. రామకృష్ణారావుగారు	2056
301 ఢిల్లీ లక్ష్మయ్యగారు	2400
302 గరిమెళ్ల కుమారస్వామిగారు	600
303 శకూరు రామక. రావుగారు	2400
304 ప్రభల సీతారామమ్మగారు	2000
305 గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు	2100
306 ఓజేటి పరశురామశాస్త్రుర్లుగారు	2000
307 కె. రామశేషయ్యగారు	2 తులములు
308 మా. పోతరాజుగారు	2000
309 బోడా రంగనాయకమ్మగారు	500
310 రు. అచ్చులరామయ్య	6 తులములు
311 అ. వెంకటలిరుపతిరాజుగారు	2000
312 బో. మహాలక్ష్మిగారు	7½ తులము
313 పెదపర్తి బాపమ్మగారు	2100
314 సి. హెచ్. శ్రీమన్నారాయణాచార్యులు	3000
315 భమిడిపాటి జగ్గమాంబ	955
316 నాళ్ల సుభద్రమ్మ	500
317 పారుపూడి వెంకటరమణమ్మ	2 00
318 కా. వెంకటేశ్వరరావు	9 తులములు
319 కాశీభట్ల అప్పయ్యశాస్త్రి	1095
320 బో. బసవమ్మ	5 తులములు
321 పుత్రి పల్లయ్య	2000
322 ఆకుమూరి చంద్రయ్య	840
323 స. రామమూర్తి	2150
324 దేవులపల్లి సత్యమ్మ	2000
325 తాడిమేటి వెంకటరామకృష్ణారావు	1200
326 కొవ్వలి సుబ్బమ్మ	2000
327 ఎల్. నరసింహాచారి	2250
328 ము. నరసింహాచార్యులు	2275
329 సోమయాజుల చినసుబ్బారావు	2000
330 ఎమ్. ఎల్. మూర్తి	8½ తులములు

౧౯౦౪౬౬.....గజములసాడవు గణిని ౬౨౩ ౩/౪ తులారు
 తూకముగల నూలున్ను పంపిరి. పరాధరి సబర్బుతికి ౨౬ స
 భ్యులు ౩౦౪౯౨౬ గజములసాడవు గణిని ౯౬ తులారు తూక
 ముగల నూలున్ను, ౨౩ ఇతరులు ౨౭౩౨౪౪ గజముల సాడవు
 గణిని ౯౪౪ తులారు తూకముగలనూలును పంపియుండిరి.
 మొత్తముమీద ఆంగ్లదేశమునుండి జల్పిడిననూలు గాడవు
 ౭,౬౩,౭౩౦ గజాలు. తూకము ౨౬౦౨౭ ౧౨/౧౬ తులారు.
 ఇంకను చాలమందిసభ్యులు నూలు పంపవలసియున్నానని
 కొందరు మినహాయింపుగోరుచు, లేఖలుప్రాసరి అందరికి ఈ
 వారములో విజ్ఞాపనలు పంపవలసినట్లు అభిలభాకర సభ్యు
 సంఘమువారి ఆశీర్వాదము. మినహాయింపులు గోరిపవారిగాక,
 తిక్కినవారికి, కార్కులు పంపబడుచున్నవి కాకయు లేనినను,
 చేరకపోయినను ఎన్నికసభ్యుల కందరికి ఇందుచూలముగా
 జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను అవామ్యుదాబామతీర్యానముప్రకారము
 పంపవలసిననూలు ౨౪-౪-౨౪ తేదిలోపల పంపవలెను.
 పంపకతప్పదు. రోజు ౧ కి ౨౪ గంటలకాలము చొప్పున
 విరామములేకుండా ౩౦ రోజులు ప్రయాణముచేయవారికి,
 మాత్రమే మినహాయింపుగలదు. కాన ఆంగ్లసోదరులారా, తమ
 విద్యుక్తమును మరువకుడు. కాంగ్రెసుతీర్మానమును నిర్లక్ష్యము
 చేయకుడు. ఆంగ్లసగౌరవమును కాపాడుడు. లేండు. రా
 ట్నును త్రిప్పడు. నూలుపంపుడు. మరల మరల ప్రార్థించు
 చున్నాను.
 ౧౯-౪-౨౪ గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

యిన్నాల్ వెన్ సీ ఆఫ్
 బి. చెంచురామయ్య (ఆర్జి నెం 64/1919)
 మదరాసు అఫిషియల్ అసైనిపుత్తరపు మేర
 కున్న అదమానదారుడగు రాజశ్రీ కనుపర్తి
 దక్షిణామూర్తి సమృతమేన 1924 వ సంవత్సరం
 ఆగస్టునెల 26 వ తేది మంగళవారము సాయం
 కాలము 5 ఘంటలకు హైకోర్టునందుండు అఫిషి
 యల్ అసైని ఆఫీసులో మెనర్సు జ్డజ్డకంపెని
 వారు (1) నెల్లూరి రిజిస్ట్రేషన్. గిసిక్కు యిలాకా
 శాఖలి సబ్ డివిజన్ లో చేసిన చామదల గ్రామ
 ములోకోరు మెట్టలో సుమారు 23 ఎకరాలు 49
 సెంటల భూములున్న (2) కావలి సబ్ డివిజన్ లో
 చేసిన బోగవోలు మజరా నాగలవరము గ్రామ
 ములో యినాం మాగాణిలో సుమారు 4-7
 యేకరముల భూములున్న (3) బోగవోలు
 గ్రామంలో సుమారు 19-63 యేకరాలు భూమ
 లున్న ఏలమునేయదురు.

మదరాసు అండ్ సదర్న్ మరాట
 రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్.
 (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేషన్ చేయబడినది)
 నో టీసు.
 మొదటి, రెండవతరగతుల చార్జిలలో తగ్గుదల.
 1924 సంవత్సరం అక్టోబరునెల మొదటితేదినుండి
 అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వేమీదబోవు ప్రయాణీకులకు మొదటి
 రెండవతరగతుల సింగిల్ జర్నీచార్జీలు ఈమీదన తెలుపబడిన
 ప్రకారము సవరణచేయబడినది.
 మొదటితరగతి:— { మొదటి 300
 మైళ్ళవరకు 24 పైస
 అంతకుపైన 18 ,,
 రెండవతరగతి:— { మొదటి 300
 మైళ్ళవరకు 12 ,,
 అంతకుపైన 9 ,,

(యంగిండ్రిమాపత్రిక)

ఈ ప్రశ్నయు అసహాయవాదులకు సంబంధించినది. కా
న్పిలరలు సమ్యుతించినచో కాసనమొసగు నవకాశము నువయో
గించుకొను కాంగ్రెసుతీర్మానమునకు విరుద్ధము కాదని నాయ
భిప్రాయము. కాని అందుచేప్పటిక
కారణములను బట్టి నిర్బంధము నేర్పరుచు విషయ
ననేను కొంచెమువెనుకాడెదను. నిర్బంధముయొక్క గుణా
గుణములను అందుకుగల ముఖ్యమైన యాక్షేపణమును చెలుపు
టనుపూర్వము వాకీసంగతుల చెలిసికొనవలెనని యున్నది. (1)
ఉచితప్రారంభవిద్యావిధాన మెంతవఱకు అమలు జరుపబడినది,
ఎంతప్రయోజనము చేపూరినది. (2) తల్లితండ్రు లందరియొక్క
యభిప్రాయములను వాకబుచేసి వారీయభ్యంతరమును గ్రహిం
చి అందుకుతగిన పరిష్కారము కావించినదిలేనిది. సాంత్య
మార్గములను పూర్తిగ నస్వేషింపనిది నిర్బంధము నవలంబించు
ట అక్రమము, తేలివితక్కువ. ఉచితముగా విద్యచెప్పుదుమన్న
ను లిమిట్లలకు విద్య జెప్పించుకుండుటకు తల్లితండ్రులలో నధి
క సంఖ్యాకు లంతముదాడుటకాని కర్మకష్టపదయులు కానిగారు

చెన్న పురి శాసన సభ

మ ల బారు తె నెన్సి బిల్లు

డి॥ బి॥ కృష్ణ నాయుడుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

చెన్న పట్టణము మ్యునిసిపలు చట్టము సవరణబిల్లు

నిన్న ఫలాహారాంతరము చెన్న రాష్ట్రీయ శాసనసభ 2-30 గంటలకు మరల డి॥బి॥ స్వామికన్నప్పిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. డి॥ బి॥ కృష్ణ నాయుడుగారు మలబారు తెనెన్సిబిల్లు ప్రధమపాఠము శాసనసభలో జరుగవలెనని గోచరమని తెలియుటచేత గాబోలును ప్రేక్షకుల స్థానములందు చాల మంది మళయాళీలు వచ్చియుండిరి. కృష్ణ నాయుడుగారు ప్రసంగించు చున్నంతసేపును జన్మిప్రతినిధి యగు ప్రభాకర తంపనుగారు వారి నెదుర్కొనుటకు మునిగొల్లమీద నుండిరి. ఒకటి రెండుసార్లు అడ్డుపడిరి. ఈబిల్లునకై ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన శాసనసభ్యు లిద్దరిలో టి. ఆర్. రామ చంద్రయ్యగారు హాజరైరి.

చెన్న పట్టణము మ్యునిసిపలుచట్టము సవరణబిల్లు

ప్రథమమున సమావేశము కాగానే సామి వెంకటాచలం చెట్టిగాలు 1919-చెన్న పట్టణ మ్యునిసిపలు చట్టము IV కు ఒక సవరణ సుపపాదించుచు నయ్యది సభవారంగీకరింపవలెనని కోరుచు నిట్లు ప్రసంగించిరి.

“ఈసవరణవలన కెట్టినివాదమున కనసరములేదు. ఇందు వలన పట్టణములో బీదతరగతివా రందరకును నీటిసౌకర్యము జేయ నుద్దేశింపబడినది. సంవత్సరమునకు 120 రూపాయలు బాడుగ రాని యిండ్లన్నిటికిని నీటివసతిజేయుటకు స్థాయిసంఘమువారు ప్రత్యేకముగ నుత్తరువుజేసిన తప్ప వీలులేకుండెను. ఇట్టి ఇండ్లు 20 వేలకు పైగా గలవు. ఇండ్లలో నీటివసతి గావలెనని కోరు వారు అందులకై యింటి పన్ను పెక్కువ జేయించుకొనుచుండిరి. దీనినిబట్టికాడ ఆ యిండ్లకు నీటిసౌకర్యము లెంత యవసరమో తెలియగలదు. అట్టి యిండ్లవారు చాలమంది బీదవారుగ నున్నారు. ఇంటిమీద సం॥ మునకు వచ్చుబాడుగను ఎక్కువజేయించు కొని యెక్కువ పన్నుగట్టి యానీటి వసతి జేసికొనజాలరు.

ఈసవరణవలన స్థాయిసంఘమువారు జోక్యము గలగ జేసికొనకుండ జేయుటయు, 60 కి యెక్కువయు 120 కి తక్కువయు సంవత్సరపుబాడుగ వచ్చుయిండ్లకు నీటివసతి జేయుటకు నుద్దేశింపబడినది. నీటివసతి జేయుట కింతబాడుగ సంవత్సరము నకు రావలెనని యేల నిర్ణయింపవలెను. అన్నియిండ్లకు నాసౌకర్యము జేయరాదాయని యడుగవచ్చును. నాకిది సంతోషమే కాని సిటీమ్యునిసిపలు బడ్జెట్ నిబంధనలవలన 50 రూ॥ లకు తక్కువ సంవత్సరపుబాడుగ వచ్చువారి కష్టములు గల్గును. ఇంతతక్కువ బాడుగ వచ్చువారలయిండ్లు పాకలుగనో గుడిసెలుగనో యుండును. వారిని ఆగుడిసెలలోనికి వసతి జేసికొనుచుని కోరు ల ప్రారముగ నుండును. కావుననే 60 రూపాయలకు తక్కువ బాడుగ రాని యిండ్లకు నిర్ణయించితిని. ప్రభుత్వమువారి సవరణ యొక్క అవసరమును గుర్తించి దీనిని ప్రవేశపెట్టుట కిను మతి నిచ్చెదరని నమ్ముచున్నాను.”

ఈయుపపాదనమును రా॥ సా॥ డాక్టరు యు. రామా రావుగారు బలపరచిరి.

పి. యల్. మూరుగారంతట లేచి యాసవరణ సంగీకరించుటలో గల కష్టములను వివరించి చెప్పును యింత యెక్కువ నీటిని సప్లైజేయుట సాధ్యము గాదనియు, యింటికి మొత్తము మీద 60, 70 గ్యాలనులు ఖర్చుననియు, ఇల్లున్నను లేకున్నను ఒక్కొక్కమనుష్యునకు 6, 7 గ్యాలనులు ఖర్చుననియు, యిప్పుడు పనిజేయుచున్న ప్రకారము 6 లక్షల జనమునకు మాత్రము నీటిని సప్లయిజేయుటకు కిలనననియు, అట్టితరె యాసవరణ సంగీకరించునెడల నీటిఖర్చు యెక్కువజేయుట కష్టమగుననియు జెప్పిరి.

గా॥ పానుగల్లు రాజాగారంతట యీ విషయము కాన్పించెనును సంబంధించినదనియు, యీ సవరణ సంగీకరించునెడల, ఇండ్లయజమానులు బాడుగల పెక్కువజేయగానే బీదలకు కష్టమగుననియు, యేమైనను సభవారిష్టమువచ్చినట్లు జేయవచ్చుననియు, బీదలకు పీఠులలో కొళాయిలవలన నీరు దొర్లుచుండు ననియు జెప్పిరి.

దీనిపై రా॥ రా॥ బి॥ డాక్టరు సి. నరేశమొదల్యారుగారు పానుగల్లురాజాగారు బీదలకు నష్టమని జెప్పినమాటను ఖండించుటకు లేచిరి.

సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారులేచి బిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు అనుమతించుచున్నాయమన చక్కవకాళమిచ్చుట క్రమభంగమని నూచింపగా అధ్యక్షుడు అందులకు అవకాశము గలదని స్పాడింగుఅర్థమును ాపి సరిపుచ్చిరి.

అంతట డాక్టరు నరేశమొదల్యారుగారు బీదలకు నీటి వసతిలేకపోవుట శోచనీయమనియు, తమవార్డులో మహమ్మదీయ స్త్రీలు పగలు పీఠులలోని కొళాయిలవద్దకు బోవుటకు వీలులేకుండెననియు, అర్ధరాత్రి యెప్పుడో దెచ్చుకొనుచుండిననియు జెప్పిరి.

అంతట అధ్యక్షుడు యీబిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు సభవారి సమ్మతులుచ్చుకొనగా నది ప్రవేశపెట్టి శాసనసభలో చదువుట కంగీకార మొనగబడెను.

మలబారు తెనెన్సిబిల్లు

డి॥ బి॥ యం. కృష్ణ నాయుడు గారంతట మలబారు తెనెన్సిబిల్లును ప్రవేశపెట్టి దానిని శాసనసభలో జరుపుట కను మతిగోరుచు రెండుగంటలసేపు సంభార్యముగ నీవిషయమై పూర్వావరములను చర్చించిరి. ఆ సంవర్షమున వారొసగిన డిప్లొమెన్ష్యాసమును సంతీ ప్రముగ నిట్లు చెబవచ్చును.

మలబారు భూములు

“నేనీ సభలో నీటిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కనుమతిగోరిన పుడు అధ్యక్షుని యుత్తరప్రతిని డెల్లునుగూర్చి సంతీ ప్రముగ వివరించునొక యుదంతమును గావించియుంటిని. అందు మలబారు జిల్లాలో భూముల హక్కులను గూర్చిన ప్రత్యేకపరిశీతులను దెప్పియుంటిని. ఈజిల్లాలో అన్నిభూములును అడవిగాని, బంజరుగాని, వాసయోగ్యముగాని, వ్యవసాయము జేయునట్టివిగాని అన్నియును జన్మిలు తమకే హక్కుగలదని నిర్ధరించుచుండిరి. ఇతరజిల్లాలలో భూములు ప్రభుత్వమువారిచే యున్నవి. కాని మలబారులో మాత్రము భూములన్నియును జన్మిలవే. ఈ జన్మిలు సంఖ్యయందు కొలిచియుండియును, భూమి యంతకును రామే ఖాసుండులమని హక్కును విడువకుండనున్నారు. వారు చాల భాగ్యవంతులు. భూములనమ్ముకొన నవసరములేదు. భూమిహక్కు యేకొలిచియుండికో గల్గునట్లు మలబారులో నేర్పడియున్నది. ఇందుల కన్నివైపులను న్యాయ శాసనములుగూడ భద్రముగ గలవు

జన్మిలకు భూమిపై నింత హక్కున్నను వారు దానికి జేయునదేమియును లేదు. వారు వ్యవసాయము జేయరు. కాణిదారులంతకే వెరుంపబుందారులను. వారికి కవులుకిచ్చి వ్యవసాయము జేయించెదరు. వాని యీ జన్మిలు భూమి బాగుజేయుటకై డబ్బుపెట్టుబడిగూడ తెచ్చరు. భూమిరాబడిని మాత్రము వసూలుచేసిని వ్యవసాయము జేసినవానికి మాత్రమేమియు లేకుండ అంతయును తామే ఖర్చుపెట్టుకొందురు. ఇష్టమువచ్చిన పుడెల్ల వ్యవసాయదారును వెళ్లకొట్టుటయు, భూమిమక్తాయెక్కువజేయుటయో నిరంకుశముగ జరుగుచుండును. ఇదివరలో నీ విషయములగూర్చి విచారించినవాలు రైతులకప్పుడును వెడలగొట్టలేదని జెప్పుటయు నిజమేగావచ్చును. అది యెప్పుడును ఆచరణలో పెబులేదు.”

అంతట నాయుడుగారు అనేకనివేదికములనుండి భాగముల సద్ధరించి చదివి కాణిదారులనెప్పుడును వెడలగొట్టలేదనియు, భూములు జెన్మిలకును, కాణిదారులకును, రైతులకును సమానముగ నుండెననియు నిర్ధరించిరి. ఇంకను ఉపన్యసించుచు కృష్ణ నాయుడుగారిట్లు జెప్పిరి:

కానం, కాణిదారు

కాణిదారులు డబ్బును తాఖామీద నిచ్చువారనియు, మధ్యవర్తులనియు, కాణిఅనగా తాఖా పెట్టువారనియు అనుటఆచారమైనది. ఇప్పుడు కాణిదారులే వ్యవసాయదారులుగ

నున్నారు. వారేమియును మధ్యవర్తులుగ లేరు. జన్మిలేకాణిదారులకును ప్రభుత్వమునకును మధ్యవర్తులుగనుండి కాణిదారుల వద్దనుండి బూమిమక్తాను దీసికొని ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచుండురు.

వెనుక భూమిని మక్తాబడిసికొను వెరుంపట్ట కారనుకుగూడ భూమి అక్రమహక్కుగలదు. ఇప్పుడుగూడ వెరుంపట్టకారునుకు 12 సంవత్సరములహక్కు న్యాయస్థానములందంగీకరింపబడినది. కొన్ని కేసులలో వెరుంపట్టకారులకు కాశ్యత పుహక్కు యాయబడినది.

జన్మిలపలుకుబడి

జన్మిలు ముఖ్యముగ నంబూద్రి బ్రాహ్మణులకు హిందూరైతులపై సంఘమునందెక్కువపలుకుబడి గలదు. వీరలకుగల అధికారములన రైతులు బాధపడుచుండిరి. ఈనంబూద్రి జన్మిలు మతవిత్రిత నొకసాధనముగ జేసికొని రైతులనువంచి వారివద్దనుండి బహుమతుల బొందుచుండురు.

నేనిపుడాజేపించునదేమన గా జెన్మిలవరికి గాని యీ 1924వ సం॥ ములో రైతుపై నెట్టిఅధికారమును చెలాయించి యింటికి పెంతువేసికొన కుండను సున్నము కొట్టుకొనకుండను అటంకపరుప రాదనియే.

ఎప్పుడుబట్టిన పప్పును వెడల గొట్టెదరని భయమున్న పుడు రైతు యేమైన డబ్బుపెట్టి భూమిని బాగుజేసికొనుట కవకాశముండదు. అందుకైపనిజేయజాలదు. మలబారు రైతులకు రక్షణము లేకపోవుటవలన పంటలు తక్కువై రైతుకును, భూస్వామికిని, ప్రభుత్వమునకుగూడ చాలనష్టము గలుగుచున్నది.

ఈ బిల్లులోని నిబంధనలవలననే భారతిదేశమునందెతర భాగములలో తిరువాంకూరు కొచ్చిసంస్థానములందు జేయబడినవి. ఆచట కాణిదారులస్థితి నిర్ణయింపబడినది. బ్రిటిషు భారతరాష్ట్రము లనేకములలో రైతుల సాగుబడిహక్కును రక్షించుకాసములు గావించబడినవి.

అంతట సువన్యాసకుడు బిల్లు నిబంధనలగూర్చి చెప్పుదు నిట్లునుడిచిరి:—

కావున యీసభవారు విచారించవలసినది నిజముగా యీదెప్పిన దోషములు గలవా, ఉన్నయెడల వానిని నివారించుటెట్లనియే. ఈదోషము తెల్లుద్యవించెనో అంతగ విచారించ సక్రమలేదు.

మలబారులో నివసించువారికి మాత్రము యీదోషములున్నమాట అనుభవైకవేషమే. ఈదోషములు పోవుటకు సిద్ధాపనము, అక్రమహక్కు నొసంగుటయే. జన్మిలు దోషములు లేవనవచ్చును. ఈసిద్ధాపనమును కాదనవచ్చును. ప్రపంచములో నేదిగాని ప్రాతిహక్కుములేనిదే జరుగజాలదు. మలబారురైతులు నిరాశకులైన నను విప్లవకారులు గా లేదు. ఇప్పటికిని వారు రాజభక్తిగల్గి న్యాయబద్ధులై నున్నారు. మామిళాబాతి వ్యవసాయదారులు గలరు. వారికిభూముల విషయమైన తగాదా వచ్చినందులకై నీ విప్లవము తలపించెను. అట్టివిప్లవము గలుగకుండజేయుట అందరచర్యమైయున్నది. మలబారులో భూములపై నాధారపడియుండు 17లక్షలమంది యీసభవారివైపువై నిగుడ్చియున్నారు. ఈసభవారు వారిమొరాలించి కావలసిన సహాయమును జేసెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

ఇంతటితో నే నీమలబారు తెనెన్సిబిల్లును ప్రవేశపెట్టి శాసనసభవారు విచారించవలెనని యుపపాదించుచున్నాను.

అంతట సి.గోపాల మీననుగారు యీబిల్లును బలపరచుచు సువన్యాసమును జరుపుచుండగా ఐదుగంటలగుటచేత ఆపివేయబడెను.

మరలనేడు వారికవకాశ మియబడును. అంతట నిన్నటికి సభసమాప్తియయ్యెను. మరలనేడు 11 గంటలకుసమావేశమగును.

వాయువు నొప్పులకు మందు

నీనా 1-కి రు. 1-0-0 వి.సి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పువలన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లసంధులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. సంధులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు వీలులేనట్లుల సర్వాంగములు బిగియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని పూటలు త్రాగినతోడనే సువియండు పోట్లు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల జేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాచి అమ్మతాంజనము రాయవలెను.

అమ్మతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

నేటి దినచర్య

చెన్నై రాష్ట్రీయ శాసనసభ ఈదినమున తిరిగి 11గి 50 లకు సమావేశమయ్యెను. గవర్నరుగారు, శాసనసభ్యులును గలసి 10 గ 45 నిమిషముల పోటీదీసికొనిరి. మొదట మాతనసభ్యుడు కె. పి. రామనిమిషముగారు రాజభక్తి ప్రమాణము నొనర్చిరి. తరువాత ప్రశ్నోత్తరములు ప్రారంభమయ్యెను. కాని ఆదేశానుసారము కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము నివృత్తముకై 12 గంటలు దాటిపోవుటచే మిగిలిన ప్రశ్నలు రేపటికి నిలుపు చేయబడెను.

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు చర్చను ప్రారంభించుటకు పూర్వ మధ్యక్షుడు, ఈదినము సాయంత్రము 4 గంటలకు కాన్వేషేషను జరుగును గాన సభ ముందుగా ముగింపబడుననియు, అందుచే 2 గి 3 గలకు మధ్య ఆల్వాడరములకు విరామము తీసుకొని సాగింపబడునని ప్రకటించెను.

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు

గోపాలమినగురు—బిల్లును బలపరచుచు, భూములను శేష్యము చేయవారి సాగునిహక్కును రక్షించుట కిట్లు ఆత్మవివరము మలబారుయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులకు విద్యోమకవిధమున నిట్టిబిల్లు నొనర్చవలెను.

స్వామిశాఖ సభ్యుడు—ప్రభుత్వమువారి తరపున సి. పి. రామస్వామి. ఆయ్యరుగారు, బిల్లు నెదుర్చుచు, ఈ బిల్లులోని విషయము చాలికి ప్రక్షేపదనియు, మలబారునందు రైతులకును, యజమానులకునుగల వివాదములను, సంప్రతింపులచే పరిష్కరించునవలెననియు నుడివెను. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము వారి రెట్టిచర్చ దీసికొనలేదని కృష్ణకానాయుడుగారు రాజీనామాచిరి. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు చర్చదీసికొనినచో చాలచిక్కులు తలపడించును కారణమే వారితో జ్ఞానమునకు కారణము. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారిచే ఖరీదీని గురించి ఎట్టి గారాబులు అభిప్రాయమును గలగరారు. ఇదివరకు చాలవత్సరములనుండి ఈ విషయము మలబారు ప్రజల నాందోళనపరుచుచున్నది. గత కొలదిమానములుగా జరుగుచున్నంతయాందోళన మిదివరకు జరుగలేదు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నీ బిల్లులోని ఒకటి రెండు విషయములలో నీ బిల్లు తోనే కీర్తి భవింపజాలదు. ఈ విషయమున తమగల కష్టములను సభవారియెదుట నుంచుట ప్రభుత్వమువారిధి. ఈ బిల్లులో సంబంధించిన రెండు తరగతులవారును సంప్రతింపులతోనే తమభేదములను సరిపెంచుకొనుట మంచిది. ఈ విషయమున శాసనముల నొనర్చుటకు పూర్వము ప్రభుత్వమువారు మలబారు ప్రజలకు తమ టెనెన్సీలను నిర్ణయించుకొనుటయందు, కొంత యవకాశము నొసగుట మంచిదని తలచుచున్నారు. నిజము భూమిని సేవ్యమొనర్చు రైతులహక్కును రక్షింపవలయున్నది. వ్యవసాయకులకును యజమానులకును విద్యోమకవిధమునాధానముగుదిరిన ప్రభుత్వమువారు చాల సంశయించురు. సెలక్టు మిటీషన్లను వచ్చిన నిందులకుయత్నింపవలెను. ఇట్టి బిల్లునకు ఆవశ్యకత కలుగజేసిన మొదటి విషయము, వ్యవసాయకుల గృహమును గూడ గోల్పోవుచుండుట కాణం దారునకు జిరామిహక్కు నొసగుటయందు సభిప్రాయ భేదములు గలవు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు—సమాధానము కుదుర్చుటకు ప్రభుత్వమువారి రెండుట ప్రయత్నింపలేదు?

లామెంబరు—అందుకు కొన్ని చిక్కులు గలవు. భూభామందు హక్కులనుగురించిన ప్రాచీనచరిత్రయెల్లు నన్ను గత 60, 70 సంవత్సరములుగా జన్మిల్లకు భూభామందు హక్కులు గలవని అంగీకరింపబడెను. అట్టిస్థితిలో, వారికి ప్రాప్తిబరీ హక్కులు లేవని ప్రతిపాదకులు నుడువజాలరు. జన్మిల్ల అధ్యక్షము 40 సంవత్సరములుగాను భూములయజమానులుగా నున్నారు ఇప్పుడు వారి కెట్టి పరిహారము నొసగకయే వారి హక్కులను తొలగించుట కిట్లు యత్నించుచున్నది. ఇదివరకు చాలవత్సరముల నుండి హైకోర్టు తీర్పులలో జన్మిల్ల హక్కు అంగీకరింపబడెను. ప్రభుత్వమువారి రిటపక్షములవారియెడలను సరిసమాన భావముతో మాత్రమే వర్తింపదగు. ఈ బిల్లు మూడునిరాధారములగువిషయములపై నాధారపడి యున్నది. అసలు జన్మిల్లకు ప్రాప్తిబరీ హక్కులు లేవనియు, జడ్జిలచే ప్రస్తుత హక్కులు గల్గింపబడె ననియు నొసగబడెననియు మొదటిది తరువాత విషయమా పరిహారము నొసగయే, జన్మిల్ల హక్కుల తొలగింప నెంచుట దీనిని ప్రభుత్వ వారి రెంటిమాత్రము సంగీకరింపలేదు. జన్మిల్ల హక్కులను ప్రస్తుతమును నిజవరకు వేరేర్వరు సమయములందు వేరేర్వరు సంఘములవారు డిలీషన్ అభిప్రాయములను లామెంబరుగారు దాహరించి బలపరిచిరి. ఈ బిల్లు సంగీకరించునెడల ఆరువత్సరములయినయెడల తమ భూములపై తమ హక్కులు పోవుననుభవముచే జన్మిల్ల రైతులను ప్రతిపాల్లు పత్సరములకును, ప్రతి అయిదువత్సరములకును వెడలగొట్టవలసి వచ్చుచుండును ఇందులకు అనవసరాయోగమును శాస్త్రులందు దాహరింపఁగల యధికమగుటయు తటస్థము. నిజముగా, నే

వ్యయ నొనర్చుచున్న వారి నివాసగృహములకు భంగము రాకుండ గను, జన్మిల్ల హక్కులకు భంగము గలుగకుండగను సంప్రతింపులచే పరిష్కారమును కుదుర్చుటకు ప్రభుత్వమువారి తరపున నొనర్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి కీ బిల్లు నాజీవించుచున్నది.

ప్రభాకరతంపనుగారు—తరువాత ప్రభాకరతంపనుగారు, బిల్లు నెదుర్చుచు, రైతువారి భూస్వాముల హక్కులకు అజన్మిల్ల హక్కులు చాల అధికమైనవనియు, ఈ హక్కులకు ప్రాచీనకాలమునుండియు చరిత్రాత్మకముగు నాధారముగలదనియు నుడివెరి. మలబారు అంతయు ప్రాప్రయిటరీ భూస్వాములదేకను ఆ భూములపై వారికి నిష్పంశయము గు నధికారము గలదు. వారు తమభూములపై ఖర్చు పెట్టుచానిలో నవచ్చు నాదాయము చాల స్వల్పము భూమియంతయు జన్మిల్ల స్వాధీనమున నుండుటచేత గలిగిన ఆందోళనయే ఇటీవలి తిరుగబాటునకు కారణ మను వాదన నిరాధారము. ఈ తిరుగబాటు నాయకుడగు ఆసిముసలియొక్క వాక్యముల గమనించినయెడల సహాయోద్యమ మితిగల్గబాటునకు కారణమని స్పష్టము గాగలదు. భూములగురించిన ఆందోళనయే ఈ తిరుగబాటు నకు కారణ మగుచో 1852 సంవత్సరము అటు తరువాత ను అనేక సార్లు సంభవించిన తిరుగుబాటులకు ప్రతిపాదకుల కెట్టికారణముల గమనరెచెడలో దెలియవచ్చును. ఈ బిల్లు అంగీకరింపబడునెడల జన్మిల్ల తిరుగబాటులకు రెంటికి తగిన పోవును ఉపసాధ్యమము ఇన్వలపాక్షములను బలపరచుచు చారిత్రాత్మక విషయముల నుదాహరించెను.

ఉప్పు సాహెబుగారు—ఉప్పు సాహెబుగారు బిల్లును బలపరచుచు, వలబారు తిరుగబాటులన్నిటికి భూముల గురించిన ఆసంతృప్తియే కారణ మనియు, అందుచే నీ విషయమును పరిష్కరించుట టర్కీవనసరమనియు, మలబారుయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, మతవిషయ కాభివృద్ధి కిట్లును సభవారంగీకరింపవలెననియు నుడివెరి.

బాను మత్తెగారు—మలబారులో టెనెన్సీ సమస్యను సంస్కరించుటకు చాల అవశ్యకత గలదు. ఈ రాష్ట్రములో కల్ల మలబారు జు:సంఖ్య ఎక్కిడి అధికము. మలబారులో భూమియంతయు నొకే తరగతివా:చే పూర్తిగా నాక్రమింపబడెను. ఇతరులకెట్టి స్వీయభూములునులేవు. భూభామందుల సంఖ్య చాలతక్కువ, దేశమునందు అత్యధిక సంఖ్యకులు భూమివారకు ఈ స్వల్ప సంఖ్యకులపై నాధారపడి యుండవలసియున్నది. అయినను జన్మిల్లకును కాణం దారులకును పరిహారము నొసగవలెను. కాణం దారులు జన్మిల్లకుండి కవులు పుచ్చుకొని తిరిగి ఇతరులకు కవులునకమ్మనవచ్చిన యజమానులే యొనరు అట్టివారు లేకుండ నెట్టివ్యవహారమును జరుగదు. అందుచే అతని కిట్లునందు తన పరిహారము నేర్పరపకవలెను.

ఇంకను బిల్లుపై చర్చ జరుగుచున్నది.

వ శో త ర ము లు

బెల్లూరు సెంట్రల్ జైలు నుండి ఖైదీల యాదరణము సత్వమూర్తిగారు

ప్ర (1) బెల్లూరు సెంట్రల్ జైలు నుండి ఖైదీలుగా 14 టెన్సుల నీరు గల 8 గ్లాసుల నీరుమాత్ర మియ్యబడుననియు చెప్పట నిజమా (2) ఇట్లు చేయుటకు కారణమేమి (3) జైలువ్యామ్యయల్ ప్రకారము ప్రతిరోజు ఖైదీలు స్నానము చేయవచ్చునని యున్నదిగా (4) స్నానము చేయనీయక పోవుటచే క. ఉమా మహేశ్వరరావు అనునతడు తిండిమానెనా? (5) పగలు వచ్చునుపులో పనిచేయునపుడును గదులందు ఖైదీలకు రాత్రి నిద్రనిత్రురా (6) ఆదివారములందుగూడా యీ జైలులో శిక్షలు పనిచేయవలయునని బలవంతముచేయుట నిజమా? చిన్న తప్పలకుగూడా 3 నెలలు కడ్డీ వేడిలువేయుట నిజమా? (7) పాయికానా వసతులు రాత్రులందు సరిగావున్నవా, అవి యేవ స తు లు (8) శిక్షి తు లు రాత్రులు విద్యించిన మాత్రపు రీషముల తలలపై మోసికొని పోవలయునా? 10. క్యారెంటెనులో నున్నప్పుడే వారి దుస్తులు తీసివేసి చిన్ని నుడ్డల నిమ్మటకచ్చా? 11. రామ శరణదాసుగారు (లాహారు) ఇ. శంకరనాయర్, కేసరిసింగ్ జఫార్ ఖాన్ గార్లు యిటీవల అన్నముతినట మానివేసిన మాట నిజమా.

జ:—కాదు. మురికిగానివనులందు నియమింపబడిన వారికి శరీరము శుభ్రముగా తుడుచుకొనుట ప్రతిరోజునీటి నిత్యము. వారమున కొకసారి స్నానము. మిగతావారిని రోజు స్నానము చేయనితరు. 2. నీరులేకపోవుట. 3. మదరాసు జైలు మ్యామ్యయల్ 269 నిబంధనప్రకారము, నూపరిం డెంబు

గారుగాని, బెద్దుడుగాని, అభ్యంతరపెట్టనిచో, రోజు స్నానముచేయవచ్చును. 4. మానె. 5. ఇత్తు. 6. జైలువ్యామ్యయల్ 889 నిబంధనమాడును. 7. కాదు. 8. వున్నవి. 9. కాదు. 10. కాదు. 11. అవును. ఇప్పుడు జైలునందున్న వారిని చాలా బాగుగానున్నది. రాజమండ్రి జైలులో ఖయిదీలకు యిచ్చ ఆహార తారతమ్యము

రామలింగ రెడ్డిగారు

ప్ర:—1. రాజమండ్రి జైలులో ఖైదీలకాహారము తారతమ్యమున్నదా 2. కంట్రాక్టరుల కేసులనుగురించి ఒకరికి వండిన అన్నము ఒకరికి వియ్యము ఖైదీలకమ్మన నిజమా? ఈ వియ్యం లో యిసుక వట్లు పూర్తిగా వుండునా 4. వారికిచ్చు మారలు చెడకములేనా 5. తినుటకు తగిన మట్టిపాత్రలు కావలసినన్ని యిత్తురా 6. దుస్తులక్రమ నొకటోప లంగోల్లీల మాత్రమేనా యిచ్చునది. 7. ఈ జైలునందు ముఖ్యముగా కంటిలు నేముగదిలో ఖైదీలను కొట్టుట నిజమా.

జ:—1. ఉన్నది 2. కాదు 3. 4. లేదు 5. యిచ్చును 6. 7. లేదు.

కృష్ణా జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులుగా నుండియున్న దివాన్ బహదూర్ టి. బాలాజీరావు నాయుడు గారి రాజీనామా.

పెద్దిరాజుగారు

ప్ర:—కృష్ణా జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చుట?

దివాన్ బహదూర్:—టి. బాలాజీరావు నాయుడు గారు కృష్ణాపత్రికపై మాననవృత్తుదావా తెచ్చుట, అది కొట్టి చేయబడుట విషయములలో గవర్నమెంటు వారిచేసిన కనుగొనిరా లేనిచో ఎందువలన?

జ:—గవర్నమెంటువారు కనుగొనిరి.

కృష్ణా జిల్లా బోర్డును విభజించుట

ప్ర:—కృష్ణా జిల్లాను 3 భజించుచో బోర్డును గూడా రెండుగా విభజించురా? అగుచో ఎప్పుడు?

జ:—ఈ విషయమై కృష్ణా జిల్లా బోర్డు వారి అభిప్రాయములు తెలుపవలెనని కోరబడినది.

పాత శాలలందు వడికింటు

సత్వమూర్తిగారు

ప్ర:—నీహారు ఒరిస్సా గవర్నమెంటులు చేసినట్లు యీరాష్ట్రమునెల్ల అన్ని పాతశాలలందును నూలు పెంపుట నేర్పుట పెట్టవలదా?

(2) లేనిచో ఎందువలన?

జ:—1. లేదు. 2. ఆయాస్థానములందున్న స్కూలులకు తగినట్టియు, పాతశాలలకు వచ్చు బాలర తలములకు ఎక్కియు ఆభ్యాసమునందున్న శిక్షగఅపబడును.

పోలీసు

సత్వమూర్తిగారు

ప్ర:—తిరుచినాపల్లి కాంగ్రెసు అసోసియేషనుకు, మద్రాసులో ఎం.సింగారవేలు కెట్టిగారి యింటియందును వోలెను వారు అక్రమముగా ప్రవేశించుటనుగూర్చి గవర్నమెంటుకు తెలియపర్చినదా, అట్లయిన నది ఎల్లమెంతురా?

జ:—వైస్రాయిగారు వచ్చినపుడు 3 జండాలుమాత్రము తీయబడినవి. అంతేగాని తిరుచినాపల్లిలో పోలీసువారు ప్రవేశింపలేదు. అట్టిసత్కార విషయము రాజేను.

మద్రాసులో సింగారవేలు కెట్టి యింటిపై రచ్చ స్వల్పజండాను పోలీసువారు లాగివేసిరి.

సంస్కరణలు

సత్వమూర్తిగారు

ప్ర:—1. సంస్కరణల ఆచరణమును గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వముతో యిండియా ప్రభుత్వమువారి చాలోచించరా? 2. ఆ చాలోలోకల్ గవర్నమెంటువారి ప్రాయము నిచ్చిరా? 3. ఈ విషయములో ప్రభుత్వమువారు అధికారసభ్యులతో నాలోచించినారా ఆలోచింపవలసినారా?

జ:—1. 2. 3. క్రిందటి ఏప్రిలులో యిండియా ప్రభుత్వమువారు డిపార్టుమెంటులో కమిటీ నెవాయింబుచేయుచు గూర్చి ప్రకటించబడిన రిపోర్టులను చూపుకొని స్థానిక ప్రభుత్వము లాలోచింపబడలేదు.

స్థానిక సంఘములు

జి. రామేశ్వరరావుగారు

ప్ర:—1. అనంతపురం మునిసిపాలిటీ, ఎక్సరగు తాలూకాబోర్డులను అభ్యక్షులను తామే ఎన్నుకొని అధికారము నడుగుచు తీర్మానములను చేసినా? 2. చెయ్యచో అట్టిగాని నమలేవును ప్రభుత్వమున కిండినవి? 3. వానిమీద గవర్నమెంటువారిచ్చిన ఉత్తర్వులేవి? ఆ ఉత్తర్వుల తెప్పగించి 4. వారికి అగ్నీకృతి ఎన్నుకొను అధికారము నియనిచో కారణములేవి?

జ 1. చేసినవి 2. అనంతపురము మునిసిపాలిటీ తీర్మానము 1924 మే 9 తేదీన, ధర్మవరము తాలూకాలోని తీర్మానము 1924 మే 25 తేదీన వచ్చినవి. 3. అనంతపురము మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షులకు నామినేటు చేయబడవలసినదే యనియు, ధర్మవరము తాలూకాలోని తీర్మానము ప్రోసివేయబడినదియు, 7 మే తారీఖున 10 ఏప్రిల్ తారీఖున వరకుగా ఆర్డరులు పంపబడినవి. 4. పానికసంఘముల జేమాభివృద్ధి కోసం ఆ ఆర్డరులు నామినేటు చేయబడవలసినదే యని గవర్నరుకు తెలిపినది.

(విన్నటి తరువాయి)

యిరిగేవన్

వెద్దిరాజుగారు

ప్ర:— 1. పశ్చిమగోదావరి డివిజన్లోని తూర్పుకృష్ణా డివిజన్లోని 5 సంవత్సరముల వయస్కి ప్రతియేడు, ప్రభుత్వము వారు ఆనుమతిచేసినా నిరుపేక్షమున రాబట్టి ఆదాయ మొత్త మెంత.

2. జమాబాదీ అధికారుల కట్టి ఆదాయము రాబట్టుటకు తీర్పు లిచ్చుటకు పూర్వము కైదులకు నోటీసుల నిచ్చిరా?

3. 884 నెం. జి. టి. కు ప్రభుత్వమువారికి రివిన్యూలోని వా రేమైన రిఫార్టుపంపిరా?

జ — 1. తెలియదు.

2. సీటిని ఉత్తములు లేకుండా వాడినవారినుకు మొత్తమువీర జవరలో నోటీసు ఇయ్యబడెను. తరువాత తపాస్సీలుదాగు వేసిన జిమ్మకుగూర్చి చివరనోటీసు నిచ్చిరి.

3. నిచ్చినవి. దానినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి వచ్చిన జమాబాదీ టిప్పులు చూడవలెను.

సెబెల్వెంటు

వెద్దిరాజు గారు

ప్ర:— 1. కృష్ణాజిల్లా సెటిల్ మెంటు సందర్భమున భూములకు క్రొత్తగా టరముల నేర్పులు చేయుదురా.

2. కిక్కులలో 100 కి 18కి చొప్పున ఉంచునియమును నేర్పరచిన తరువాతగూడ క్రొత్తగా టరముల నేర్పులు అవసరమని తలచురా?

3. ఇది గవర్నరు మెంటునకును ప్రజలకుగూడ ఇచ్చు కలిగింపవలె నిజముకాదా.

జ:— 1. 2. 1929-30 లో కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్మెంటు జరుగెను. ఇప్పుడు ప్రశ్నించుటకు తగిన కాలముకాదు. సెటిల్మెంటు పని యిప్పుడే ప్రారంభమైనది. అందువలన టరముల నేర్పుల విషయ ములో చించుకాలము యింకను రావలెదు.

3. కనీసము.

కజులూరు లైలులో బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారి నిరాహారత్రయము

రామలింగారెడ్డిగారు

ప్ర:— 1. మార్చిలో బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్తగారు నిరాహారత్రయము పూరినమాట నిజమా? 2. దీనికి కారణములేమి?

3. ఆ సమయమున ఏకాంతముగానుండ శిక్షవిధించుట నిజమా అయినచో ఏ కారణములేమి? 4. ఏకాంతమున నశించిన కాలము 5. ఏ. ఏకాంతము విధించుట తరువాతనా లేక అంతకు పూర్వము వారు అన్నమును తినుట మానినది? 6. గాంధీగారి "నైడి న హెల్సు" అను పుస్తకము, హిందీపాత్ర ప్రకములు యిదియు మా పరిచయముగానున్న శ్రీనివాసరావుగారు వారి కియనినమాట నిజమా?

జ:— 1. నిజమే. 2. ఆయన కోరికల తీర్పునందుకు కలెక్షనరు. 3, 4, 5. ఏకాంతము ఆయనకు విధించబడలేదు. 6. నిజమే.

డాక్టరు తరదరాజులు నాయుడుగారిపై

నిర్యాసపుట తర్పు

రామలింగారెడ్డిగారు

ప్ర:— 1. కోయలంతూరులో ఏజీజున కై తర్పుకాపు డివిజన్లోని పరిషత్ కలెక్షనరు. 2. డాక్టరు తరదరాజులుకాయుడుగారిపై న్యాయస్థాని ఈ కైర్పు ఎవరు ఈయబడినది. 3. ఆసభ కన్యకలనాయకులు గారేజీజునపాంతురని మ్యాజిస్ట్రేటుకు తెలిపినది? 4. ఈ కైర్పును ఏకారములచే క్షమముగా ఈయతెను నామినేటుగాను సజ్జమవర్త తీసికొనుటకు వీలులేనట్లుగా ఆయన నయమున ఈ కైర్పు తీర్పులకు కారణమేమి. 5. ఎవ ప్రోత్సహించిన వ్యక్తిప్రేమిగారు ఈ కైర్పును చేపట్టిరి. 6. డాక్టరుగారు సజ్జ కన్యకలకుగా నుండుటకు సమ్మతించినట్లు సజ్జవారికి తెలిసినది.

జ:— 1. 1924 జూన్ 1 తేదీ 2. భారత్ పూర్వకం 3. 4. 81 మేకునామ్రమే ఉత్తర్వుయివ్వబడినది. 5. కైర్పువారి నుకూపరిం చెంటు ప్రోత్సహించునది 6. 1924, 30 మే తేదీ.

భారతాశ్రమసభ్యుల పక్షానుట

సత్యమూర్తిగారు

ప్ర:— 1. మార్చిలో టిప్పులు ఎడమవైపున మూల, కాంపాండు కపతలగా, బ్రిటిషర్లగా, జూన్ 9 వ తేదీ మదరాసు

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవము

గౌ. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారి ప్రసంగము

విద్యావ్యాపనమున కగువ్యయమును ప్రజలే యెక్కువగ భరింపవలె ననుట

లలితకళాభ్యాసమున కెక్కువకాశములు కల్పించవలె ననుట

శ్రీ రామస్వామిగారి యాహ్వానము ప్రకారము నేడు వివిధ విద్యాపరిక్షలలో నుత్తీర్ణులై పట్టముల నందికొనిన నారికి తమతమ పట్టముల కుచితముగ జీవితపథతి సలబించి పుడని యుగ్మగ్మధింపుట నాకు విధియేగాక గొప్పగౌరవముగూడ నున్నది భావించుచున్నాను.

ఇరువదియేండ్లక్రిందట నేనును ఈ సభావేదికపై నుండియే వి. యే. పట్టము నందుకొని హితబోధను ఇప్పడు మీరు వినుచున్న రీతిచే వింటిని. కావున నీమధ్యకాలములో నీ విశ్వవిద్యాలయము పొందిన యభివృద్ధిని విమర్శించెదను. విమర్శనము తేలిక యగుటచే లోపముల నేకరువుపెట్టుట చాల గులభము. మానవజీవితమున ప్రకాశవంత మొనరించు లలిత కళల యగ్రయము విషయమున నితర విద్యాలయములందు వలె మన విశ్వ విద్యాలయమువారుగాని విద్యార్థులుగాని శ్రద్ధ వహించుటలేదని చెప్పినప్పుడు నేను వెక్కిరించుచున్నానని తలపడుదు. కేవలము పాఠముల జెప్పటవలననేగాక అనుకూల పరిస్థితుల నేర్పరచుటవలననే కళలయొక్క గాని సాహిత్యము యొక్క గాని శాస్త్రముయొక్క గాని అధ్యయనమునందు అభిమానము జనింపజేయవలెను. వీనిలో ప్రతిభ సంపాదించుటవలననే జాతికి రీతి వచ్చును. బుద్ధిని నిశితగావించుటకు శరీరము యొక్కయు హస్తములయొక్కయు శిక్షణ మానవమే కాని సంగీతాదివిద్యాభ్యాసమున శ్రేణేంద్రియము పెన్నిట్ కుంజ మొదలగు చిత్రలేఖనోపకరణముల సాయమున చిత్రవిద్యాభ్యాసము గావించుచు చతురింద్రియమును శిక్షణము గావించి సాందర్యారాధనమున విద్యార్థులకు తయారు జేయవలెను. కేవల భౌతికవిద్యాభ్యాసము మితి తప్పి యప్రధా విషయమైనది లంబనమునకు కారణ మగును. ప్రస్తుత విద్యావిధాన మియ్యవర్ధమున బాపలేకున్నది. కావుననే దీనికి తోడుగ మానసికవ్యవసాయమునకాదర్శమును ప్రోద్బలమునకు రసవత్కావ్యశిల్పాది నిర్మాణకళలమున సక్రమముగ ను విచక్షణాయుతులగు

భారతాశ్రమసభ్యులు ప్రబోధము మొదలిడిరా? 2. పోలీసువారభ్యంతరపెట్టిరా? పెట్టిన చెందుచేటి? 3. గాంధీ నోకడు 10 వ తారీఖున ఆశ్రమమునకువచ్చి మాటలాడుటకు పూర్వము పట్టుకొనబడి శిక్షింపబడుట నిజమా? అగుటకు కారణమేమి? జ:— 1. మొదలిడిరి. 2. రాకపోకల కష్టంగా జననమునా హ మనకు చెరుటచే పోలీసువారభ్యంతరపెట్టెను. 3. గుంపుల ప్రాగ్నచేయుటకు ఉపన్యాసములు జరుగుటకును పోలీసువారు చెప్పిరి. ఈమాటవినక 10 వ తారీఖున దండబరభారత ఒకగుంపును ప్రాగ్నచేసెను. అందుచే బంధింపబడి బెంచుమ్యాజిస్ట్రేటుగారిచే 2 రూపాయల జరిమానా లేనిచో మాడుకోజాలెను. విడికైన విధింపబడెను.

సర్కారు ఉద్యోగులు ఖద్దరు ధరింపగూడదనుట

సత్యమూర్తిగారు

ప్ర:— 1. కచ్చేరియందు పనిచూచునప్పుడు సర్కారు ఉద్యోగులు ఖద్దరుధరింపగూడదని బహిరంగముగాగాని ఆటర్లమునవచ్చుటగా గాని చెప్పియుండిరా? 2. ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల హిందూ స్వరాజ్యపత్రకల తెప్పించుటదని చెప్పబడిరా? 3. ఖద్దరుధరించుటచేగాని హిందూస్వరాజ్యపత్రకల తెప్పించుటచేగాని విశిష్టగియైనను శిక్షింపబడెనా?

జ:— 1. 2. 3. అట్టిజేమియు జరుగలేదు. సంస్కరణలపై స్థానికప్రభుత్వాభిప్రాయము.

ఏ. యస్. కృష్ణారావుపంతులుగారు

ప్ర:— 1. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సంస్కరణలపై తమ అభిప్రాయమును తెల్పుటకుముందు యీసభవారికి సంస్కరణలపైగల అభిప్రాయము తెలిసికొనుటకేమైన ఆలోచించిరా? 2. అందుకొర జేమిచేయవలసి?

జ:— 1. 2. సంస్కరణల వాదనలోపెట్టుటకలిగినయిబ్బందులు, వాటినినివారించు సమయములు (సంస్కరణల) తంత్ర మాలసిద్ధాంతముల కనుకలముగా నుండువానిన్నియు పని ప్రభుత్వమువారు గడుగజేసిరి. అనంతయు సరిగానుటకుచే యీసభలో నాలోచించుఅవసరము లేకపోయినది. గవర్నరుగారు మంత్రులతో ఆలోచించవలసినదిగా అడుగజేసిరి. అట్లు జరుపబడెను.

విశాలపథతులను విద్యార్థులయందు పోషించుట కుభదాయకము. అది పోషించునను చరిత్రాదులయొక్క నూత్నపరిశోధనముగాని శాస్త్రాధ్యయనమునందు విశేషముగ నభిమానమును గాని మన విశ్వవిద్యాలయము పెంపొందింప జేయలేదు. ఇందుకు విద్యార్థులస్థితిగతులును ఇతరచోట్లను వలె నిచ్చట విరాళములు లభ్యము కాకపోవుటయు గారణములు. టాగూర్ పాలిట్ ఫోర్డ్ మొదలగు దానకర్ణులయొక్కయు అకుతోష్ ముఖర్జీ వంటి నిర్మాణదక్షులయొక్కయు బోస్ కే రామన్ రసవహరీ ఫోర్డ్ సర్కార్ మొదలగు ద్రష్టలయొక్కయు విద్యాశ్రేణుల యొక్కయు సాయమున కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు గావించినట్లు మనము దరిత్రవిద్యాపీఠమును గాని న్యాయవిద్యాపీఠమును గాని శాస్త్రవిద్యాపీఠమును గాని మన విశ్వవిద్యాలయముల నెలకొలుపజాల మైతిమి. ఆ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క గుణములను చులకన జేయుట తేలికయే పట్టుచులను చొకగ నొసగుచుండెనని ఆవిద్యాలయమును గూర్చి చులకన మాటలాడవచ్చును. కాని యీవిద్యాలయము దీక్షింపజేసిన విద్యాసక్తియే పోని యప్రత్యక్షముగనైనను వంగ చిత్రవిద్యాసంప్రదా యోత్స తికిని, అజంతా సంప్రదాయానుసారముగ జాతీయశిల్పసంప్రదాయోత్స తికిని కారణభూత మైనది. ఈసంప్రదాయములమూలమున భారతవర్ష చరిత్రయందభిమాన ముదయమై మొగలాయి, మహారాష్ట్రయుగముల చరిత్రను పునర్నిర్మాణము గావించి చైనా లిబెల్ మొదలగు విదేశముల నాగరకతాపరిశోధనమునకు గూడ పోషక మయినది. విజ్ఞానార్జనముపట్ల నత్యుత్సాహ మునయింపనిది కేవలముధనమువలనను నిర్మాణదక్షతవలనను మాత్రమే విశేషప్రయోజనము కలుగునని నేనునమ్మును.

విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఉత్తమప్రయోజనము

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము విద్యార్థులయందు సోదర స్నేహము పెంపొందించినది. విజ్ఞానార్జనమును వధింపజెంచు సాహసలంఛనము నొకకుటుంబములోనివారే యనుభావము పెంపొందించినది. ఓర్ పోస్ట్ మెంటును చెప్పినట్లు ఎంతెవరోధి యైనను విజ్ఞానమున తనతో సరిసమానుడైనవాని నిర్లక్ష్యము చేయుటకు వీలుకాదు. యుద్ధములచే జాతులు భిన్నములై విడిపోవుచున్నను బెల్జియన్ పోలీష్, రసిషియన్ మొదలగు విద్యాంకులందరును పరస్పరసోదర భిన్నముతోనే ప్రపంచమునూరు. మన విద్యార్థులకులయందలివిజాతీయతను ప్రతిఘటింపవలెనను నుద్దేశముతో కొంతవరకును ఇతరదేశములభిన్నుద్ధిని పరిశీలించిచూచి విశేషముగను మనపురాణేతిహాసములలో తెలుపబడిన యాదర్శమును సఫలము గావించుటకును శ్రీనగరము నుండి కన్యామరణమువరకును కామరూపమునుండి సింధువరకును గల భారతీయుల నందరును నేకమతావలంబులుగా నొనర్చుట కెట్టి ప్రాచీనసంప్రదాయరూపనిర్బంధములనైనను తొలగింపవచ్చు నను నభిప్రాయము భగవదనుగ్రహము వశమున వ్యాపించుచున్నది. స్త్రీల ఉన్నతవిద్యయొక్క అవసరమును కూడ మనవిద్యాలయము గ్రహించినది. మైత్రేయి గార్గీలకును మహారాజులకును ఋక్కులు ఉపనిషత్తులు ధర్మశాస్త్రములు మొదలగువానిని రచించిన నారీకులకు జన్మస్థానమయిన భరతవర్షమున నివసించువారి కిది సూత్రవిషయముకాదు. కావున వాశ్వాత్యదేశములందు వలె నిచ్చట స్త్రీ పురుషుల సమానతవిషయమున సంరంభములు కానరావు. అది గాక స్వాశ్రమవిద్యాలయపద్ధతినికూడ ఆలస్యముగా నైనను సాపించు గలిగితిమి. ఇందుగూడ క్రీస్తుకు పూర్వము 7 వ శతాబ్దమునందు వర్ధిలిన తత్వశిలాది విద్యాలయముల పద్ధతినే యుగంబించి యున్నాము. ఈవిద్యాలయమున నీభిండమందున్న యన్ని దేశములయొక్క విద్యార్థులను సద్గుణులయొద్ద విద్యాభ్యాసము గావించుచుండిరి. మగధరాష్ట్రములోని యనాథ బాలకు లీవిద్యాలయమున జమవ నేగడివారట. ఇందు విద్యాపట్టుల నందిన భిక్షువులు డొకడు బింబినాయని యాథాన చైత్యుడుగ నియమింపబడి ననియు కైక్యారుగారు కాకి విద్యాలయ పట్ట ప్రధానోత్సవ సందర్భమున జెప్పిరి. అకోకుని రాజధానియందును నలందాయందును నవద్విషమనందు

నను మధుర కాశీ ఉజ్జయిని కాంచీపురాదులందును నిట్టి విద్యాలయములు వర్ధిల్లెను. ప్రతి విద్యాలయమున గృహమును నొక సాశ్రమవిద్యాలయముగ నుండి సత్ప్రవర్తనమును విజ్ఞానమును విద్యార్థులకు లభింపజేయుచుండెను.

విమర్శలకు సమాధానము

కొన్ని విమర్శలకు సమాధానముగవలసియున్నది. మనము గర్వపు విద్యయంతయు నిష్ప్రయోజనమేనా? అంతయు వల్లవేయుట మాత్రమేనా? పల్లవేయుట యనిన త్వరగా జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట యగుచో నయ్యది ప్రయోజనకరమే యగును. కాని అది మిడిమిడిజ్ఞానమగుచో నిష్ప్రయోజకమే యగును. ఇట్టి మిడిమిడిజ్ఞానమునే కాడ్డినతో న్యూమాకొ నిరర్థకమని నిరసించెను. ప్రతి విషయమునుగూర్చియు నయదాని మాటలను జెప్పనేర్చుకొనుటయు, ఏ విషయమునుగూర్చి యైనను దజను మాటలకన్నను నెక్కువ చెప్పటకు రాకపోవుటయు, కేవల ముపన్యాసములను, పత్రికలను మానపత్రికలను నాధారము జేసికొని మిడిమిడిజ్ఞానము సంపాదించి విద్యాలయమును ప్రభుతో సత్వమును గ్రహింపలేకపోవుట తటస్థించుచుండును.

సార్వజ్ఞ రిజార్వ్ అను ధ్యనిప్రధానముగ గ్రంథరాజమును కార్తెలు "పాండిత్యప్రకర్ష" మనునధ్యాయమున పాండిత్యమును మి. చ. పెట్టి పండితులు విద్యార్థుల తలలందు తాతలనాటి అనవసరపు సంగతుల నన్నిటిని కూరి వారి మతులను పాడుచేయుటను పూర్ణముగ నిరసించెను. ఇట్టి పరమార్థరహితవిద్యవిధానములన భారతీయవిద్యార్థులు నిరాశాపూర్వకములు కాకపోయినను విశ్వాసరహితులను గావించును. అందుకనియే ఉపన్యాసములు ఊరేగింపులు మొదలగువానితో సంబంధము లేని గురుభిక్ష్యాన్యాసమే విద్యాభ్యాసము పట్ల నాదరము సర్వదేశములందును మహావిద్యాలయములను మహాపండితులను చూచియే యున్నారు. అట్టి యాదరమే నేడు తిరిగి మనదేశమున పొడమాపుట కుభవిస్తున్నది. విజ్ఞానపిపాస ఎక్కువకాలెను. వట్టివిద్యోపార్జనము కొంచెముమాత్రమే చాలదు. ఎట్లాఒకట్లు కావలసినమట్టుకు విద్య సంపాదించుటకన్న విద్యాపిపాసయు విద్యాసక్తియు ప్రధానమనియు, అట్టివిద్యాసయ్యు, అసక్తియు పెంపొందించుటయే విశ్వవిద్యాలయధర్మమనియు మాన్వేప్రభువు కేంద్రీకృత విద్యాలయమునకు ఆక్రమ ప్రభువుగారి గ్రంథాలయమును బహుమానముగా నొసగు సందర్భమున వ్రాసిన లేఖలో తెల్పిన యభిప్రాయముల నేమిట అను సరణి యములు గ నిర్ధాంతికరించెదను. ఇది అంతయు పొడిమాటలని చులకన చేయవచ్చును కాని పొడిమాటలలోకూడ చాలవరకు సత్యము కలదు. మద్రాసుప్రభుత్వమున నీశాఖను నడుపుచున్నవారీ విషయమున చాల శ్రద్ధమాపుచున్నారనుటకు సంశయించుచున్నాను. విమర్శనములకేమిగాని, విశ్వవిద్యాలయము క్రొత్త కాననము ననుసరించి సరియగుపద్ధతులపైనే స్థాపింపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ మభివృద్ధి నొందుటకు ప్రభుత్వమువారి సహాయము కొంతవరకే యుపకరించును గాని విశేషభాగముదారవంతులగు ప్రజల సహాయమే అవసరమగును. కేయిను కాశీదీని స్థాపించినవొక బెర్దుడని తెలియనగును. అతనికి పిల్లలు లేకపోయినను ఇట్టి విద్యాలయస్థాపనములన క్రొత్త రకపు శాశ్వతములనుబాధిస్తాడని యతడు భావించెను. మితాక్షరన్యాసశాస్త్రమున గురువును వారసులలో నూరక చేర్చలేదు. సర్ రావిబహోధికారి, ప్రెమచంద్ రాయచంద్, టాగూర్, సర్ సయ్యద్ అహమ్మద్, వారణాశి విద్యాలయ స్థాపకులవలె మనవారిలోకూడ దానకర్తలు బయలుదేరి విశ్వవిద్యాలయమునకు చాలినంతసేన మిచ్చి అందు వివిధశాఖలు ప్రభు విల్లుట కవకాశములను గలిగించెదమిగాక. ఇంగ్లీషు అమెరికను విశ్వవిద్యాలయము లిట్టిప్రత్యేకవృత్తుల యాదార్యములననే యభివృద్ధిలోనికి వచ్చినవి. ఇందులన ప్రత్యేక విజ్ఞానము పెంపొందింపవచ్చును. సత్రములు, గుట్ట, గోపురాదులు కట్టించు మనరాష్ట్రమునందలి ధర్మదాతల కిది యొక తక్కువలోనిది కాదు.

ప్రభుత్వమువారి విధి

పైన చెప్పినదానినిబట్టి ప్రభుత్వమువారి విధి గమనింపక విడిచివేసిన తలపనలను. ఈదేశమున పరిస్థితులను ద్వియు బర్యాలోచింపలే జాతీయవిద్యావ్యాపనము గావించు బాధ్యతను సులపించి వారీదేశమున లేకపోవుటనుబట్టియు నీ దేశమున నున్నతవిద్యకన్న ప్రారంభవిద్యనే ప్రభుత్వమువారి కున్న బాధ్యతను జేయుట అవసరమగుచున్నది. ఇతిరదేశములలో నున్నతవిద్యకు ప్రోత్సాహము సరికా నొసగబడుచున్నది. ఫిషర్ గారిచే తయారుచేయబడిన 1918 వ సం॥ చట్టము ననుసరించి ఇంగ్లాండులో తయారైన విద్యావిధానము యొక్క ఖచ్చి గ్రిందు విషయము తీవ్రభండములకు కారణమైనది. ఆ శాసనమున పిల్లలకు విద్య జెప్పబడుటకాక వారిపై అజమాయిషీ కనగొనుటకూడ విద్యాధికారుల విధియని స్పష్టముగ తెలుపుబడియున్నది. విద్యా శాఖ విషయము

ననే ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వమువారు ఖచ్చితగ్గింప యత్నించి దేశమునకు లాభముగావించుటకు తెలివిమాలినపని యని యు విద్యావిహీనులగు పాటక జనులు ఎందుకును పనికిరాని వారగుదురనియు ప్రస్తుతపు కోశాశికారి తెల్పిన విమర్శకాళి ప్రాయములు గ్రహణీయములు విద్యావిషయమే సాంఘిక్యాకాశిసమస్యలకై పరిష్కార ముచేల్చదేశములలోను గ్రహింపబడుచున్నది. పనిపాటలవాండు విద్యానంతు లగుచో తమ పనులను తెలివి గలిగి మంచిపద్ధతులపైన కావించుచు విద్యావంతులై స్వలాభము సమకూడేలాభమునకును కారాభూతులగుదురు. విశ్వవిద్యాలయవిద్య సామాన్యజనులకుకూడ అందజేయవలెనని హాల్దేను ప్రభువు తెలిపినగానిభావ ఎదియే. ఎవరో ఒకరిద్దరు మహాపండితులుద్భవించినదానికన్న వేలాదివేల ప్రజలు విద్యావంతులగుట ఎక్కువ ప్రయోజనకరము. అందుకనియే నేను పట్టభద్రులసంఖ్య ఎక్కువ యగుచున్నదని విచారించెను. సామాన్య మానవులకు వైతము విద్యా విషయమున మంచి యవకాశములు కల్గించినచో నేశమున నేరములును దుష్ప్రవర్తనలు తొలగిపోవునను రస్కిన్ అభిప్రాయము నేను పూర్ణముగ సంగీరించెను. భారత విశ్వవిద్యాలయముల సమావేశము గావించు సందర్భమున రిడింగు ప్రభువు విజ్ఞానసామ్రాజ్యము భారతీయ సామ్రాజ్యముతో పాటుకలసి మెలసి వర్ధిల్లవలెనని చెప్పిన యభిప్రాయ మొంతయు సమంజసముగ వున్నది. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవిధానము లనేగాక సంఘనిర్మాణములనుకూడ ప్రజలు తీవ్రముగ పరిశీలించు చున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఇప్పుడే మనము తీవ్రముగ పరిశీలన గల్గవలసియున్నది.

మాన్వేప్రభు వొకసారి సదసద్యివేకమును పెంపొందించుట బ్రటిష్ విశ్వవిద్యాలయములు తమ యాదర్యములలో ప్రధాన మయినవానిలో నొకటిగ గ్రహించి పోషింప వలెనని యొసగిన యభిప్రాయమును ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయాధికారులు సరిగ గ్రహించి అట్టి సదసద్యివేకమును పెంపొందించుటకు యత్నములు గావించవలెను. ప్రపంచమున సాంఘికపరివర్తనము తెచ్చి జరుగుచున్నది. చిల్లరవిషయములను గూర్చి మన మూరక ఆందోళనము జెందుచున్నాము. కాని తలపైనుండి పాదముల క్రింద నుండియు ప్రవహించు చున్న జీవితతరంగములను మనము గమనింపవలదా? ఇట్టి ప్రయోజనమును చేకూర్చగలిగిన సాధనము సామాన్యుల కున్నత విద్యను లభ్యముగావించుటయే యగును.

దాక్షిణాత్యుల ప్రతిభ

సరియైన విద్యార్జనమే నిజమున స్వాతంత్ర్య మనదగును. మానసికసంస్కారమే దీనికి ప్రధానలక్షణము. సంఘీభావమును ప్రజాపితకార్యాచారానై నిర్మాణక్షత సాధరభావము మొదలగు సుగుణములను విద్య పురిల్పవలెను. ఇట్టి గుణములవలననే పట్టభద్రులు దేశమును సంఘమును లోపరహితములుగా పునర్నిర్మాణము గావించగలుగుదురు. దీనివలననే తమ ఆత్మగౌరవమును వారు కాపాడుకొనగలరు. అందుకనియే "స్వస్వరూపసంధానము గావించు" "స్వధర్మము ననుష్ఠించు" అను నూత్రములను హెచ్చరించి జ్ఞాపకము చేయాలని వచ్చుచున్నది. అందుకనియే ప్రతి విద్యాశాఖయందును జాతీయతను పోషింపవలెనను నభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నది. టాగూరు గద్యకావ్యములవలె రామన్ పండితుని శాస్త్ర పరిశోధనలు కూడ లోర కళ్యాణ ప్రదములేయగును కాని అవి భారతదేశమునకు ప్రత్యేకగౌరవము నుపపాదించుచు భారతీయుల యుపజ్ఞను ప్రదర్శించునవిగ నుండును. ఇట్టి యుపపత్తి మన విశ్వవిద్యాలయము కల్పింపజాలదుయ్యేను. మన యొక్క ప్రతిభ యేమి మిగిలియున్నది? శంకర రామానుజ మధ్వాచార్యుల చే ప్రదర్శితమైన వ్రావిడి ప్రతిభ నేటికా లమున గణితము మొదలగు శాస్త్రములయందు రామన్, రామానుజం, రంగనాథపండితుల చేతను, న్యాయశాస్త్రమున ముత్తపాస్వామిఅయ్యర్ భాష్యమే అయ్యంగార్చేతను, రాజ్యతంత్ర నిర్వహణమున మాధవరావు రంగారావు శేషాదిఅయ్యరుగార్చేతను ప్రదర్శింపబడినది. కాని ఆ ప్రతిభ ఎట్టిది? వారి ప్రతిభలోక జ్ఞానమునందునను వ్యవహారనక్షత యందును హేతుగ హామందునను ప్రకాశించినది. కాని బుద్ధుడు జెనభక్తులు కీర్తు తుకారం చైతన్యము టాగూరు సరోజినీ వివేకానందుడు మొదలగువారివలె రసన త్యాగ్యజాల నిర్మాణమునందును భక్తిగీతిరచనమునందును ప్రకాశింపలేదు తమిళభక్తుల గీతములను మిహాంయించినచో మనవారు రసప్రపంచమున పొందిని గొప్పతనము కేవలము మృగ్యమే. దాక్షిణాత్యుల ప్రతిభ హేతువాదన వాయందునను ప్రపంచీకరణమును కాపాడుకొంటుండునను వాక్యార్థముల గావించుటయందునను ప్రసరించి జనసామాన్యమునందు శిక్షాభావమునకును విశ్వాసరాహిత్యమునకును భిన్నమార్గానుసరణమునకును కారణమగుచున్నది. కాని మనదేశపు మొక్కు తదనుకూలమగు పద్ధతులనే పెరుగవలెను. దాక్షిణాత్యు విద్యావిధానమున సంస్కరణము గావించుటచివరినివా రీవిష

యమును గుర్తించి దాక్షిణాత్యుల ప్రత్యేకత కనుగుణ్యముగ పద్ధతులనే బాగ్రతతో పోషించు విద్యావిధానమును సరిస్కరింపవలసియుండును.

తెనాలి సంస్కృతకళాశాల

ఆంధ్రదేశమున గీర్వాణభావము బునగర్ధింపవలెను తలగుచున్న తెనాలిశాలకా కొల్లూరుగ్రామమున శ్రీవిబుధవిద్యాసంస్థిని లానుకొకడ స్థాపింపబడెను. ఈశుభవారు వర్ధరమున కొకశూర పండితకథ, గావించి యంద స్వగుటచొర తోషికము లాసంకడివారు. ఇట్టి వార్షికకథ 192 వ సంవత్సరము దేశంబు మాసమునందు తెనాలిగ్రామమున జరిగెను. ఆ కథలో నాంధ్రగీర్వాణాధ్యయనమును విశ్వవిద్యాలయ పద్ధతుల ననుసరించి చేయుచు కళాశాల నొకదానిని స్థాపింపవలెనని తీర్మానింపబడెను.

పై తీర్మానముసారము కళాశాలను తెనాలి గ్రామమునందు నెలకొల్పినచో భవనమునుచితముగ నొసంగుటకు 24 శ్రీముదిగొండ చంద్రహాళిశాస్త్రి గారును విద్యార్థులకు భోజనము నేర్పాటు చేయటకు బండితులకు గొంత్రక్వసహాయము జేయుటకును బ్రుశ్రి ముకుత వల్లిరఘూత్తమరాయ శాస్త్రి గారు వాగ్దానముచేసెదరు. ఇందు చంద్రహాళి శాస్త్రి గారు తమసత్రమును కళాశాలకాలేచ్చిరి. రఘూత్తమరాయశాస్త్రి గారు విద్యార్థులకు భోజనములయమై కొంతసహాయము జేయుతువచ్చిరి. కాని యేకారణముచేతనో యాహ్వానము. వారు సహాయము చేయట మానివేసెరి. చంద్రహాళిశాస్త్రి గారి కుమారులు తమ తండ్రిగారి దానమును బాలించుచున్నారు.

ప్రస్తుత మియాడిక కళాశాలపాలకసంఘమువారి దేనాలి వాస్తవ్యులు బురపాలకసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయత పిల్ల వట్టి అంజనేయలు పంతులు బి. యే. ఎం. యస్. సి. గారు కళాశాలా విషయమై యెక్కువశ్రద్ధను జూపుచున్నారు. గత వత్సరము ఫిబ్రవరికి 10 రూప్యములవరకు నిచ్చుటకు నిర్దేశ భావములు వాగ్దానముచేసి యొసంగిరి.

ఈవిద్యాశాలకు బండితుల వేతనములకై వత్సరమునకు మూడువేల రూప్యములుపైగా వ్యయమగును. ఇందు బ్రభుత్వమువారు వార్షికముగా 700 రూప్యములు ; తెనాలిపురపాలక సంఘమువారు ప్రిన్సిపల్ ఛార్జికింద 400 రూప్యములున్న గ్రాంటునిచేతను కొల్లూ చితలమ్మ ధర్మశంకుమండి వార్షికముగ 360 రూప్యముల నిర్వహణ కొల్లూరువాస్తవ్యులు గతవత్సరమేర్పాటు చేసినందుండి, వారి మేమంతయును గుర్తజాలము. కళాశాలయొక్క పనికి లొకసంఘముగ నేర్పడి నెలచంకాలు కమలుచేసి విద్యార్థులకు సుచితభోజనవసతి నేర్పాటుచేసిరి. వచ్చిన విద్యార్థులకు సుచితభోజన మురతగరబడును. ఈవిద్యాలయమున సర్వైగవేదా తోషగణియుం డెలుగు సంస్కృత విశ్వానుకత్తులుగ పోషింపబడును. ఇందు కొందువులకు బ్రవేశ మొరంగుండును. కడతర 12 ఎచ్చియులనుండి యందు త్రిస్తలైసంగ్యార్థు లుకెనుగలరు. వారు ప్రభుత్వపు కళాశాలయందు మహాధ్యాయపదవి నలంకరించి సుఖముగ ఉపాసాధా సంపాదించుచు చున్నారు.

ఇట్టిపాఠశాల ప్రవృత్తిపముచే జాలకస్థితినిచ్చి, పండితులకు గడదిన యాణుమాసములనుండే వేతనము లొసంగబడలేదు. కనుక నాంధ్రగీర్వాణభావాభిమాను లందఱుం దగుకాయముచేయుదురుగా తమని ప్రార్థించుచున్నాము.

పుచ్చా వరదరామకృష్ణయ్య బి. ఏ.

ప్రిన్సిపల్.

మోహనీ తైలము

శ్రీ మోహనీ తైల సీసా 1-కి రూ. 0.12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుతున్న మోగమైనది. ఇది సునోపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, ప్రిజ్యోతులవోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుండరుల మోహలాపఞ్చములకు ప్రాపగు మగుటకు కునోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునంకిత రుచియునుగ నువానన చెప్ప నలవికాదు. తిలకు రాచి దువ్వుకొని ఇలుగు పొరుగు వారలకుపాడే పరిమళము వ్యాపించును తలలోదుండెను పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు యనోహరమును శుశానన ద్రవ్యములను చేర్చి రియారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి ఔషధముని యున్నాము. వేయెలకసావరించిన నిజము తెలియాలదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని పరిశ్రమ - విశ్రాంతి

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ ఆగస్టునెల 21 వ తేదీ

గురువారము

నూలు వడుకుట: ఆంధ్రుల ధర్మము

కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానమును, ఆంధ్ర సభ్యులెంతవరకు నిర్వహించిరో, వేరొకచోట ప్రచురింపబడిన వివరములబట్టి గ్రహింపవచ్చును. గుజరాత్రిమండలము జూపిన నిర్మాణోత్సాహమును జూహాలకబోయినను, ఆంధ్ర దేశస్థిని నిర్మాణము గలిగించజాలదు. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణము పట్ల ఉత్సాహముదగ్గి, కొంతవరకు సిద్ధాంత రాధాంతములతో దేశము ప్రోద్బలించుచున్న సమయమున, గాంధీమహాత్ముడు పాంచ జన్యమును పూరించి, మరిల ప్రజలను మేల్కొల్పెను. ప్రజలలో నూతనప్రబోధ మేర్పడెను. ప్రథమమాస మగుటచే, సభ్యు లింకను ప్రాత యలవాటులను విడువలేదు. ఐనను కిరిరి మంది కాంగ్రెసు సభ్యులు ఆంధ్ర దేశమునుండి స్థూలము వడికి పంపియుండుట ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారి హెచ్చరిక నీ సందర్భమున గమనింపదగును. కాంగ్రెసు ప్రతినిధి సంఘ సభ్యులుగాని వారు సహితము, నూలును వడికి బంపియుండుట, మిక్కిలి ప్రశంసార్హము. మొత్తముమీద ఆంధ్రదేశమునుండి వెల్వడిన నూలు పొడవు, 7,63,731 గజములు. తూకము 2,612 తులములు. నూలును పంపినవారిలో ప్రతి నిధి సంఘసభ్యులు 272మంది గలరు. ఇతరులు 116 గురు.

నూలువడికి మహాత్ముని సంకల్పమునకు తోడ్పడ పులిన ధర్మము కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరపై గలదు. నాల్గవాల సభ్యులయినను, కార్యనిర్వాహక సభ్యులయినను, కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడుటయత్నం తాపశ్శక్తియు. అహమ్మదాబాదు తీర్మానముప్రకారము పంపవలసిన నూలును 24 వ తేదీ లోపుగ పంపక తప్పదని, కద్దరుసంఘ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు. అందుచే సభ్యు లందరును యీ తేదీ లోపుగ నూలువడికింపి, తమ గౌరవమును ఆంధ్ర దేశ గౌరవమును నిలువబెట్టుట శ్రేయస్కరము. ఆంధ్రనాయకులు పలువురు తమ విధ్యుక్త ధర్మమును నెఱవెర్చినందులకు, వారి సభనందించెదము. ఇంతవరకు నూలును పంపినవారిలో బులును సాంబ మూర్తిగారెక్కుడు మొత్తమును పంపి, మహాత్ము సేవె గాఢభక్తిగ గమనింపబడిరి. నాయకులు మార్గ దర్శకు లగుచున్నపుడు, తదితరులు వారిమార్గము నవలంబించక మౌనరు. దేశమున కిప్పుడు నిర్మాణ కార్యక్రమ మెక్కిటియే నిలిచియున్నది. సుని యోచనకత రుపములవారు ను గుర్తించుచున్నారు, తక్కుంగల కార్యక్రమము లన్నియు

శాశ్వతలాభము గలిగించవని, చూడి యయినది. ఆంధ్రదేశము నిర్మాణకార్యక్రమముపట్ల శ్రద్ధ జూపిన క్షీర్తి నిదివరకు బడసియుండెను. ఇకముందును అట్టిక్షీర్తిని నిలుపుకొని మహాత్ముని విశ్వాసమునకు పాత్రమగు గాక యని కోరెదము.

ఆంధ్రదేశమునందు కద్దరు నిలువయున్నదని తెలిసిననంగతియే. దీనిని త్వరలో ఖర్చుపెట్టుట ఎటు లను ప్రశ్న, యదయించినది. అఖిలభారత కద్దరు సంఘమువారిచే నియుక్తులై, భరూచాగారు దేశమున పర్యటనము సలుపుచున్నారు. వీరు పంజాబుకు వెడలి, ఆక్కడ నిలువయున్న కద్దరును విక్రయింప బూనుకొనిరి. లాహోరులో ఇంటింటికిని తిరిగి కద్దరును విక్రయింపగ పదివేలరూపాయల ఖరీదుగల కద్దరు పక్షముదినములలో ఖర్చయ్యెను. కాంగ్రెసు ప్రచారకు లిక్కార్యము హీనమని ఎచక తిరిగి విక్రయించుచో, ఆంధ్రదేశమున కద్దరు గులభముగ నమ్ముడు పోగలదు. ఇంటింటికి దిరుగుట వలన, ప్రజలలో కద్దరు విషయమై నధిక ప్రబోధము గలిగించుటకు వీలగును. పట్టణములలో నిట్టి కార్య మెక్కుడులాభ కరమని, వెనుక నూచించియుంటిమి. నగరవాసులు వెలలకన్న, నందుకాటు నెక్కుడుగ పాటించెదరు. తమ వాకిట్లలో కద్దరు దొరకుచున్నచో, ఏమాత్ర మభిమానము గలవారయినను కద్దరును కొనుటకు వెనుదీయరు. ప్రజల ఆకర్షణలకన్నను కద్ద రధికముగ తయారగునని చింతింపనక్కరలేదు. కద్దరును విక్రయించు మార్గముల ననేషించిన. పరిస్థితులు చక్కబడును. కద్దరుసంఘమువారి విషయమై తగిన ఏర్పాటుల గావించుట ముఖ్యము. రాబోవు నెలలో నయినను, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరు నూలుకు సంబంధించిన తీర్మానమును నిర్వహించి, కృతార్థులయ్యెదకు గాక !

మనుష్యస్వభావవిరుద్ధము

ఆర్. జి. ప్రధానుగారు, సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము మనుష్య స్వభావవిరుద్ధమని, నూచించిరి. వీరివర్ణన కొంచెము తీవ్రముగనున్నను, సత్యము నే దెలుపుచున్నది. మరెయొకసంగతిని గూడ వీరు తేటపరచిరి. ఒకజాతి వేరొకజాతియొక్క స్వపరిపాలనార్హతను నిర్ణయించుట సహితము, మానవ స్వభావ విరుద్ధ మని ప్రధానుగారు నూచించిరి. సంస్కరణ శాసన మేర్పరచిన పరీక్షలు భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు భంగ కరము లనుటకు సందియములేదు. విదేశ పరిపాలకులు పాలితులయర్హత నెన్నటికయినను గుర్తించెదరా యని సందేహముగలదు. ఇంగ్లండు సంగతి నుదాహరణముగదెచ్చుట యప్రశస్తము. బ్రిటీషు రాజ్యాంగమును దెట్టిమార్పులు గలిగినను, ప్రధాను గారు దెలిపినటుల బ్రిటీషుప్రజలు స్వపరిపాలనమున కసర్దుల మని ఎన్నడును యూహించియుండలేదు. హిందూదేశస్థితి అట్టిదిగాదు. భారతీయులు స్వపరి పాలనమున కసర్దులని, పాలకులు చాటుచున్నారు. సంస్కరణశాసన మీ యూహ నాధారముజేసి కొనుచున్నది. ఒక్కసారి నీటిలోపడవై చిన, మనుష్యుడు యీదగలడా యని, విచారణసంఘ సభ్యు

లొకరు ప్రశ్నించిరి. కాని, శివస్వామియ్యరుగారు దెలిపినటుల, కాళ్లను చేతులను కట్టి వడవైచిన ఒక్కమారే ము. శిగిపోవుట నిశ్చయము. మొదటి దృష్టాంతమునందు స్వల్ప సహాయముతో ఈతను నేర్చుకొనుటకయినను అవకాశము గలదు. రెండవ దృష్టాంతమునం దట్టి యవకాశమే లేకున్నది. సివిలుసర్వీసు సభ్యులు గొందరు, లా ఆర్డరులను ప్రజాయత్తము జేయవచ్చునని విజ్ఞాపనను పంప బ్రయత్నింపగ, ప్రభుత్వమువారు అందు కవకాశ మొనగకబోయిరట. పిమ్మట ఎడ్వర్డు బార్క్లరుగా రీ య భి ప్రాయము లను పుస్తక చూపమున బ్రకటించిరిని, ప్రధానుగారు నూచించిరి. సివిలుసర్వీసు సభ్యులు లా ఆర్డరులను నిర్వహించెడి విధమేదియో, తెలియుచునేయున్నది. ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యములను నిరోధించుటయే లాఆర్డరు నిర్వహణమగుచున్నది. అట్టివిరి, సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు కొందరయినను తమ అసమర్థతను గుర్తించి ప్రజలహక్కుల పంగీకరించియుండుట సంభావ్యముగనున్నది. ప్రభుత్వమువారి సంగతిని బయల్పరుప నీయక బోయినను, సంస్కరణసంఘ విచారణద్వారా నయ్యది బయల్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. ఈ విచారణసందర్భమున, సందేహమొకటి ప్రబలకమానదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమున కిదివరకు తల యూపిన మితవాదనాముకులు, మానవస్వభావమున కిది విరుద్ధమని వెనుక గ్రహించియుండలేదా ? అనుభవమువలన గాని వీరి సంగతిని గ్రహింపలేక బోయిరిగాబోలు ! ఇక నయినను సత్వరస్వరాజ్యస్థితికి వీరు ప్రయత్నముల సలిపి, ప్రజల కృషికి తోడ్పడెదరా ?

కాండ్రేగుల రామచంద్రరావుగారు

కాంగ్రెసుపత్రికకు సంపాదకులుగ నుండిన కాండ్రేగుల రామచంద్రరావుగారి విచారణ కేవల నామమాత్రమని, పాతకులకు దెలియును. ఇట్టి విచారణవలననే, న్యాయనిర్వహణపద్ధతి పరిహాసాస్పదమగుచున్నది. నేరముమోపబడినవారు, కేసులలో వాదించనపుడు, న్యాయాధికారులు సత్యమును గ్రహించుటకు మరింత శ్రద్ధపహించవలసియుందురు. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమును సమర్థించుటగాని, లా ఆర్డరుల రక్షణముగాని, న్యాయాధిపతుల ప్రధాన ధర్మముగాదు. సత్యమును గ్రహించి, న్యాయమును నిర్వహించుటయే వారి ముఖ్య ధర్మము. హైందవ న్యాయాధికారులు తమ ధర్మమును మరచుటకు, ప్రస్తుతవిధానము ప్రోద్బల మొనగుచున్నది. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు రామచంద్ర రావు గారి విచారణసందర్భమున మిగుల తొందరపడుటకు కారణమేమని, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ప్రశ్నింపగ, ప్రభుత్వమువారిటుల ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

“జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారి కందినది. కేసు విచారణలో అనానరమయిన తొందరగలదని వారికి గనుపించలేదు. మేజిస్ట్రేటు గారి చర్యలవలన తమకు అన్యాయము జరిగినని ముద్దయి భావించుచో, హైకోర్టు ఆప్పీలు జేసి యుండవలసివచ్చింది.”

జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి రిపోర్టు నిన్నుడిదినము ప్రచురించియుంటిమి. మేజిస్ట్రేటుగారు తొందర

కడిలో లేదో, దానిని చదివిన సులభముగ కనుగొనవచ్చును. రామచంద్రరావుగారిని 16 వ తేదిన ఉదయమున రాజమహేంద్రవరమునందు అరెస్టు చేసి కాకినాడకు తీసుకునివచ్చిరి. ఆరోజు మూడవ శనివారముగనుటచే శైలవృద్ధిము. అయినను, విచారణను ఆ దినమే ప్రారంభించిరి. ప్రాసిక్యూషను సాక్ష్యము 12 గంటలకే ముగిసెను. స్టేటుమెంటును దాఖలుచేయుటకు రామచంద్రరావుగారు ఒకవారముదినములు విశ్రాంతిముగోరగ మేజిస్ట్రేటుగారు నిరాకరించిరి. ఇంతకాలము గడువునకు యనవసరమని మేజిస్ట్రేటుగారి యుద్దేశ్యము. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలలోపల స్టేటుమెంటును దాఖలుజేయవలయు నని, మేజిస్ట్రేటుగారు రాజ్ఞాపించిరి. రాజద్రోహ నేరమునకు సంబంధించిన విచారణ మూడుగంటలలో ముగియుట తొందరగానిచో ఇకతొందరయన నేడయో తెలియదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యిబోర్డు, రామలింగారెడ్డిగారి వాదమును మరింత బలపరుచుచున్నది.

లిట్టను ప్రభువుగారి మాపణ

లిట్టను ప్రభువుగారుచేసిన స్త్రీ దూషణ, వంగదేశము నొకకొననుండి వేరొకకొనవరకు ప్రజ్వలింపజేసెను. పాపము భారతీయుల నెటుల దూషించినను ఇట్లుండలేదని మీరు తెలచియుందురు. కలకత్తాలో మొన్నటటము జరిగిన అసమ్మతిసభలో, ఉపన్యాసకులు లిట్టను ప్రభువుగారికి తగిన ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. సరోజినీదేవిగారు లిట్టను ప్రభువుగారి కింకను నొక యవకాశమొసగిరి. ఇకనయినను మీరు తమ పశ్చాత్తాపము తెలిపి, తమవాక్యముల నుపసంహరించుకొనుట నముచితము. భారతీయులు, క్షమాగుణముగలవారు. ఎట్టి యపకృతి నెనర్చినవారి కయినను పశ్చాత్తాపమున కవకాశ మిచ్చెదరు. లిట్టను ప్రభువుగారికి నయినను తమ విచారమును వెలుపనియెడల, వెనుకటి బెంగాలు పరిస్థితులు మరల యదయించుట వింతగాదు. లిట్టను ప్రభువుగారు చేసినదోషము సామాన్యమయినది గాదు. నారీ మణులను దూషించుట మాతృద్రోహము. స్థాన ఒలిమివలన, లిట్టను ప్రభువుగారి నేరము మాసిపోవదు. సరోజినీదేవిగారు జెప్పినట్లు, భారతీయులకు భౌతికసౌఖ్యములకన్న, ఆత్మగౌరవము ముఖ్యము. వారు సర్వసౌఖ్యములను గొల్పోయినను, స్త్రీల మానరక్షణమునకు ఉదాసీనత జూజాలరు. ఒక వంక ఛామినార్ కేసు జరుగుచుండు, అందును గూర్చి లిట్టను ప్రభువుగారు రన్యాపదేశముగ బ్రసంగించి, న్యాయభంగ మొనర్చిరి. అధికారవర్ధిల్లి, యిదివరకే విషమముగనున్నచో, లిట్టను ప్రభువుగారి ప్రసంగము మరింత విషమము గావించెను. బెంగాలు శాసనసభలో నీవిషయమై తీర్మానము పాదించినచో, అధ్యక్షు లవకాశము నొసగక బోయిరి. శాసనసభ వాదినోరు మూయవచ్చునుగాని భారతీయుల మనోభావముల నరికట్ట మీలులేదు. బెంగాలు క్రైస్తవసమాజ వేతము వారు గూడ, లిట్టను ప్రభువుగారి మాపణను నిసిందిరి. క్రైస్తవ ధర్మమున కిది విరుద్ధమని మీరు గుర్తించియుందురు. లిట్టను ప్రభువు తన దూషణవాక్యముల నుపసంహరించుకొని భారతీయుల క్షమాపణను వెంటనే

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పూజ సమితి
లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

21-8-34

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

చందాలు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

46677-45

ఇదివరకు

23681-14-9

ఇదివరకు

పుణ్యానికి సామ్యునిఁజంపు చరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నె. 7, తింబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

గోరనియెడల, అతడు హిందూదేశపు తీరములను విడుచువరకు, ప్రజాందోళనము తగ్గజాలదు. ప్రజల నీ తీరున నిందించుటకు మీలులేకుండ జేయవలయు ననిన భారతవర్షము వెంటనే స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు తన శక్తినంతను వినియోగింపవలయును. లిట్టను ప్రభువుజోలు అధర్మానుసరులకు జెప్పదగిన ఫలప్రదమగు జవాబిదియే.

మద్రాసు కాన్వేషను ప్రసంగము

నేటిదినము జరిగిన మద్రాసు కాన్వేషను సభలో, గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారిచ్చిన ప్రసంగము భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. అధికారపరిస్థితులు, అయ్యరుగారి స్వేచ్ఛాభిప్రాయ ప్రకటనమునకు కొంతవడి ఆటంకము గలిగించియుండును ప్రస్తుత విద్యావిధానము, ప్రయోజనకరముగ లేదని, అయ్యరుగారు అంగీకరించుచున్నారు. పేరుకు “కళాశాల” అన్నియున్నను, కళలను నేర్చు పాఠశాల యొక్కటియు గనుపింపదు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము విజ్ఞాననిలయముగ లేదని, అయ్యరుగారు విచారించుచున్నారు. ప్రస్తుత విద్యావిధానము, నృప్తిశక్తి నెరగుటలేదు. చరిత్ర గూర్చి గాని, ప్రకృతి శాస్త్రముల గూర్చి గాని, న్యాయశాస్త్రముగూర్చిగాని, జరిగెడి పరిశోధనలు గనుపింపవు. చిత్రలేఖనమున కనలే ప్రోత్సాహము లేదు. ఈ విషయమున, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము మెరుగ నున్నదనుట సత్యము. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము వలన గలిగిన మంచిని, రామస్వామి అయ్యరుగారు వివరించిరి గాని, దాని యందు ఎంచదగిన దేమియు గనుపింపదు. నూతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టమువలన, భూతలస్వర్గ మేర్పడుననుట కేవల భ్రమ. దక్షిణదేశము తర్కబద్ధమనియు, అందుచే యీ ప్రదేశమున విద్యావిధానమును నిర్ణయించుటగో విషయమును సరకు గొనవలసినదనియు, రామస్వామి అయ్యరుగారు హెచ్చరించిరి. వీరి యాహ్వానండు సత్యముగలదు. కాని, ప్రభుత్వ విద్యా విధానము, జాతీయ సాంప్రదాయములను గమనించి, తదనుకూలముగ నడుచునని యూహించుట కవకాశములేదు. నూతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టము గూడ, ప్రాతరకపు విద్యకే ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నది. పై యాకారమును మార్చినంత మాత్రమున ప్రయోజన మేము గలదు?

హిందూమహమ్మదీయకలహకారణము

పంజాబునందు హిందూమహమ్మదీయ కలహమునకు ముఖ్యకారణమేమి? ఆ విషయమై బర్మాతు అలీగారు సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట నిచ్చిన సాక్ష్యమునందు, నిజస్థితిని వ్యక్తపరచిరి. హిందూమహమ్మదీయ కలహములు పట్టణములలోనే ముఖ్యముగ గలవట. వీని యన్నిటికి, ప్రభుత్వోద్యోగముల విషయమై గట్టిగాడి మనస్ఫుల్తే బీజములట. బర్మాతు అలీగారు డెలివిన సందర్భము లనేక ప్రాంతములలో గనుమీచును. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతిర కక్షలు, వైదికీయ్యోగి కక్షలు, మున్నగునవి ప్రభుత్వ కార్యాలయములందు ప్రచంభమై వెలువలకు బ్రాకును. స్వపరిపాలనాభిలాషు లీ కక్షల కెంత దూరముగ నుండిన నంత శ్రేయస్కరము. నిజస్థితిని గుర్తించియే, స్వరాజ్యము లభించువరకు ప్రభుత్వోద్యోగములను, ప్రభుత్వపదవులను ఆశింపవలదని, మహాత్ముడు దేశమునకు హితమొసగెను. బర్మాతు అలీగారు నుడివినట్లు, గ్రామ ప్రజలలో నిట్టి వైషమ్యము గనుపింపదు. అసహాయోద్యమమును ఎక్కుడు దీక్షతో కొనసాగించుచో, అంతి రైషమ్యము లంతరించి, స్వరాజ్య మతి త్వరితముగ లభింపగలదు.

లేబరు సమావేశము: హైందవసమస్య

ఏడవ అక్టోబరు తేదిన లండనులో జరిగెడి లేబరుపక్ష సమావేశములో, హిందూదేశమునకు తక్షణ స్వరాజ్యమొసగి, రాజకీయ నిర్బంధతులను విడుదల జేయవలయునని, సభ్యు లొకరు తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరని హిందూప్రతికకు జరిగిన ప్రత్యేక తంతివార్తబట్టి తెలియగలదు. ఈ సమావేశమునకులేబరుమంత్రులుగూడ హాజరయ్యెదరట. తక్షణ స్వరాజ్య తీర్మానము, లేబరుసభవారి యంగీకారము బడయనని దోచదు. తీర్మాన మొకవేళ యంగీకరింపబడినను ఆచరణలోనికి వచ్చుట దుర్లభము. అయినను ఏమి జరుగునో చూడవలయును.

ప్రతియందు అనాదరణ

ఈసారిని శృంగవరపుకోట తాలూకాలో ప్రతిపంబు బాగుగ పండినది. వాల్కాట్టా చిన్నకంపెనీల తాలూకు యే జెంట్లు యితర జిల్లాలనుండి గూడ వచ్చి ప్రత్తి కొనిపోవుట యు కొన్నిచోట్ల అద్వాన్యులు యిచ్చి వాపులయు సంభవించుచున్నది. విశాఖపట్నంజిల్లా కాంగ్రెసు తరపు వారు గాని శిద్దు బోర్డువారుగాని ఒకరయినను ఈ తాలూకాకు వచ్చి ప్రత్తి యెమాత్రము ఖరీదుచేయలేదు. విదేశములకు యెగుమతి కాంక్ష యేర్పాటు జరుగకుండుట కడుకోవలసియును. ఈ విషయము తెలిపియున్న పిమ్మట దేశములో ప్రత్తి దొరక లేదని విచారిం చుట గతికలనేతుబంధమునంటి దిగును ధర్మా లింగస్వామి.

బర్కత్‌లీగారి సాక్ష్యము

అంతట పంజాబు మహమ్మదీయ సంఘముపక్షమున బర్కత్‌లీగారు పెచ్చరించెను.

ఆయన అధ్యక్షులను ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, తాను పంజాబు మహమ్మదీయుల కత్తెత్తప్రాతినిధ్యము వహించు రాజకీయసంఘము రాష్ట్రీయసంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షుడనని చెప్పెను.

అసంఘమునందలి సభ్యులనుగూర్చియు, రాజకీయస్థితిని గూర్చియు అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగా, అందు నాలుగైదువందలమంది సభ్యులుగలరనియు, దానికార్యనిర్వాహకవర్గమునందు 75 మంది సభ్యులుగలరనియు, ఈసంఘము క్రిందటి యెన్నికలలో సభ్యులను నియమించి ప్రత్యేకత్వార్థా సహాయముజేసినట్లునుజెప్పెను. సాక్షియే భారతకాసనసభకు అభ్యర్థి గనుడ కిలాఫతు కమిటీ అభ్యర్థియగు సద్దెహమానేనుగా కోడించిరి.

జిన్నాగారు కిలాఫతు కమిటీ అభ్యర్థులను నిలువదెట్టెనా యని యడుగగా బర్కత్‌లీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లైటికి యేమియు గాల్పించుననుకూలము కమిటీ అభ్యర్థులువారిపక్షమువారుకాసనసభలోనికిపోవుటకుసహాయముజేసిరిని చెప్పెను.

లగ్నో ఒడంబడిక

అధ్యక్షుడు:—ఈసంఘమువారు క్రిందటి సమావేశమున గావించిన తీర్మానమునందు కోరినదానికి భిన్నముగ నేదియు గాని అంగీకరింపరా?

సాక్షి:—అవును అంతే.

అధ్యక్షుడు మాచించిన ఆలోచనలేవనగా, దేశమును మరల విభజించుటలో బెంగాలులోను పశ్చిమోత్తరప్రదేశ్‌లలోను మహమ్మదీయులధిక సంఖ్యాకులుండుటకు భంగముగలుగ గూడదనియు, సంపూర్ణ మతస్వాతంత్ర్యమివలననియు, మిశ్రమనియోజకవర్గములుండుట మహమ్మదీయుల కిష్టములేదనియు, అటులే యేజూతిగాని యెవ్వడైనను ప్రత్యేకనియోజకవర్గమును వదులుకొని మిశ్రమ నియోజక వర్గము లో జేరునట్లుండ వలె ననియు మాచింపబడెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారి విచారణ

సాక్షి:—అంతట సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు చాలసేపు విచారించిరి.

హిందూమహమ్మదీయ సంఘసంఘటనలు

బర్కత్‌లీగారు లామెంబరుగారడిగిన ప్రశ్నలన్నిటికీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, పంజాబులో వ్యవసాయదారు లధికసంఖ్యాకుల మహమ్మదీయులనియు, వ్యవసాయదారులు మహమ్మదీయులై సక, హిందువులైనను, సిక్కులైనను వారి ప్రయోజనములొక్కటియేయనియు, పంజాబులో 20 వేలకుపైగా జనసంఖ్యగల పట్టణములు బహుకొద్దియనియు, పెద్దపట్టణములలోతప్ప యొక్కడను జాతివిద్వేషము లేదనియు, పట్టణములలోనైనను పోట్లాటలు ఉద్యోగపు ముక్కలవలన వచ్చుచుండెననియు అంగీకరించెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీ:— భూమి పరాధీనముజేయు కాసనము హిందు, సిక్కువ్యవసాయదారు లంగీకరింపలేదా?

సాక్షి:— లేదు.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు పంజాబులో హిందువులు పరిస్థితులు మారినపుడు తదనుకూలముగనుండు ప్రజ్ఞాగలిగియున్నారనియు, వారు మహమ్మదీయులకన్న ముందు ఆంగ్లవిద్యకు గడంగిరనియు, మహమ్మదీయులు ఆంగ్లవిద్యకు గడంగినది సర్ సయ్యదు అహమ్మదుగారు ద్యమము ప్రారంభించిన పిమ్మటననియు, ఆయన ప్రారంభించిన దానిమీద పంజాబులో అనేకపాఠశాలలు బయలుదేరిననియు, ఈఉద్యమము పాఠశాలనువరకును ప్రభుత్వోద్యోగములు హిందువుల హక్కులయందుండెననియు మహమ్మదీయులకు పరిపాలనా కాలిందు తమకుగూడ భాగముండు వాంఛబయలుదేరిననియు చెప్పెను.

ఇంతయు నిజమేయని సాక్షి అంగీకరించెను. ఇంకను ప్రశ్నింపగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పట్టణములలో పోట్లాటలు కొద్దికాలముండుననియు, ఉభయజాతులను ద్వైరలోనే కలయికగల్గియుండుననియు జెప్పెను.

భూమి సర్వాక్రాంత్రము జేయుటను సూచిన కాసనముగావించుటలో మహమ్మదీయ వ్యవసాయకుల లాభముమాత్రముద్దేశించింట్లు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు మాచించుచు చెల్లదన్న మున్యసాయకులకును తిండిరులకును వచ్చిననీయు యిప్పటికి మూడునాలుగు వర్షములనుండియు కుడియవ్యయములన మరెయొకకచ్చము బయలుదేరిననియు దీనికి ప్రతీకారముగ మహమ్మదీయులలోకిగూడ విద్యమును బయలుదేరి తీసిరనియు జెప్పిరి దీనికి అతడు బర్కత్‌లీగారు దంగీకరించిరి.

సర్ మహమ్మదు షాఫీ:— మొత్తముమీద జూచినయెడల విద్యాభివృద్ధియందును, సంఘసంస్కరణమునందును. రాజకీయవిజ్ఞాన ప్రబోధమునందును పంజాబు యితరరాష్ట్రముల కన్న మిన్నగనున్నమాట నిజమేనా?

సాక్షి:— అవును.

జిన్నాగారు:— ఇతరరాష్ట్రముల గూర్చి కొంతజెప్పవలసివచ్చును. (నవ్వు)

లామెంబరుగారు మరియొక ప్రశ్నవేయగా సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వారి సంఘముయొక్క ఆచరణ బాధ్యతాయత ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వముననియు జాత్యైక్యమున్నయెడల ఆ ఆచరణ దేశాంగనియోజకవర్గములందెవరెవర వచ్చుననియు, భారతదేశ విషయములో జాతిప్రాతినిధ్యముండవలెననియు జెప్పెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు ఐర్లాండు సామ్యమును జెప్పుచు అచటఉత్తరదక్షిణముల మత్స్యప్రాప్తియెట్లు కాఫరీకు శేడములుండుటవలన రెండుప్రభుత్వములు స్థాపింపవలసి వచ్చెననియు, జెప్పి 1909లో పంజాబుకాసనసభ యెన్నికలపుడు నియోజకవర్గము విశ్రమగనున్నట్లుల జ్ఞాపకము జేసిలాహోరులోని మూడు నియోజకవర్గములలో హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒకరికొకరికి పోటీపడి జాతికారణముచే పోరాడిరనియు, కావున మిశ్రమనియోజకవర్గముండుటవలన అప్పుడప్పుడు భయజాతులకును సంఘర్షణకారణ మగుననియు జెప్పిరి.

బర్కత్‌లీగారు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారిలో నేకిభవిం చుచు పంజాబుకాసనసభ స్థితినిగూర్చి యడిగినప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కాసనసభలో వోటింగుజాతులను ఒట్టియుండలేదనియు, మహమ్మదీయ మంత్రవిధానమును ప్రతిఘటించుటలో మహమ్మదీయ ప్రముఖులు హిందూప్రముఖులతో గలసిరనియు, కొందరు హిందువులు ఫజలు హుసేనుగారినిబలపరచిరనియు జెప్పిరి.

సర్ మహమ్మదు షాఫీగారంతట హిందూహిక్మ లాలుగారికిని ఫజిలహుసేను గారికిని గల సంబంధముల గూర్చి యడుగగా ఉభయములను ఐక్యమత్సముతో నుండిరనియు, ఉభయములను ఉద్యోగమును స్వీకరింపకముందు కాంగ్రెసునందు జేరి యుండిరనియు, మూడుసంవత్సరములును లాలా హరికిషను లాలుగారు ఫజలు హుసేను గారి విధానమును బలపరచుచు వోటునిచ్చిరని జెప్పిరి. లాలా హరికిషను లాలుగారు తనమహమ్మదీయసహోద్యోగిపరముజేరినందులకుకొందరుహిందువులు కోపముజెందిరి. ఇద్దరు మంత్రులకును భేదాభిప్రాయముండెనని హరికిషలాలలు గారి సాక్ష్యమును జదివిన పిదపనే మొదటిసారి దెలిసిన సాక్షి జెప్పెను.

హరికిషలాలలుగారు ఫజిల హుసేనుగారు చేసినదాని నామోదించిరని చెప్పటకు కారణ మేమైనగలదాయని జిన్నాగారడిగిరి.

సాక్షి:— ఆయన రాజీనామా నీయకుండుటచేతనే వారుయేకిభవింపకుండునెడల అంతకాల మెట్లుండగలరని నిర్ధారణయ్యెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీకి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బర్కత్‌లీగారు, తాను లగ్నో కాంగ్రెసులోని ఒడంబడికయందు జేరినట్లును, ఒడంబడిక ప్రకారము మహమ్మదీయులకు పంజాబులో సకముప్రాతినిధ్యమివలనను ప్రత్యేకనియోజకవర్గములుండి, భూస్వామి విశ్వవిద్యాలయ పారిశ్రామికపక్షములను హిందువులు వచ్చుటవలన అది నెరవేరలేదని పంజాబు మహమ్మదీయుల ఆక్షేపణయనియు చెప్పిరి.

సర్ మహమ్మదు:— పంజాబులో సకము మహమ్మదీయులకు ప్రాతినిధ్యమున్ను ఒడంబడిక ప్రకారము సకము షాఫీగారు మియాజేహా.

సాక్షి:—అవును.

జిన్నాగారు:—అందు హిందువుల తప్పేమియునులేదు. మియాజేహా జేయనది నిబంధనలే.

సాక్షి:—అవును, అంతే.

సర్ మహమ్మదు:—మియాజేహా పరిష్కారమార్గమే?

సాక్షి:—అందుగాని అధికసంఖ్యాకులను స్వల్పసంఖ్యాకుల జేయుటగాని పక్షము జేయుటగాని తగదు.

సర్ మహమ్మదుగారంతట మహమ్మదీయసంఘ తీర్మాన భాగమును చెల్లుచు, అందు లగ్నో ఒడంబడిక పరిస్థితులు యథా ప్రకారము దెలుపబడి యేజూతివారైనను రెండు శతులముండి ప్రతికూలముగనున్నపు డాకాసనముంగీకరింప రావలయున్నవిషయమున, యిదిగూడ లగ్నో ఒడంబడిక ముఖ్యవరతులలో నొకటిగ నుండెనని చెప్పి యిప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణము గావించునపుడు యీనిబంధనను వదిలివేయుట న్యాయమామని సాక్షి వదిలిరి.

సాక్షి అక్షిణదలిపెట్టి యుండరాదని చెప్పెను

సర్ మహమ్మదు గారుమాగించుచు, సింధురాష్ట్రము బొంబాయి రాష్ట్రముతో నేమైన సంబంధముగల్గియుండెనా యనియు, దానినండి పూర్తిగ వేరు జేయునలెనా యనియు బర్కత్‌లీగారి నడిగిరి.

సాక్షి:— అవును.

సర్ ఆర్థు ప్రాంగారి విచారణ

అంతట సర్ ఆర్థు ప్రాంగారు విచారింపగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బర్కత్‌లీగారు, హరికిషనులాలలుగారు జాతిప్రాతినిధ్యమును ప్రతిఘటించుచు పంజాబులోని ప్రభాతకొందూమానసమును తెలుపలేదనియు వారిని ద్వైరములలో జేర్చవచ్చుననియు జెప్పిరి.

సర్ ఆర్థుగారు సాక్షిహిందూ మహమ్మదీయులకు పట్టణములలో తగాదాలనుగూర్చి చెప్పినమాటపై, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసంగుటవలన తగాదాలు యెక్కువగావాయని యడిగిరి.

సాక్షి యిందు యేకిభవింపలేదు. ఇవి తాత్కాలికములనియు, యియ్యవి బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమువచ్చి కాసనసభలో నుభయజాతులను సహకార భావముతోనుండి మంత్రులు కలసిపనిజేయునెడల సమసిపోవునని ఆయన కలంచెను.

సర్ ఆర్థుగారు హరికిషనులాలలు స్టేటుమెంటులో యిద్దరుమంత్రులకును మైత్రిలేదని చెప్పిన భాగమును నూచించిరి. అంతట సర్ మహమ్మదుగారు దెచ్చిన విర్లాండుసామ్యమును చెల్లుచు పంజాబు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభజింపబడవలయునాయని యడిగిరి. (నవ్వు) సర్ మహమ్మదుగారు ఆ విషయమును వివరించుచు ఆ సంగతిని జెప్పవలసివచ్చిన కారణము జాతివిభేదము లుండుటచేతననియు, అందులకు ప్రత్యేకోపాయముల నారయవలయుననియు చెప్పిరి.

ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధాన ప్రయోజనమిడలేదని కలంచెదరాయని సర్ ఆర్థు సాక్షినిడిగెను. బర్కత్‌లీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు దానివలన మంత్రులయొక్క యు కాసన సభలయొక్కయు సామర్థ్యము ధ్వంసమయ్యెననియు, భారత నియోజకులు తెలివిగలవారని యుక్తమైన ప్రతినిధులపంపగలరనియు వ్యక్తమయ్యెనని చెప్పిరి.

భారతప్రభుత్వమువారనేకసారులు తమ యభిప్రాయములకు మారుగ భారత కాసనసభాభిప్రాయము నంగీకరించి యున్నపుడు భారత ప్రభుత్వము పూర్తిగ బాధ్యతలేకుండెనని సాక్షి వర్ణించుట తగదని సర్ ఆర్థు మాచించెను

ఇట్టివి సంస్కరణములకు ముందుకోజులలోగూడ జరుగుచుండెనని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

సర్ ఆర్థుగారింకను ప్రశ్నింపగా బ్రిటిషువారి భావమును గౌరవించి దేశరక్షణమును మాత్రము రిజర్వజేయగోరినట్లు సాక్షి చెప్పెను.

సర్ ఆర్థు:—మీ దేశపు సరిహద్దుల రక్షణముకొరకు గాదా?

సాక్షి:— కాదు.

సర్ ఆర్థు:— బ్రిటిషువారు రక్షణమును వదలుకొనునెడల పంజాబు రక్షింపబడునని కలంచెదగా? ఇట్టిమాట మద్రాసునుండి వచ్చినవారనగలదుగాని పంజాబునుండి వచ్చినవారందరుని కలంపను.

సాక్షి:— పంజాబు యుద్ధములోనికి మనుష్యులను జేర్చుకొను ప్రదేశము.

సర్ ఆర్థు:— అవును. నాకది తెలియును. కాని నేను పైనికపరిపాలనము గూర్చి మాట్లాడుచున్నాను పైనికవ్యయమును అసెంబ్లీలోటుకు పెట్టుకొండ నిశ్చయించెదరా?

సాక్షి:— అవును. అట్లేచేసెదను.

బర్కత్‌లీగారు మహారాజా విచారణ

విశ్వవిద్యాలయపక్షమున మహమ్మదీయ అభ్యర్థియుండి హిందూఅభ్యర్థి పోటీజేయగా ఆయనన్న యెక్కు విజ్ఞానయుండి ఓడిపోయిన నిదర్శనము తెలుపగలరాయని బర్కత్‌లీగారు మహారాజాగారు రడిగిరి.

సాక్షిప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వోటింగు జాతిమతములమీద జగురుమండెననియు, హిందువులు హిందువులకు వోట్లనిచ్చుటవలనను, విశ్వవిద్యాలయపువోట్లగు చాలమంది హిందువులగుటవలన, ఆనగ్రమునుండి మహమ్మదీయుడు వచ్చునకాశముజేకుండెనని చెప్పిరి

విశ్వవిద్యాలయము నుండి యు, పారిశ్రామికవర్గమునుండియు, ఒకసరి హిందువును, ఒక పరిమహమ్మదీయుడును యెక్కుకొనబడుటవలన నేర్పూరితయునెడల మహమ్మదీయుల కష్టములు చాలవర కీడేనాయని మహారాజాగారు మాచించిరి. బర్కత్‌లీగారు రెండుల కేకిభవించిరి.

అంతట మహారాజాగారు పంజాబులో భూస్వాములు ల్యాండు రెవిన్యూను మంత్రుల అధికారముక్రిందికి మార్చి నిష్పవేయరామని యడుగగా, బర్కత్‌లీగారు కాంక్షిమేయని చెప్పెను.

జిన్నా గారు

లక్నో ఒడంబడిక ప్రకారము జేసినయెడల సాక్షికి తృప్తికరముగ నుండునాయని జిన్నా గారడిగిరి. అందులను బర్మాతలీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, మాడు రాష్ట్రములలోను వారికిగల ఆధికారమును తగ్గించి యితరజాతులతో సమానత్వము లోనికి దీసికొని రాగూడదని చెప్పిరి.

జిన్నా గారు:— ప్రాతినిధ్యము నూటికి 51 యైనయెడల వారంగీకరించెదరా?

సాక్షి:— అవును.

ఇతరమతములవారితో సంప్రతించి పరిష్కారముజేసి కొనుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు అఖిలభారత మహమ్మదీయ సంఘముచే నియమింపబడిన కమిటీ వేశరక్షణమునుగూర్చి విచారించుటకు సమావేశముగా నున్నదని జిన్నా గారు చెప్పగా సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారత వేశము స్వరక్షణముజేసికొన సిద్ధముగ నున్నదనియు, దానిని రిజర్వేషన్లు బ్రిటిషుభావమును గౌరవించుట కని చెప్పెను.

జిన్నా గారు:— వెంటనే ప్రధానసేనానులు, సేనానులు, కర్నలులు మున్నగువారు చేహరగలరని తలంచెదరా? బర్మాతలీగారు:— లేదు. శిక్షణము గావలయును.

జిన్నా గారు:— కాబట్టి మిశ్రకావలసినది సరియైన శిక్షణము నిచ్చుటయేనా. ఈదేశవాసులకు బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారు ఆయుధములను లేకుండజేసి, పౌరుషహీనుల గావించిరా? శిక్షణ మక్కరలేదని యవరుగదా!

సాక్షి:— లేదు. శిక్షణము కావలయును.

జిన్నా గారు:— ఎన్ని సంవత్సరముల శిక్షణము చాలు ననుకొనెదరా?

సాక్షి:— 10 యేండు.

అగ్గడుడు:— పదియేండ్లా!

సాక్షి:— నిశ్చయముగా. పదియేండ్లు యెక్కువాయను విషయమున జిన్నా గారు యెక్కువగాదని చెప్పి, ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వనిర్మాణము చక్కవగాదా యని యడిగెను.

సాక్షి ఆప్రశ్న యేమో తెలియుటలేననెను.

జిన్నా గారంటె ఒకవృత్తాంతము జెప్పుచు, సేను సో కకత్తినినిచ్చెదను. దానినిస్తూ, ఆరేండ్లవరకు యింకొకటియనని చెప్పెదను. మొదట ఉపయోగించగనే అందువిరుగును అంచే విరిగినపుడు మరల కత్తి పరుచు పెట్టుటకువీలులేదు. (నవ్వు) ఆస్థితిని అంగీకరించెదరా?

సాక్షి:— లేదు. అంగీకరించను.

జిన్నా గారింకను ప్రశ్నింపగా సాక్షి, పంజాబులో హిం పులును మహమ్మదీయులును తానుదెచ్చిన అభివృద్ధి విధానమున కంగీకరించిరని చెప్పెను.

సర్ హెన్రీ మాస్మిస్ట్రో ప్రస్థుతుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి తనకుస్వయముగ, కాన్సిలు సెక్రెటరీలను మంత్రులపక్షము వారిని నియమించుట కాక్షేపణలేదనియు, పార్లమెంటరీ అండ్ సెక్రెటరీల నియోగించుటకు చట్టమునం దెట్టి ఆటంకమును లేదనియు జెప్పెను. ఆరికేకాని ప్రభుత్వమునం దుభయపక్షములకును సంబంధము లేకుండ స్వతంత్రముగ నుండవలెను.

బర్మాతలీగారి నింకను లేపు విచారించెదరు.

బెజవాడ (స్వకీయవిలేఖరి)

కృష్ణ

ఆగష్టు 20:— ఒకటి రెండు పర్యాయములు మాత్రము కృష్ణానదలు వచ్చినవి. ఆకట్టవద్దను విశేషముగ నీరునిలువలలో నుండి పంటకాలువల నిండ నీరు ప్రవహించుచున్నను, మా గాణ పాలములకు చాలినంత నీరు వీరుకుటలేదని రయితులు మొరపెట్టుచున్నారు. సమృద్ధిగ వర్షములు లేకపోవుటగూడ రహితల ఇబ్బందికి మరియొక కారణము కానవచ్చును. బహుశః ముందు కార్తిక మాసములలో విశేషముగ వర్షములు కురియవచ్చుననియు అందు చేపైరులకు నష్టము కలుగవచ్చుననియు ప్రజలు భయపడుచున్నారు. కృష్ణానదలు ఇంతవరకు విశేషము ఇదివరలో రాని కలమున మున్నగు రావచ్చు ననుకొనుచున్నారు. మధురాపురం నిలూరు గ్రామముల వద్ద పెద్దవరదలు వచ్చిపో గండిపడ వచ్చునని. పి. డబ్ల్యు. వారు భయపడి అచట మరమ్మత్తుపనుల ను చురకుగ చేయుచున్నారు. కృష్ణకర్కట్ట సమీపమున పడిన పెద్దగుండెమును ముండకంగ, రాళ్లుచేర్చి కట్టలుకట్టి పూడ్చు జూచుచున్నారు.

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా సంఘము

శ్రీయుతి అయ్యశాసన కార్యకర్త గావుపంతులుగారు ఈ జిల్లా కాలన్రేసు సంఘపు కార్యదర్శివద:కి రాజినామా నిచ్చుట వలన, తగిన వారు ఎవరు ఎంకను ఆపదవికి ఎన్నుకొనబడనందు నకు ప్రస్తుతము ఈపనిని అధ్యక్షులకు శ్రీ గంపలగూడెం కుమారజమీందారుగారే చూచుచున్నారు. అందువలన ఈజిల్లా సంఘ కార్యస్థానము బెజవాడ నుండి గంపలగూడెమునకు మార్చబడినది.

బహుమతులనిచ్చుట

పెరంబూరులో కలవల కట్టను శ్రేష్ఠి పాఠశాలయందు విద్యార్థులకు బహుమతులయబడును. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఏ. గారు అగ్నీక్షరం హించి బహుమతులనిచ్చురు.

బహిరంగోపన్యాసము:— శ్రీస్వామి నారాయణ

పరమహంస మహానిర్వాణ ప్రభువువాణ్ణి కోత్సన సందర్శమున పచ్చప్పహాలులో 24 తేదీ ఆదివారము 5 గంటలకు ప్రాశ్నసర్వో టి. ఏ పురుషోత్తముగారు “మహాత్ముడన నెవరు” యను విషయమునుగూర్చి యుపన్యసించురు. న్యాయాధిపతి శేషారామేశము పంతులుగారు అధ్యక్షుల వహించురు. అందరు రాప్రాధితులు.

రాకపోకలు:—వి. రామదాసు పంతులుగారు కల

కత్తా స్వరాజ్యపక్ష సభకుపోయి తిరిగి నేడివటికి వచ్చిరి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యర్, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు బెజవాడకుంచి నేమవచ్చిరి.

కుత్తునిపాడి జమీందారగు రాజా ఆర్. కె. రంగారావు బహుదూర్ గారు, బొబ్బిలిరాజాగారి రెండవకుమారుడు యూరపుయ్యారామింపి, సామ్రాజ్య విప్లవవర్ణనముగాంచి నేడివటికివచ్చిరి.

నరదనహాయనిధి: మదరాసు

ఆగష్టు 18 వరకు యాక్రిందివిరాళముల కృజ్జరతోనం దుకొంటివి.

మదరాసు కార్పొరేషన్ కమిషనరు 1:0 0 (బొంబాయి) వాడింగు చారిటీస్ ట్రస్టీలు 100 0 ఇం. వి. సానూచ్ ఎస్టేట్ (బొంబాయి) 1000 0 ఒకరు 1000

శివగంగరాజు 1000

యస్. వి. రామస్వామిమొదలియార్ 5 0

సింప్పన్ అండు కో 50

టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి 350

ఇ డబ్బుల్, లై ఐ సి. యస్ 25

నైదాశేట టీచర్సుకాలేజీ విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు

గ్రీవుగారిద్వారా 250

జస్టిస్ వెంకటసుబ్బారావు 250

రావు: బహదూర్. ఎం. బాలసుందరం నాయుడు 250

టి. యస్. రామస్వామయ్యర్ 2 0

ఎం. కృష్ణస్వామి (ఉదకమండలము) 166

తిపాలాఅధికారులు ఉద్యోగులు వగ్గిప్రసిడెన్సీ

వాస్తుహస్త శుద్ధారా రూపాయలు 119

రావుబహదూర్ ఓ. తనికాచలంచెట్టిగారు 150

టి. ఏ. మీన్ గారు (ఉదకమండలము) 150

ఎఫ్. బైరాంపాగారు 100

ఏ. యం. మ్యాక్ డొగల్ 100

ఒక జమీందారు 100

ఆర్. కృష్ణదాస్ లాలాగారు 100

మోధత్ దంపతులు 100

ఏ.యస్. కుగ్గర్ గారు (గుంటూరు) 1 0

ఏ. యి. ఎల్. ఎం. ఆస్పత్రి 100

కె. వి. కృష్ణస్వామయ్యర్ గారు 100

రావుబహదూర్ వి. టి. కృష్ణమాచారియార్ 10

ఆంగ్లహిందూసంఘము 100

రావుబహదూర్ టి. కోదండరామానుజులనాయుడు 100

సి. వి. అనంతకృష్ణయ్యరుగారు 100

ఎం. ఎ. తిరునారాయణాచారియార్ 100

విద్యాసాగర పాండ్యగారు 51- 0

(గోరకుపూర్ కల్లెరు) హరిచంద్రగారు 50-0-0

సర్. టి. సదాశివయ్యర్ గారు 50- 0

ఆనందరావుగారు 50-0-0

యక. మ్యాక్ మెకేలుగారు 20-0-0

జార్జిట్ ను సోమత్ కల్లెట్ 50-0-0

ఓ. ఏ. కామాగారు (ఉదకమండలము) 46-18 6

సింప్పన్ అండ్ కోలోని హిందూఉద్యోగులు 46-10-

జె. ఆర్. బ్లాక్ ఫుడ్ (కడప) 20-0-0

ఆనందపద్మనాభంపుగారు 20- 0

మిస్. సి. బాక్సల్ 10-0-0

కె. సూర్యనారాయణరావుగారు 8-0-0

వి. సుందరం అయ్యర్ గారు 5-0-0

రె. ఎక్. డివల్ గారు (బెంగళూర్) 5-0-0

ఒకరు 1-0-0

మొత్తం 36898.7-6

రెవెన్యూ గ్రామము:— 22 వ తేదీనున బార్నిటౌన్

సుంరం కెట్టె సిఫ్తలోని “కొండమిడు” భవమున రెడ్డివలను న పట్టభద్రులైనవారి గౌరవాధ్యము విందు జరుగును. రెడ్డి వలనునా రందరును రాప్రాధితులు.

వాంఛాయ :— కానులు బెయ్యినుకోరుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 20:— కడవిని కొన్ని కలలలో బొం బాయి పరిసరప్రాంతములలో జరిగిన బంబాయి నేరములలో ముద్దాయిలకు కొన్ని ఇంచులమంది సరాయిలు రానా మేజిస్ట్రేటు వద్ద బెయిలుకు చరఖాను పెట్టిరి. మేజిస్ట్రేటు బెయిలును నిరాకరించెను. బాల్లీకు విచారణ లింకను జరిగిచున్నవి. అ ట్టోబరులోగా నేరములు విచారణకు రు. ఫిర్యాదుల అగ్రపున 1,700 సాక్షులు సమను చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

వైద్యశాలలలో రోగులుగా చేర్చుకొనబడువారు

ఏర్పిదగ్గర డబ్బును పుచ్చుకొనకుండుట

కల:త్తా, ఆగష్టు 20:—కాంపు వెల్లు శంభునాథ్ పం డిగారి వైద్యశాలలో జెనరలువాస్టలో రోగులుగా చేర్చుకొన బడువారివద్దనుండి డబ్బుతీసుకొని వద్దలికి తొలగించుటకు వై ద్యశాల వంత్రి నిశ్చయించెను. (అ. ప్రె.)

నాగపూరు మహారాష్ట్రవత్తిక కేసు

పత్రికాసంపాదకునకు 300 రూపాయలు

జుర్రానా వేద బ కేసు

తాసిల్దారు గా వునామెలు నింబాల్కరుగారు తెచ్చిన కేసులో ఆభయంకరు గు ముద్దాయిపక్షమున బాగుగా వా దించినను నాగపూరు మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయికి 00 రూపాయలు జుర్రానా వేసెను. అందులో 250 రూపాయలు సిర్యాదీ కియ్యవలెననెను. జుర్రానా చెల్లింపనిచో నాలుగుకలలు విడి ఖైదు అనభవింపవలె నని తీర్పుచెప్పెను. (అ. ప్రె.)

వార్నిస్తరు పావర్కరు గారు

ధనదానము

ఈ కల 24 వ తేదీని నాసిక్ లో డాక్టరు మండిగారి చేత వార్నిస్తరు పావర్కరు గారికి ధనదానమును సమర్పింప జేయుట కేర్పాటుచేయబడెను. మొత్తము 12,000 రూపా యలు వసూలయినవి. (అ. ప్రె.)

మాండలె అల్లరులు

శాంతి నెలకొనెను

నగరం న శాంతి నెలకొనెను. 18 మందిని అరెస్టు చేసిరి ఒక తెగవ్రాంగిలును యింకొక తెగవ్రాంగిలును కట్టు కొందుగని తెలియగా పోలీసులను కావలియుంచిరి దరిమిలాను మరణము లుకలుగలేదుగాని ఒకపాలీసుకనిట్టిబు ఫితిమాత్రము చాల ప్రమాదకరముగా నున్నది. (అ.ప్రె)

వైకం : త్యాగహాము

శివగురునాథంగారు

అహమదాబాదు సబర్బన్ ఆశ్రమమున కెగి ఖద్దరు పనిని బాగుగా నభ్యసించి వచ్చిన శివగురునాథంగారు వై కం లో వలంట్టిరులకు ఖద్దరుకు సంబంధించిన ఏటులు నూలు నేతరంగుల పనులను నేర్పుచుండెను. ద్రవిడరాష్ట్ర ఖద్దరు సంఘమువారి ఉత్తరువు ప్రకారము ఆయన వైకంనుండి తిరుపూరు వెళ్లెను. తాయులు కృష్ణపిళ్లగారు మండలమున స.చారముచేసి ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. క్వీలను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 15 రోజులవరకు ఆయనకు వాగ్దాంసము గావించెను. (అ. ప్రె.)

హిందూధ దాయ బిల్లు

హిందూధర్యాదాయముల బిల్లును మద్రాసుగవర్నరు గారంగీకరించినటల మొన్న ప్రకటించ బడెనుగాని, రాజప్రతినిధి ఏటో జేసినటుల దెలియు చున్నది.

లిట్టను ప్రభువు వాడుడుకు భారత స్త్రీల నవమానించుట

కలకత్తాలో బహిరంగసభ

నాయకుల ప్రసంగములు

19 వ తేదీని కలకత్తాలో జరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ మతి సరోజినీదేవి, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, దేశబంధువు తరంజనదాసుగార్లు లిట్టనుప్రభువు వాచాలతను నిరసించుచు నుపన్యసించిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

“మీరు ప్రఖ్యాతమును వెల్లడించుటకు మీకొక అవకాశమును మాత్రమే మేమిచ్చుచున్నాము. గౌరవముగల ప్రతి మానవుడును తన జీవితమున బడయుచున్నట్టి ఒక్క అవకాశమును మీకు మేమియ్యదలచితిమి. భారతీయులే గాదు బ్రిటిషువారే గాదు ప్రపంచమందలి పురుషులందఱును కంటకును పూజనీయును గు పవిత్రసదాచారమున కనుగుణముగను సగౌరవముగను సరళముగను మీరు తమ చూడఁజేయుటకు మీకీయవకాశమునిచ్చుచున్నాము.” అని మనమున్నట్లు మగ లిట్టనుప్రభువును దెలుపవలెను. తన తల్లి ఏవర్తమునకు చేరినదో ఆట్టి స్త్రీసముత్తాయమును గూర్చి అతడు నిందావాక్యములను పలికి వారికి పాపములనంబగట్టుటకుగూడ వాతడు సాహసించెను. మాతృహత్య ప్రపంచమునందు మహాపాతకముగా పరిగణింపబడుచున్నది. ఆపాతకము చేసినవానికి తుమాఫయే లేదు. అజ్ఞానమువలనగాని, ద్వేషమువలనగాని, దురహంకారమువలనగాని, ఎవడైన గొంతెత్తి ప్రపంచమందలి స్త్రీజనముయొక్క పాతివ్రత్యమునుగూర్చి అవమానకర ప్రసంగములొనరించినచో నట్టివాడు తన తల్లిపాతివ్రత్యమునే అవమానించినవాడగును, తన తల్లిని గుడిశేవేటలలో చేర్చినవాడగును. స్త్రీలకు మానమే ఉత్తమభూషణము. అట్టిచో కేవలము రాజకీయ ప్రచారముకొరకు భారతీయస్త్రీలు తమకు మానభంగముకలిగినదని అసత్యములను పలికెదరా? ఇట్లు నిమగ్నరణముగ భారతీయస్త్రీలను వమానించిన పురుషుని నిరసించుటకు నేనిప్పుడు నుడిచినవాక్యములకంటె సరియైనవాక్యములు మరేవియును లేవు. “మీరు గవర్నరుగానున్న సరే, సర్వాధికారము గలవారైన సరే, ప్రపంచమున నెంతటి ఉన్నతపదవియందున్న సరే, అట్టివాని కన్నిటికంటెనుగూడ మా భారతాంగనల పాతివ్రత్యమే కేవలముండంగల ఘనతమమని భారతీయపురుషులతోటి కి చేరిన మేమందరమును గౌరవించుచున్నాము. ప్రపంచమునందలి స్త్రీలపాతివ్రత్యమును గూర్చి యిట్లు అవమానకర ప్రసంగములు చేయఁగూడదని మిమ్ముమందలించుటలో మీ భార్యయే మార్గదర్శకురాలు కాదగినది” అని ఆ ప్రభువున కెరిగింపుడు. (వినుడు వినుడు). “ఆంగ్ల దేశస్త్రీల ఆధ్యాత్మిక గౌరవమును కాపాడుటకును, సమాన స్వాతంత్ర్యములను బడయుటకును, మీ సోదరి పెక్కుసార్లు కారాగృహమున కేగెను. ఆంగ్ల వాఙ్మయమునందు స్వర్ణాక్షరములతో లిఖింపబడిన యట్టి పితృపతివ్రతల సచ్చరిత్రములను తలచుకొనియు, మీ తండ్రులను తాతలను అనుసరించిన సన్మార్గమును తలచుకొనియు, పవిత్రముగు సదాచారమును స్మరించియు, మీరు బ్రిటిషువారి సదాచారమును వమ్ముకేసి నందులకేగాక స్త్రీజనించిన మీరు భారతీయస్త్రీల పాతివ్రత్యమునుగూర్చి అవమానకర ప్రసంగమును గావించినందులకు గూడ సిగ్గుపడి దైన్యముతో నేలంటితలవంచుకొనవలసియుండెను.” అని గవర్నరు కెరిగింపుడు. “భారతాంగనల పాతివ్రత్యము గంగానదీ తోయములకన్నను పరిశుద్ధమును, నక్షత్రకాంతికంటెను ప్రకాశమానమును, ఉపకారమున పర్యతోపరిభాగముల గోచరించు హిమబిందుమిళితముగు ప్రభాతముకంటె లోమలమునైన యున్నదని పురుషులతోటి చేరిన భారతీయుల మగు మేము భావించెదము. మీ సంస్కృతములను రద్దుపరుచుకొనుడు. ఆ చట్టము నొక తుక్కుకాగితపుముక్కుగా భావింపుడు. మీరు మాకిచ్చిన సదుపాయముల నన్నిటిని రద్దుచేయుడు. ఆ కాగితములను మీయిండ్లలోని అగ్నిగుండములలో వేసి తగులబెట్టుడు. మేమిందుకైనను లెక్కచేయముగాని భారతాంగనల పాతివ్రత్యమునకు కళంకము నాపాదించినవాడు మాత్రము విచ్ఛలవిడిచరింపబడు” అని ఆతని కెరిగింపుడు.

మిత్రులారా! మీరు పురుషులు. మీరు బానిసలైన నగుదురుగాక! మీరు పురుషులు కాకపోలేదు. మీరు పారిశ్రామిక వారేకానిందు, పౌరుష సంబంధముగ గౌరవము మీలో ప్రజ్వలింపుచు నేయున్నది. వంగరాష్ట్ర స్త్రీజనము తమ లేజమును ప్రకాశమును మీ రక్షణముక్రింద నుంచెను గాన

“ఓ అసత్యవాదీ! నీ కల్ల మాటలను రద్దుపరచుకొనుము, లేదా మా దేశమును విడచిపోము. నీ అసత్యములతోనే నీ వంతరించెదవు. భారత స్త్రీజనమే భారతస్వాతంత్ర్యము నొసంగజాలియున్నది. భారత స్త్రీజనమే భారతగౌరవమును కాపాడ గలిగియున్నది.”

అని మీరందఱును ఏకగ్రీముగ నెరిగింపుడు” అని సరోజినీదేవి నుడిచెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

“చారుమినారుకేను యింకను విచారణలో నున్నది. దానిని గూర్చి లిట్టనుప్రభు విటుల నుడివియుండినచో అతడు న్యాయశాసనోల్లంఘన మొనరించినవాడగును అపుడతడపరాధియే. అదిగాక అతడు భారత స్త్రీజనమునంతను నిరసించుటకే యిటులనియున్నచో నతడు సత్పురుషుడుగాదు, భీరుడు అనియే అనవలసివచ్చును. మన కితడు భృత్యుడు. మనమాతని యజమానులము గాన నతడు దీనముగ సమగ్రమగుత్తమాపణ తెలుపనిచో వాతడు వెంటనే శిక్షమును ఇదివిపొవుటయే కర్తవ్యము” అని నెహ్రూగారు నుడిచిరి.

దేశబంధుదాసుగారు

రెండవతీర్మానమును దాసుగా రుపపాదించిరి. “ఈ యభిప్రాయము (రిజల్యూషన్) చేయు విందులకును యితనికొరకు చేయబడు విందులకును ఎవ్వరును చెల్ల గూడదు. ఈ ఆందోళనమును విదేశముల లో గూడ సాగింపవలెనని యొకరు నూచించిరి. అది అనవసరము. మనము శక్తివంతుల మైనచో లిట్టనుప్రభువు యిట్టి ప్రసంగములను చేయుటయే అసంభవము. ఇతనిని గవర్నరు పదవినుండి తొలగింపవలెనను తీర్మానమును చేయుటగూడ అనవసరమే. మనకు శక్తి కలిగినచో మనమే తొలగింప వలెను. మనజాతినంతనుగూడ నీ యుద్వోగి యిటుల నవమానించుటచే, దేశీయుల కందరికిని ప్రజలకును నాగ్రహము కలిగినది. “లిట్టనుప్రభువు పలికిన అవమానకర ప్రసంగములను విని చెవులు మూసికొని చచ్చినవలె కలెనని పడియుండవలసిన అధమస్థితిలో మేము లేము. మా కాత్యగౌరవ మింకను అత్యధికముగనే యున్నది” అని దేశీయులు ఆగ్రహప్రకటనముగావించి నిరంకుశోద్వోగ లతునవారి ఆశ్రతులకును స్పష్టపరుపవలెను” అని దాసుగారు నుడిచిరి.

హిందూ సంఘ జ్యోతి కె జెటు

పబ్లికేషన్

రంగూన్ హైకోర్టు జడ్జిగానున్న హెచ్. ఓ. సి. బ్రీసే బారిష్టర్ గారిని మదరాసు హైకోర్టునకు మార్చిరి.

జస్టిస్. డబ్ల్యు. డబ్ల్యు. ఫిలిప్సుగారు నెలపువై నుండుటచే వారిస్థానే జస్టిస్ సి. మాధవనాయక్ గారు పని చూచెదరు. జస్టిస్. డి. యి. ఆజ్ఞేర్నగారి స్థానే జస్టిస్. జి. హెచ్. బి. జాన్సన్ గారు పని చూచెదరు. గవర్నరు మెంటు ఆర్థికశాఖ దిప్యూటీ క్వార్టర్స్ గా జె. బి. బ్రౌనుగారు మేనేజరుండి పని చేయుదురు.

వి. నరసింహారావు ఎం. ఎ. గారు ఆర్థిక శాఖలో ఎక్స్ ఫిషియో అండర్ సెక్రటరీగా నుందురు.

న్యాయ శాఖ

బల్లారిజిల్లా ఆదోనిలో ఖాదీన్ మొహిద్దీన్ సాహెబ్ బహద్దర్ గారు బెంచిమేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రెజిస్ట్రేషన్ శాఖ

ఏ. కుప్పస్వామి శాస్త్రిగారు అమ్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా గుంటూరులో నియమింపబడిరి.

వి. యస్. చెంగల్వరాయ పిల్లగారిని మద్రాసు జాయింటుస్టేటు కంపెనీ రిజిస్ట్రారునకు అసిస్టెంటుగా నియమించిరి.

మంత్రసానులను రిజిస్టరుచేయు బిల్లు సందర్భమున థామస్ హెన్రీ నైమన్ గారు శాసనసభా సభ్యుడుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూ శాఖ

సరంగ నరసింహారావు గారిని గంజాం జెనరల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

రావుబహదర్ కె. నాగేశ్వర రావుగారు గుంటూరు జెనరల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

సి.ఎం. ఫెయిర్ బ్రైగారు కృష్ణాజిల్లాలో స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

డి. పి. డబ్ల్యు. శాఖ

ఎస్. మాధవమూన్ గారు పెనుగొండలో అసిస్టెంటు యింజనీయురుగా నియమింపబడిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

శాసనసభలో 18 వ తారీఖున కాశీ రీ యి రిగేషన్ ప్రాజెక్టును నీటిని నిలుపు రిజర్వాయర్ తో సహా మెతురుకడ కట్టెడి ఉపపాదన నొప్పుకొనుటచే, ప్రభుత్వమువారికి లామెంబరు గరి అధ్యక్షతక్రింద ఆజిల్లాలోని పెద్దమనుష్యులసంఘమును ప్రాజెక్టు కట్టెటని కేరళము వగయిరాలను గూర్చి సలహా నిచ్చుటకు ఏర్పరచెదరు. ఇందు యిరిగేషన్ యింజనీయర్ గారుగూడా సభ్యుడుగా నుందురు.

ఫౌనికీ ప్రభుత్వ శాఖ

ఈక్రింది వారాయాఫ్ఫలములలో మునిసిపల్ కాన్సిలరుగా నియమింపబడిరి.

డి. అమీర్ ఉల్ ఉల్లూ బహదూర్, నూరవరం రామ కృష్ణారెడ్డి, చాచరి అచ్చన్న, అన్నవరం అండ్రూగార్లు (కర్నూలు) జి.గురుబోతె, బాయికోటిమద్దురేటి, డి. భాజీమహమ్మద్ కరీముద్దీన్ సాహెబ్ జయంబహద్దూర్ గార్లు (నందియాల) భారతం నాగన్న శెట్టిగారు (పాతక్రికాకుళం గంజాం జిల్లా)

జి. ఆశ్వత్థయ్య, డి. వి. మల్లప్ప జనాబ్ నరీనాహెబ్ బహదూర్ గార్లు (హిందూపురం)

తాడేపల్లి సంపూర్ణ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు (నరసాపురం)

కొప్పరపు వెంకటరావు పంతులుగారు (ఓంగోలు)

విద్యా శాఖ

సి. ఎం. కవనాగమ్మగారు క్వీక్ మేరీ కళాశాలలో ఉపాధ్యాయినిగా నుందురు.

బి. అమృతమ్మ లమ్మగారు లేడీ వెల్లింగ్టన్ ట్రయినింగ్ కాలేజీలో జూనియర్ లెక్చరరుగా నుందురు.

జె. యి. మ్యాన్యూయల్ గారు కృష్ణాజిల్లా విద్యాసంఘములో సభ్యుడుగా నుందురు.

ఆటవీ శాఖ

ఎం. శ్రీనివాస రాఘవాచార్యులుగారు తూర్పు కర్నూలు ఫారెస్టు అసిస్టెంటు కన్వెన్యేటరుగా నియమింపబడిరి.

వైద్య శాఖ

బి. మాధవారాయార్ గారు బరంపురం గవర్నరు మెంటు ఆస్పత్రినుండి విశాఖపట్నం లోకల్ బోర్డు ఆస్పత్రికి మార్చబడిరి.

వంగరాష్ట్ర క్రైస్తవ సంఘమువారి ఆక్షేపణ

లిట్టనుప్రభువు తూలుప్రసంగము నాక్షేపించుటకు వంగరాష్ట్ర క్రైస్తవ సంఘమువారు సభిచేసిరి. “లిట్టను ప్రభువు తూలుప్రసంగమువలన దేశీయుల కధికముగు నాగ్రహము కలిగినదిగాన వాతడు తన వాక్యములను రద్దుపరచుకొనవలెను” అను తీర్మాన ముమోదింపబడినది.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

లిట్టను ప్రభువు ప్రసంగమునుగూర్చి తీర్మానములను ప్రశ్నలనుగూడ శాసనసభ్యులుగూడ నిరాకరించెను.

“లిట్టనుప్రభువు తన నిందావాక్యములను బహిరంగముగా రద్దుపరచుకొనవలెను” అను తీర్మానము నుపపాదించెదననియు “లిట్టనుప్రభువు విటుల నుడివెనా? నుడివినచో అందులకేమి కారణము?” అను ప్రశ్నల నడిగెదననియు రాయ హరీంద్ర చాదరీగారు తెలియపరచెను. ఆ తీర్మానము నుపపాదించగూడదు. ఆ ప్రశ్నలనడుగగూడదని అధ్యక్షుడు తెలుపగా నిట్లు వాగ్మండన మొనరించుట అనుచితము రాష్ట్రమున ప్రజల సంక్షోభము కలిగియుండగా శాసనసభలో నీ విషయమును తలపెట్టరాదనుట విచేకము కాదని చాదరీగారు రథ్యక్షునకు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె)

జమ్మడుపూరులో మధ్యవర్తుల విచారణ

ఈచారణ 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైనది. దేశబంధుదాసు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, గోస్వామి, అయ్యంగారు, మానుకుబేదారు, జోషిగారు 20 వ తేదీని జమ మడుపూరు చేరిరి. (ఆ. ప్రె)

తిరుచనాపల్లి మిరాసీదారుల సంఘము

తిరుచనాపల్లి, ఆగస్టు 21:— నిన్న సాయంకాలమున తిరుచనాపల్లి మిరాసీదారుల సంఘమువారు పురమందిరమున సభచేసి, రెండవసంఘం అనుకూలముగనున్న గండ్లను ఖాచ్చివేయుట, సాలములలో నున్న మంటిని ప్రభుత్వమువారు తీసివేయుట, రాకపోకలచే యేర్పాటులను సరిచేయుట, స్థానిక సంఘములకు గ్రాంటులు నిచ్చుట, ముదరాను గవర్నరుదగ్గరకు రాయబారము పోవుట మొదలగు విషయములనుగూర్చి తీర్మానముల నామోదించిరి.

ముగంగపేట గండ్లప్రక్కనుండి మట్టమార్గముగా చేయుమన్న రైల్వేలైను అభివృద్ధి గాంచుమన్నది. ఈనెల 10 నుండి రైలుబండ్లు వచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

పోలాపూరు

పోలాపూరు, ఆగస్టు 20:— పోలాపూరు డివిజనల్ ట్రాన్సుపోర్టేషన్ మాఫర్మంట్లు యిట్లు తంతిచేయుచున్నాడు— అహమ్మదునగరు ధోండుమర్క పట్టణముచేరియుండుబలన 24 మొదలు 38 గంటలవరకు సరాసరిగా బండ్లు వచ్చును. ప్రయాణికులు యాదాదీనుండి ఆరలకు గొనిపోవడుచున్నారు. పట్టణము యెందుకు తొలగిపోయినవి కారణము తెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

వల్లువనాడు తాలూకా

పెరింతలమన్నా, ఆగస్టు 20:— చెన్నపురి గుజరాత్, మార్కెట్ సహాయసంఘ ప్రతినిధులు యిచ్చటికి వచ్చేవరకు వల్లువనాడు తాలూకా స్థానికముగావచ్చుసహాయముమీదనే ఆధారపడి యుండవలసి వచ్చును. ఇచ్చట డబ్బుయిబ్బంది యెక్కువగా నుండుటవలన యిచ్చటసహాయ మెక్కువగా రాజాలదు. వరదలతీవ్రముగావచ్చి అతితీవ్రముగా పోయియుండుటచేత నదీ తీరములనున్న గ్రామములు తమమాహారపదార్థములను గాని సాత్తునుగాని గుడ్డలనుగాని రక్షించుకొనబాలకపోయిరి. క్రిందటి జూన్లలో వర్షము లపరిమితముగా కురిసియుండుట వలన జూలైలో వరద వచ్చినప్పుడు నీరుభూమిలో ఇంకలేదు. 1922 జూన్లలో 22 అంగుళములును 1923 జూన్లలో 32 అంగుళములును. వర్షముకురిసెను. 1924 జూన్లలో 42 అంగుళములు కురిసెను. 1922 జూలైలో 41 అంగుళములును, 1923 జూలైమాసమున 40 అంగుళములును కురిసెను. కాని 1924 జూలైలో 66 అంగుళములు కురిసెను. ఇందులో 15 తేది మంగళవారము 24 తేది గురువారము మధ్య 47.15 అంగుళములు కురిసెను. ఈదినములలో వర్షపాతమును జూచినయెడల వివాదకరమైన వరద యెంతలముగాను యెంత ఆకస్మాత్తుగాను వచ్చినదో తెలియనగును. 15 తేది మంగళవారం 7.78, శుక్రవారం 18 తేది 2.68, శనివారము 19 తేది 4.46 ఆదివారము 20 తేది 3.70 సోమవారం 21 తేది 3.76 మంగళవారము 22 తేది 5.15 బుధవారము 23 తేది 7.80 గురువారం 24 తేది 4.16 పదిరోజులకు మొత్తము 47.15 నెలకు మొత్తము 66 అంగుళములు.

మలబారుకు మరియొకచిక్కు యేమనగా జిల్లాలోనున్న భరతపూజా, తూతాపూజా, కడలండిపూజానదులు మూడును కొండలమీదినుండి సముద్రములోనికి సమానముగా పోవుచున్నవి. వీటిలో భరతపూజయే మిక్కిలి మోసగించినది. తూతాపూజ మిక్కిలి పెడబుగ్గుగానున్నది. కుండిపూజా నెల్లిపూజ, చొరియట్టుపూజా, తుప్పానందపూజ అనునాలుగునదులు ను దీనిలో పడుచున్నవి క్రిందటిపర్యాయము యీనదులు శవ్వము కలిగించినది. 1902 సంవత్సరమునందు ఆపవృద్ధువచ్చిన వరదప్రమాణమునుబట్టి ప్రజలు యిండ్లను కట్టుకొనిరి. కాని యీ సంవత్సరము వరద ఆప్రమాణమును దాటినప్పుటచేత యింత శవ్వము సంభవించినది. ఈసంవత్సరము ప్రజలకు కొనుక్కొను శక్తి చాలదు. తిరిగి కట్టుకొనుట అసలేకున్నది. 1921 సంవత్సరములో జరిగిన విప్లవమునుండి జిల్లా యిప్పుడెప్పుడో కోలుకొనుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సింధువరదలు

సిన్హ, ఆగస్టు 19:—ముజఫర్ ఖాన్ జిల్లాలో సింధునది పొంగి కలుగజేసిన నష్టమునుగూర్చి యిండ్లను సాత్తునకును విశేష నష్టము కలిగినట్లు భయమగుచున్నను పొంగిన నష్టము మాత్రము కలుగలేదని నూతనముగావచ్చిన నివేదికలనుబట్టి తెలియుచున్నదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ఒకప్రకటనలో చెప్పుచున్నారు. సభాయుతుడగు గన్నెరు వరదపాధితలైనవారికి అందకలిగిన సానుభూతిని జూపుచున్నాడు. కమిషనరును మాఫరెంటిండింగు యింజనీరునుతాము చేయగలిగినట్లు చేయుచున్నారని రెడ్డుక్రాసు సెంటురీ ఆయిలెన్సుసంఘములయొక్క రాష్ట్రీయశాఖలవారుతమ స్వార్థములలో నున్న సహాయమును చేయుటకు జిల్లాకు రిమప్రతినిధులను పంపివచ్చి తెలియుచున్నది. వాచిలు తగ్గిపోవుచున్నది. తెగిన కానవకట్టలు బాగుచేయబడుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

భవానీమిల్లును తగులబెట్టుట

ఇన్సురెన్సు కంపెనీని మోసగించవలెనని యుద్దేశ్యము

భవానీ; ఆగస్టు 19:—భవానీమిల్లు తగులబడిన సంబంధమున బయలుదేరిన కేసులలో రావుబహదూర్ తారాచంద్ లక్ష్మణదాసు మురళీధరతారాచంద్ నీతారాచంద్ ప్రమేనేజరు] అనుమున్నగు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుచే అరెస్టుచేయబడిరి. క్రిమినలుకుట్రచేసినందుకును యిన్సురెన్సుకంపెనీని మోసగించుటకు యిట్లని పరిచయమును వీరు అరెస్టుచేయబడిరి. ఇట్లు తగులబెట్టుటకు న రు 1,70,000 వరకు మధురదాసు అందు కంపెనీ యిన్సురెన్సు యే జెంట్లను మోసగించిట్లు తెలియుచున్నది మద్రాసులు యెలుమిద విడుదల చేయబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

సర్వీసు పించనలు

నూటికి 5 చొప్పున తగ్గించుట

సిన్హ, ఆగస్టు 19:— ఇండియాదొరతనమువారు యిండియామంత్రితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు తుదితీర్మానముయొక్కట్లుగా 1924 సంవత్సరములో తిరిగియేర్పాటు చేయవలెనని తలచిన సర్వీసు పించనములనుగురించి విచారించుచున్నారు. హిందూదేశములో యిండియను సర్వీసులోనున్న కింగ్సు కమిషన్లు ఉద్యోగులయొక్కయు ఇండియావారంటు ఉద్యోగులయొక్కయు ఇండియను వైద్యకళా సిపాయి, మెకానిక్సులయొక్కయు సర్వీసు పించనలను 1923 తేదినుండి తాత్కాలికముగా నూటికి 5 చొప్పున తగ్గించిరి. 441 పేరా 2 భాగముక్రింది బలైనిబందనల ప్రకారము ఎక్కువపించను తీసికొనుచున్నవి. యం. యస్. యుద్యోగుల కిది చెందదు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగుళూరు నూతన వైద్యకళాశాల

బెంగుళూరు, ఆగస్టు 20:—బెంగుళూరులో నూతనముగా స్థాపించబడిన వైద్యకళాశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా మైసూరు సరిఫా నములో సీనియరు సర్జనుగానుండు వైద్యుడు బిల్వజ్ఞానంగారు యథా. ఆర్. సి. యస్ (లండను) నియమింపబడిరి. సర్జను డాక్టరు మహమ్మదు ఉస్మానుగారు సీనియరు సర్జనుగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు ఒరిస్సాశాసనసభ

రాంచీ ఆగస్టు 19:— సర్ హెన్రీ స్టీలరుగారు బీహారు ఒరిస్సాశాసనసభలో ప్రారంభోపన్యాసము నిచ్చుచు ఫలవారీవద్ద విశ్వవిద్యాలయభవనమును గూర్చి ప్రభుత్వము వారల తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరో కారణమును తెలియజేసిరి. మరియు నూతనలన్నిటిని గురించి విచారించుటకు సభవారికి పూర్ణావకాశము కలదని చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

అమృతసరు పాకివాండ్రకు సదుపాయములు

అమృతసరు పురపాలక సంఘమువారు పాకివాండ్రకు కొన్ని సదుపాయములను చేసిరి. జమీందారులకు యూనిఫారము ఉడుపులను కాంక్షనుచేసిరి వచ్చేసంవత్సరము కాలములో సరియైన సేవజేసినయెడల వారికి పంచియుచ్చుటకు రు 100 నిలువగా నుంచిరి. మరియువారు దేవాలయము కట్టుకొను నిమిత్తము భూమిని గొంటుజేయుటను గురించి ఆలోచింతుమని వాదనా మొనర్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

సార్వభౌముని సానుభూతి

తిరువనంతపురం, ఆగస్టు 19:— ఈదినవసమాచారము సిన్హనుండి తిరిగిముద్రాను రాజప్రతినిధి యేజంటకు పంపబడెను :— సార్వభౌమును కీ|| శే|| తిరుహస్కూరు మహారాజాగారి కుటుంబమునకు తమసానుభూతిని పంపగోరుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుగ గుంటూరు నరసింహం శ్రేష్ఠిగారు తనశ్రేష్ఠ ప్రాతిమ తాను స్వీకారిముగా యిచ్చిన తనద్యతీయపుత్రుని యువనాయుని ఎహోత్సవసమయమునందు మేటపాలెము హిందూ యువజన సంఘ గౌరవాలమునకు రు 2/-లను విరాళముగా సొంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణ స్థితి

1924 సం॥ ఆగస్టునెల 21-వ రోజు గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మరిగిన గ్రామములు	తేలిక గ్రామములు	వర్షపాతము	వర్షపాతము
గోపాలపురం	89.4	75.0	...	10.86
విశాఖపట్టణము	88.8	80.6	...	5.17
కాకినాడ	90.9	79.1	...	9.06
మచిలీపట్టణము	91.9	77.9	0.18	11.17
కర్నూలు	84.2	78.6	1.39	4.81
బళ్లారి	92.9	71.5	1.90	5.28
కడప	93.0	75.8	0.54	5.88
నెల్లూరు	96.6	79.2	...	4.76
మద్రాసు	85.8	9.2	0.3	9.89
కడలూరు	91.2	76.6	...	3.86
గోలకొండ	89.4	72.2	0.35	10.27
కోయంబటూరు	85.7	71.3	...	20.78
తిరుమకూర్	91.9	75.7	0.30	8.78
నాగపట్టణము	90.1	76.7	...	1.78
మధుర	89.1	76.7	...	6.16
పాంబన్	90.8	78.8	...	0.88
తిరునల్వేలి	2.28
తిరువేండ్రము	80.5	78.4	0.10	57.84
కొచ్చిక్	82.2	74.4	0.66	116.28
కాళిక్టు	83.1	78.6	0.78	126.32
మంగళూరు	82.0	74.9	0.18	111.80
రెంగుళూరు	79.8	67.7	...	12.66
మైసూరు	78.2	68.2	0.22	122.11
కొడైకాణల్	64.0	58.2	0.34	27.11

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.18" వర్షించెను. ఇచ్చట ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల దట్టముగ మేఘములు వ్యాపించినవి. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—వర్షపాతము అంతటను గలదు. బళ్లారిలో 1.99" కడపలో 0.54" కర్నూలులో 0.89" వర్షించెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. అర్ధ్రత ఎక్కువ. కర్నూలులో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో చినుకులుపడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. అర్ధ్రత ఎక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి 7.8 డిగ్రీలు తక్కువ. కడలూరులో 2.5 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని చాలభాగమున వర్షముకురియవచ్చును. యస్. ఆర్. సావూరు. వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

వేలము అమకము

వి. టి. అబ్దుల్ కాదర్ సాయబు అందు వి. టి. అబ్దుల్ కుద్దూసుసాయబుగార్ల దివాలా సందర్భములో అర్జి నెం 381-1923.

అఫిషియల్ అసైనికారి ఉత్తరపు మేరకున్న అశమానదారు లగు షేక్ సీలారు సాయబు షేక్ హుస్సేను సాయబుగార్ల సమ్మతమున మెసర్సు జాడక్ అండు కో వారు హైకోర్టు అఫిషియల్ అసైని అఫిసునందు 1924 వ సం. ఆగస్టు నెల 26 వ తేది మంగళవారము సాయం కాలము 5-15 ఘంటలకు నెల్లూరిడిసిక్రు వెంకటగిరి సబ్ డివిజ్ను వెంకటగిరిపుక్ పెద్దబజారులో గ్రండు నెం 167 రు పాపు గచ్చు మిక్తై మిక్తైను ఎలమువేయుదురు.

విదేశవార్తలు

మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ

మోరియట్టుగారు ప్రకటించుటకు అంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 18:-మగ్దొనాల్డుగారి లేఖను ప్రకటించుటకు రాచయ్యజేతల కందరకును చాల ఆశ్చర్యముగలదు. ఈ లేఖను ప్రకటించుటకు మోరియట్టుగారు నిదివరకే అంగీకరించిరట. ఈ లేఖలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మరల తమ యభిప్రాయమునే తెలియజేయుటచే అంతగ దీనిని పాటించుట లేదు. ప్రస్తుతము అంగ్లో ప్రెంచి సంబంధమును పాదుశాసీకొనుటకు ప్రెంచి అధికారులు ఇష్టపడుటలేదు. నిన్నటిదినము ఎట్టి ఆల్లలు లేకనే ఆక్రమణవైఖ్యములు ఆపెన్నిగ్గు అప్పెన్నియ జిల్లాలనుండి మరిలైనను యుద్ధముంట్రి ప్రకటించెను.

నూతన శక్తివంతము

ఇవాన్స్, డాన్ కేనాని ఇట్లు ప్రకాశించెను. నిపు యుగ విధానముతో యూరపులో నూతన శాంతి జీవనము ప్రారంభమైనది. యూరపులోనున్న ఖోభ, కల్లోలముచే పరిశ్రమలు యువై టేడ్ స్ట్రీటువారి నష్టముగనుండును. ఇపుడవి నష్టముగ ఉండజాలవు. ప్రపంచముంతయు ఇపుడు శాంతి విశ్వశక్తితో నున్నది.

జర్మను మంత్రివర్గమువారు జర్మను ప్రతినిధుల వైఖరి నంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 19:-మంత్రివర్గపునభ ఎబర్టు అధ్యక్షతక్రింద గూడెను. ఏకగ్రీవముగ లండనులో జర్మను ప్రతినిధులు జూపిన వైఖరిని అంగీకరించిరి. లండను ఒడంబడికను నిష్పాదనగా నిరాకరించుచేసి రివిస్టానునభ సైన్యవేయుటకు నిశ్చయించిరి. మోరియట్టుగారిని నమ్మునప్పుని డాక్టరు మార్క్సుగారు ఆయాపక్షముల నాయకులకు తెలియజేసిరి. జర్మను ప్రతినిధులు సాధ్యమైనదాని వంత సాధింప గల్గిరని ప్రభుత్వప్రతినిధులు అనునిరి.

ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారు

లండన్, ఆగస్టు 19:-ఫ్రెంచి ప్రతినిధుల వైఖరిని వారి నలన ప్రాంసుకు గల్గిన లాభమును ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారు అంగీకరించిరి.

మోరియట్టుగారికి మగ్దొనాల్డుగారు వ్రాసిన లేఖను లెప్టెనెంట్ పత్రికలు వ్యాఖ్యయొనర్చుచు. రైటుపక్షపు పత్రికలు ఖండించినవి.

యూరను 12 మాసములలోపుగానే పరాసులు ఖాళీ జేయుటకు బ్రిటిషునా చెన్నిసా కుట్రలను బన్ననప్పునని ఈ కోట్లపాండిత్యపత్రిక కనుమన్నది. మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ నందగ జేసికొని బ్యాంకరులు మరల ప్రాంసుపై నిందలను మోపెద రనియు మోరియట్టుగారిపై సమ్యక్తపెట్టగ నున్నదనియు ఆక్షణ ప్రాంసుకునుపత్రిక యుచున్నది.

మ్యాటియోటిగారి శవము

బయల్సుకుటచే మరల అల్లరి ఉద్రేకము బయలుదేసిననుటచే ప్రజలు ఏమియు అల్లరిజేయక శాంతియుతముగ ప్రవర్తించవలెనని మ్యాటియోటిగారిభార్య ప్రకటించెను.

ఆత్మహత్య

షేక్స్పియర్ మేజరు సినియూక్యామిరాను తుపాకితోకాల్పుకొని ఆత్మహత్య గావించుకొనెనట.

పెరిషియా పార్లమెంటు

స్వల్పసంఖ్యాకుల అసంతృప్తి

పెహర్, ఆగస్టు 19:-పెరిషియా ప్రభుత్వమున తృప్తిజెందక స్వల్పసంఖ్యాకులు కొందఱు పార్లమెంటునుండి లేచిపోయిరి. ప్రభుత్వమునందు సమృద్ధిముగలదని తీర్మానించవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుటచే ఆందరను ఏకగ్రీవముగ నిశ్చయించిరి.

మగ్దొనాల్డుగారి లేఖ

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

లీఫీల్డ్, ఆగస్టు 19:-యూర ఆక్రమణ విషయమై బ్రిటిషువారి వైఖరినిగూర్చి ఎవరను అపోహములను బడకుండుటకై మగ్దొనాల్డుగారు రా లేఖను వ్రాసినందున్నారు. యూర ఆక్రమణను ఈ ప్రభుత్వమువారుగాని వెనుకటి ప్రభుత్వముగాని న్యాయముని జెప్పలేదు. లండను సభలోగూడ ఇట్లే సమర్థించుటకు మగ్దొనాల్డుగారు ప్రయత్నించిరి.

మొదట యూరను రెండేండ్లలో ఖాళీజేయుటకు ప్రెంచి వారు దేశించిరని తెలియుచున్నది. తుదకు ఒక సంవత్సరములో ఖాళీజేయుట కంగీకరించిరి. ముందుగ కొంతవరకు ఖాళీజేయుటకు ఒప్పుకొనిరి.

డాన్ నివేదికము సంస్థాపితముగ సరళిగ పనిజేసిన యూరను అనుకొన్న 12 మాసముల లోపుగానే పరాసులు ఖాళీజేయుటవలెను. ఇటీవల ప్రాంసు జర్మనీ కేర్పడిన సంబంధములు నిలబడవచ్చును. అంతయు సరళిగ నడిచిన యూరలో ఆక్రమణ నేనలనుములు వృధాయని ప్రెంచి బెల్జియనులు గ్రహింపగలుగుదురు. డాన్ నివేదికమును అములు జయపుటకు యూరను పరాసులు చాలకాలము ఆక్రమించుకొన్న అభ్యంతరము గలుగనని బ్రిటిషువారు ప్రెంచివారికి ఎప్పటి కప్పుడు తెలియజేసిరి. సాధ్యమైనంతవరకు 12 నెలల లోపుగానే యూరను ఖాళీజేయవలెననియు ప్రెంచి భావములకు సంగటమును గలుగజేయరాదనియు అనుచున్నారు.

ప్రపంచీకవర్తకము నంతను బ్రిటిషువారే వకపరచుకొనరనుట

అమెరికను నౌకాసేనాని బ్రిటిషువారివిధానము మోసమునుట

విలియంసుట్, ఆగస్టు 19:-యూరై టేడ్ స్ట్రీటు నౌకాసేనాని ఇట్లు జెప్పెను -బ్రిటిషు వారు ప్రపంచములో వర్తకమునంతను స్వాధీనము చేసికొనెను. యూరై టేడ్ స్ట్రీటు దన వర్తక నౌకాదళమునకు అద్దగ కుండ వాషింగ్టన్ దళము కల్పించెను. అమెరికనులు ఆయుధ సామగ్రిని సైనిక నౌకాదళములకు తగ్గించుట కంగీకరించుటచే బ్రిటును వలలో తగల్గూనిది. దీనివలన అమెరికను నౌకాదళమునకు ప్రత్యక్షము అభ్యంతరము గల్గినది. జర్మనులకీయదలచిన టుంగవిషయమై బ్రిటును మందుదిగిన తామగూడ అనుగించుటకు అమెరికను బ్యాంకరు లెదురు జూచుచున్నారు. జర్మనులు పరిహారముల నీయుటకు వీలగునటులను అమెరికనులపరపత్ని బ్రిటిషు వర్తకమునకు పకరించునటులను బ్రిటిషువారు వర్తకమును లోబరుచుకొని రని యోచించవలెను.

బ్రిటిషువారు అమెరికను వర్తకమునకు నష్టముగ ప్రవర్తించలేదనియు ప్రయివేలు వ్యక్తులు వర్తకము జేయుచున్నారనియు అంతయుగాని రాజర్మగారన్నటుల జేయుటలేదనియు డాన్ జేమ్సు సాల్బరుగారు తెలియజేసిరి.

ఐరిషు పరిస్థితులు

లండన్, ఆగస్టు 19:-అంగ్లో ఐరిషు ఒడంబడికను గ్రంథముజేసిన 45 ఏళ్ళ వర్తింక్షణి ఈవెన్నగారు నేడు బెల్జూనుకువచ్చిరి. అల్బెన్రు ప్రధానామాత్యునితో కలసికొని మాట్లాడిరి. సరిహద్దువిషయమై యోచించుటకు వచ్చిరట. మొన్ననే బెల్జూనుగారు వచ్చిపోవుటచే తన మరల ఇతడువచ్చుట చేతను చాల ప్రచలనము బయలుదేరెను.

గ్రే ప్రభువు రాజీనామా

ప్రభువులసభలో లిబరలుపక్ష నాయకత్వమును వదులుకొంటినని గ్రే ప్రభువు తెలియజేసెను. కండ్లు జబ్బుగనుండుటచే రాచరీయములనుండి మరలిరని తెలియుచున్నది. వీరిసానే బక్యార్డు ప్రభువుగాని బ్యూక్యార్డు ప్రభువుగాని నియమించబడవచ్చుననుచున్నారు.

రాలిక్ సక్ ప్రభువు లండనుజేరెను. నవంబరులో ఇండియాకువచ్చును.

చాలానుగోల

క్రీకో బల్లరు తగవు

ఉపద్రవకరముగ పరిణమించును

లండన్, ఆగస్టు 19:-రాత్రి 9/50జూలై 26 తేదీని 17 గురు బెల్జియంరైతులు చంపబడిరి. అవిషయమై విచారించుటకు జాతిసమితివా రొక సంఘము నేర్పరచిరి. వీరు విచారణ సల్పిరి. వీరినలన గ్రేకులకును బల్గేరియావారికిని కలహ ముపద్రవకరముగ రావచ్చునని భయపడుచున్నారు. ఆ తేదీని గ్రీకుసేనాని 27 గురు బల్గేరియనులను అరెస్టుజేసెను. గ్రీకో బల్గేరియా సరిహద్దులలో బాంబు ప్రేలినపు డిట్లుజేసిరి. వీరిని ఇతడు పర్యతము మీదికి గొంపోవ త్రోవలో బల్గేరియను సైనికులు ముట్టడించిరి. బందీలు పారిపోవుటకు ప్రయత్నించిరి. 17 గురిని కాల్చిరి. తక్కినవారు పారిపోయిరి. జాతిసమితి విచారణసంఘమున ఒక బల్గేరియా వ్యక్తి, అంగ్లేయుడు, గ్రీకువ్యక్తి, బెల్జియనువ్యక్తి గలను. వీరందరును బందీలు ఎవరును ముట్టడించ లేదనియు బందీలను నిర్దాక్షిణ్యముగ చంపిరనియు నిర్ధారణజేసిరి.

సామ్రాజ్య నౌకాదళము

క్రీకుకువచ్చెను. రేపులోనున్న నౌకలన్నియు స్వాగత మొనర్చెను. వేలకొడి ప్రేక్షకులునచ్చి ఆనందించిరి.

వాహ బీతిరుగ బాటు

ట్రాన్సుజార్డానియాపట్టణముల ముట్టడించుట

బాంబుల ప్రయోగము లాభించుట

జెడ్డా, ఆగస్టు 19:-18 వ తేదీని వాహబీలు 5 ట్రాన్సుజార్డానియా పట్టణములను ఆక్రమించుకొనిరి. ట్రాన్సుజార్డానియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సేనల సహాయముతో బారవ పట్టణమునుండి వాహబీలను తరిమివేసిరి. 800 మంది చనిపోయిరి. చాలమంది పట్టువడిరి. బ్రిటిషు సాయుధశక్తులులు జయప్రదముగ పనిజేసినవి. బాంబుల ప్రయోగము లాభించెను. 500 వాహబీలు చనిపోయిరి బాంబులవలనే చనిపోయిరి. ఒక బ్రిటిషు అధికారికిని ఒక సైనికునికిని కొంచెము గాయములతగిలినవి. 14వ తేదీని బాంబులను ప్రయోగించిరి.

ఆర్థంబైనువై మానుకునికి హానోయిలో వర్షపాతము మోచుగనుండుటచే విమానము పాదాయెను.

అనంతపూరు మండల కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ఈనెల 24 వ తేదీని తాడిపత్రిలో జరుగును

ఈసభ 20 వ తేదీని భర్తనరములో జరుగవలసియుండెనుగాని నిర్ణీతసంఖ్య సభ్యులు రానందున వీలులేకపోయినది. అవసరముగా కొన్ని విషయములను పరిష్కరింపవలసి యున్నది. చెన్నపురిలో జరుగు ఆంధ్రరాష్ట్రసభలకు అధ్యక్షులను ప్రతినిధులను నెన్నుకొనవలసియున్నది గాన కార్యసంఘసభను తాడిపత్రిలో యీనెల 24 వ తేదీ వర్ధాహ్మము 2 గంటలకు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. సభ్యులందరును ముఖ్యముగ విచ్చేయ ప్రార్థితులు" అని కార్యదర్శి శ్రీ. వేంకటరమణాచారి గారు నేడు తాడిపత్రినుండి తంజివూరు నంపిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ముద్దనూరులో యీనెల 25 వ తేదీని జరుగును

సెప్టెంబరు 6 వ తేదీని జరుగును

"నాకును అధ్యక్షునకును గూడ జ్వరము వచ్చుచున్నది గాన యీనెల 25 వ తేదీని ముద్దనూరులో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరుగును. సెప్టెంబరు 6 వ తేదీని జరుగును" అని శాశ్వర రావుగారు నేడు బెజవాడనుండి తంజివూరు నంపిరి.

జాబులు

ఆరోగ్య ప్రచారము

మానవైషమ్య తాలూకా రేంజి ఫస్ట్ క్లాసు వాక్సినేటరు గారగు మల్లారాజు చునుపల్లె కేతెనరావుగారు యింకా 10వ తారీఖున గూడనూర్ లోపాడు గ్రామమునకు వచ్చి వారి నియమితవిధియైన వాక్సినేషన్ పూర్తిచేసి 12.8.24 తారీఖున మూడు రోగులను ఆరోగ్య తానికైకతను గూర్చియు సాధనములను గూర్చియు చర్చించి ఉపశాస్త్రమును గావించెరి. ఆ సభకు సుమారు 100 మంది గ్రామస్థులు హాజరయి శత్రుత్వ తో వారు చేసినవంశము నాలకించిరి. మా గ్రామములో ప్రజల ఆరోగ్యము కాపాడుకొనుటకుగాను మల్లారాజు దేవులపాటి వెంకటాపురంతులుగారున్న, యీ లక్ష్మీకాంతారావుగారున్న పాఠశాల కోటయ్యగారున్న కోసి ఆరోగ్య సంఘముగా ఏర్పడి సభకు ఆరోగ్య శాఖవారు పంపునట్టి కరపత్రముల నన్నింటిని మా గ్రామములో సర్వనియోగముచేసి మాపుజనుల ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు పూనుకొనిరి.

ఆరోగ్య శాఖవారు ఉత్సాహపూరితులయిన యువకులను ప్రచారమునిమిత్తమై నియమించినయెడల ప్రజలకంతయో సహాయభూతముగా యుండ లదు.

రామరాజు వెంకటసుబ్బయ్య
దమ్యాలపాడు, సత్తెనపల్లి తాలూకా.

హిందీ ప్రచారము

ఆంగ్లదేశమున ప్రస్తుతము పలుకేంద్రములందు హిందీ ప్రచారము విరివిగా జరుగుచున్నది. మాకార్యాలయముతరపున ప్రచారమునకు పునరారంభముచేయు మేరకు రిపోర్టుపంపుచున్నందువల్ల ఇతరచోట్ల వివరములు మాకు తెలియవచ్చుచి. మాకార్యాలయ నియమావళి ప్రకారము భాద్రపదమాసములో క్రొత్త సంవత్సరము ప్రారంభమగును. గత సంవత్సరము రిపోర్టు తయారుచేసి త్వరలో అమ్మి తీరింపనున్నాము. అందు ఆంగ్లదేశమున స్వతంత్రముగా ప్రచారమునకు ప్రచారకులనామము జరుగుచున్న ప్రచారముయొక్క వివరము మొదలై నవిగూడ చేర్చబడితిమి. ఈవివరములు తెలిసికొనుటకై ప్రత్యేకముగ ఫారములనుగూడ నమ్మకేయించితిమి. స్వతంత్రముగా ప్రచారముచేయు ప్రచారక సోదరులందరు ఒక కార్డు వ్రాసి మాకార్యాలయమునుండి ఫారము తెప్పించుకొని పూర్తిచేసి పంపి ప్రార్థితులు. అట్లు చేయజాలనివారు తమయు తగములందు ఎంతమంది విద్యార్థులు చదువుచున్నది, ఎన్నాళ్లనుండి ప్రచారముజరుగుచున్నది తప్పక వ్రాయప్రార్థితులు. మాకు తెలిసినంతవరకు చాలమందికి ఫారములను పంపితిమి. ఎవరికిచేర లేదో వారు తప్పక మాకు వ్రాయగోరుచున్నాము. ఇదివరకు కొంతకాలము ప్రచారముజరిగి ప్రస్తుతము ఆసియా ప్రచారకేంద్రముల వివరము గూడ నిందుచేర్చబడును. హిందీ భాషాభివృద్ధి ప్రచారకులు దీనికి తప్పక తోడ్పడి ఆంగ్లదేశమునందలి హిందీ ప్రచార వివరములయు పూర్తిగ ప్రచురింపగలరు నవకాశ మొసగెదరని నమ్ముచున్నాము. ప్రచారకులు తమరిపోర్టు పంపునపుడు తామిదివర కెచ్చెట్లెట్లు హిందీ ప్రచార మొనర్చినదియు తప్పక వ్రాయవేడెదము.

పండిత ద్వారకా ప్రసాద్ చతుర్వేదగారు

మీరు కొలదికాలముక్రిందల ప్రయాగకార్యాలయ ప్రతినిధులుగా దక్షిణహిందూ దేశమున జరుగుచున్న హిందీ ప్రచారమును తనిఖీచేయుటకై విచ్చేసిరి. ప్రస్తుతము మదరాసులోనున్నారు. మీరు హిందీ సాహిత్యమునందు అసామాన్యమైన పండితులు. ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమునందు ప్రసంగ మంత్రిగానున్నారు.

ఆంగ్లదేశమున అన్నిచోట్ల ప్రచారములోనున్న "శబ్దార పారిజాతము" అను హిందీ నిఘంటువు మీరు రచించినది. హిందీ యందు పెక్కు గ్రంథములనుగూడ మీరు రచించియున్నారు. త్వరలో ఆంగ్లదేశమున కొన్ని ముఖ్యముఖ్య కేంద్రములనుగూడ చేర్చెదరు. హిందీ భాషాభివృద్ధి నులందు తప్పక పండితులవారిని కలిసికొని యదావిధిని సత్కరించెదరని ప్రార్థించుచున్నాము. కార్యక్రమము ముందు ప్రకటించబడును.

ఆంగ్ల హిందీ ప్రచారక సమ్మేళనము

స్వీట్స్ లో ఆంగ్ల హిందీ ప్రచారక సమ్మేళనముకట్టి శైబ వాడపురమున జరుపుట కేర్పాటు జరుగుచున్నది. ఇందు అందరు ప్రచారకులు పాల్గొనవచ్చును. విశేషవివరములు త్వరలో ప్రకటింపబడును.

మోటారి సత్యనారాయణ,
వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంగ్ల హిందీ ప్రచారకార్యాలయం బెజవాడ.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

రాజమహేంద్రవరము

గౌతమీ గ్రంథాలయమునకు యిటీసుపేటలో హిందూ సమాజమునకు ఎదురుతున్న వక్రలంక వారి అము గ్రంథాలయము నిమిత్తము కొనుటయు నందు సభలు నిమిత్తము ఒకటిగా మాడుపంపర్వగులలో కట్టుటకున్నా మొదలగు వరకులతో నల్లరాశ్రీ స్వామి సుబ్బారావుపంతులుగారు రు. 6000 లు విరాళము నిచ్చిరి.

మల్లారాశ్రీ శ్రీ కందుకూరి వేంకట సీతారామచంద్ర రావుగారు ఆయన సర్వసత్త్వికేతల భాండాగారములో స్త్రీలశాఖ పెట్టుటకు అనుమతితో రు. 6000 లు విరాళము నిచ్చిరి. శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారు ఆరువేలరూపాయలు యయ్యక పూర్వము మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు ప్రక్కనున్న గరిమెళ్లవారి భవనము అమృతమునకు చూపబడినప్పుడు సచ్చిటైన గ్రంథాలయమునకు స్థలముకొని భవనము కట్టించి నల్లయిన గ్రంథాలయభవనముతో కట్టించుచుండెదయెడల ఆరువేల రూపాయలతో ఆరువేలరూపాయలతో భవనము పూర్తిగావలెను. కావున యిప్పుడు నావిరాళము యయ్యననిన్ని గరిమెళ్లవారి భవనము కొన్నయెడల గ్రంథాలయము వెంటనే యందుకుటకు పీయన సదుపాయములును గలదుగావున మీరు గరిమెళ్లవారి భవనము రు. 13500 లకు కొనేయెడల నేను యిచ్చెదనన్న ఆరువేల వెంటనే యిచ్చెదననియు క్రయముసాదిన తర్వాత మిగత రు. 7500 లు గ్రంథాలయమువారే 1928 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీలోగా తీర్చినియెడల నేను విరాళముపంపిన ఆరువేలరూపాయలు గ్రంథాలయమువారువదులుకొని తిరిగి నాచేర క్రయము వ్రాయవలెననే మరతులతో రు. 6000 లు విరాళము నొసంగెదమనిరి.

ఈరెండువిరాళములు వచ్చుటచే గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు వక్రలంక వారి అము కొన్నయెడల కొన్నివేల రూపాయలు విరాళముగా వచ్చుననియు, గరిమెళ్లవారి భవనము కొన్నయెడల శ్రీ సీతారామ చంద్ర రావుగారి విరాళము వెంటనేవచ్చుననియు రెండుస్థలములు కొనిరి.

కొన్ని మాసములు పోయిన తర్వాత వక్రలంక వారి అము కొనినయెడల వచ్చుననుకొన్న విరాళము రానందున పై యిరువురచే యయ్యబడిన 12 వేల రూపాయలు వడ్డీకింద పోలింపనేరగా అను భయముచే సభ్యులలో ఆందోళనకలిగి గరిమెళ్లవారి భవనము స్థిరపరచుటచూ లేక వక్రలంక వారి స్థలము స్థిరపరచుటచూ అని ఆలోచనలో పడినది.

వక్రలంక వారి స్థలము స్థిరపరచినయెడల 1500 గజములు కొలతగలది కరీదు రు. 18500 లు. గరిమెళ్లవారి భవనము అప్పు దీర్చేవరకు అమృతమునకు గ్రంథాలయమువారికి హక్కులేదు గనుకన్నా వాడాబ్లాక్ స్థలము కొన్నప్పుడు మల్లారాశ్రీ శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు యిచ్చిన విరాళము రు. 2000 లు స్థలము యెన్నడునా అమృతము చేసినప్పు డారెండువేల రూపాయలు నా అభిప్రాయప్రకారము గ్రంథాలయమునకు వినియోగపరచవలెనని మరతులయందుటచేతను వక్రలంక వారి స్థలముకు వినియోగపరచి నాభవనము కట్టించలేమనే అద్దెర్యముచే వాడాబ్లాక్ స్థలము అమ్మినసొమ్ము గరిమెళ్లవారి భవనమునకు వినియోగపరచుచు శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు చెప్పటచే శ్రీ సుబ్బారావుపంతులుగారి విరాళము రు. 6000 లు డిక్రిట్టుతోడ్పాటు రు. 3000 లును భాండాగారము నిల్వ రు. 1000 లును మొత్తము రు. 1000 లున్నందున వక్రలంక వారి స్థలము కరీదుకు చాలనందున భవనము కట్టుటకు మరి 20 వేల రూపాయలు కావలెను గావున నాప్రయత్నము సాధ్యము కావరీయు శ్రీ సుబ్బారావుపంతులుగారి విరాళము అంగీకరించిన గ్రంథాలయమునకు కుండలసిన హక్కులన్నియు లేకే కాకయులేకే వక్రలంక వారి స్థలము అమ్మి శ్రీ సుబ్బారావు పంతులుగారుయిచ్చిన ఆరువేలరూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయుటకు తీర్మానించె. గరిమెళ్లవారి స్థలము 3 వేల గజములగలది. అందులో సుంకరమైన భవనమున్నది. కరీదు రు. 13500 లు గ్రంథాలయమునకు కొని భవనము కట్టించెదమనే శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారి విరాళము రు. 6000 లును వాడాబ్లాక్ స్థలము అమ్మిన వచ్చెసొమ్ము రు. 2500 లును డిక్రిట్టుతోడ్పాటు రు. 3000 లును భాండాగారము నిల్వ రు. 1000 లును మొత్తము రు. 12500 లుండుటచే నిగతసొమ్ము తీర్చుటకు పీయకలచనియు గ్రంథాలయము వెంటనే భవనములో పెట్టుకొను సదుపాయము లుండుటచేతను, అప్పుతీర్చినతర్వాత దీనిపై గ్రంథాలయమునకు కావలసినహక్కు లుండుటచే గరిమెళ్లవారి భవనము పరచుటకు తీర్మానించిరి. అట్లు తీర్మానించిన రెండుమాసములలో గరిమెళ్లవారి భవనమునకు గ్రంథాలయమును మార్చిరి. గ్రంథాలయమునకు కొట్టలన్నియు మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు మహా ప్రెయినింగు కాలేజి సమీపములో ఉండెయున్నవి. ఇకనుండు యిటీసుపేటలో యిచ్చి అప్పుకాలేజి ప్రెయినింగుకాలేజి మల్లారాశ్రీ కందుకూరి రాజుగారి తోటలో కట్టించుటకు గవర్న మెంటు వారు అనుమతి కొనియున్నారు. భవనము రాజమండ్రిలోకి మధ్యను, యెత్తయిన ప్రదేశములో

యున్నందున గ్రంథాలయమునకు కుండసిన స్థలము అదియని చెప్పక తప్పదు. కాని యిటీసుపేటలోయున్న చదువరులకు సభ్యులకు దూర మవుటచే గ్రంథాలయమునకు తగిన స్థలము కావని వారు చెప్పుచున్నారు.

ఆంగ్లపత్రికలో గ్రంథాలయ ప్రధాన కార్యదర్శిగారు గరిమెళ్లవారి భవనము నమ్ముకొనుటకు హక్కులేదని వ్రాసినందుపై సభ్యులలో కలవరము యెఱచెదినది. శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారికి వ్రాసియిచ్చిన అగ్రిమెంటుమరతులు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు అంగీకరించినప్పుడు అప్పుతీర్చిన వెంటనే పూర్తైన హక్కులున్నవనే అభిప్రాయముతో అంగీకరించిన సభ్యులకు వింతగాతోచినది. కార్యదర్శిగారి స్వంతయభిప్రాయములకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు జవాబుదారులుకారు.

శ్రీ సీతారామ చంద్ర రావుగారిని అట్టి హక్కుయున్నయెడల గతసంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో జరిగిన సాధారణ సభలో ది వాక్ బ హ దూ రు శ్రీ చిత్ర పు వెంకటాచలం పంతులుగారు శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారు కొరిసి స్త్రీలశాఖ వక్రలంక వారి స్థలములో పెట్టవచ్చునని మాటలాడిరి గాని గరిమెళ్లవారి భవనము గ్రంథాలయమువారు అమృతమునకు హక్కులేదని చెప్పియుండలేదు. 1928 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీలోగా భవనము అప్పుతీర్చినయెడల నన్ని హక్కులు తనవేయని మొదలుచెప్పి ఇంతవరకు పూర్తిగా అప్పుతీర్చుటకును హక్కులకొరకు పెనుగలూడువారై వీమిచేసి ననుచేయగలిగినప్పుడెంతవరకు మాటలాడక యూరకుండురా? అప్పు త్వరలో తీర్చినయెడల ఆయన యిచ్చిన విరాళము వడ్డీకింద నివారించునేమోయని పెట్టినవరకుగాని వేరుకాదని సభ్యుల కేకక నెలరకు తెలియకమానదు. వారు నిర్మలమైన యుద్దేశముతో యున్నారు. మనలోమనమే అభిప్రాయములే విమర్శకు దిగినారమని నాయుత్తేషము.

అట్టిహక్కు గ్రంథాలయమువారికి యున్నది వ్రాసియు య్యమని శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారిని కోర గూడదా అని కొందరుసభ్యులకు తోచవచ్చును. మనస్థితి మనమే బెడరి యిదివరకే ఆయన అన్నిహక్కులు యిచ్చియున్నప్పుడు తిరుగ ఆయనను కోరుట న్యాయముకాదని సభ్యులకు తోచక మానదు.

మ-రా-శ్రీ శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారి విరాళము యొక్క హక్కువిషయమై సభ్యులు వేరువేరు అభిప్రాయములతోయున్నారు. గ్రంథాలయమునకు వాడాబ్లాక్ స్థలముకొన్నప్పుడు యిచ్చినవిరాళము రు. 2000 లు. వాడాబ్లాక్ స్థలము యేకారణముచేసెయినా అమృతముచేసినయెడల నావిరాళము నా అభిప్రాయప్రకారముగా గ్రంథాలయమునకు వేయగొంచవలెనని మరతులయన్నది. కావున ఆయన అభిప్రాయప్రకారము గరిమెళ్లవారి భవనమునకు వేయగొంచినప్పుడు ఆయన మరకు రద్దుఅయినందున శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారు యిచ్చిన విరాళమునకు యెట్టిహక్కువారికి లేదని సభ్యులకు గోచరింయటలేదా.

గ్రంథాలయమునకు సర్వహక్కులున్నవని నిర్ధారణ అయినతర్వాత గ్రంథాలయము యిటీసుపేటలో యుండుటకుంచిదా? గరిమెళ్లవారి భవనములో యుండుటకుంచిదా అనుతగవులు ప్రారంభమగుననే కారణములచే హక్కులేదని కొందరు ఉన్నదని కొందరు వాదించుచున్నారు. కాని అందరూహక్కులవిషయమై నిజమెరిగియున్నారని నానమ్మకము.

సభ్యులలో కొందరు గ్రంథాలయము మారుమూలనున్నది. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయముండుటకు తగిన స్థలములేదని పత్రికలలో విమర్శింపబూతుటకు కార్యక్రమము లోనికిదిగి వారి అభిప్రాయప్రకారము గ్రంథాలయము తగినస్థలములో యుండుటకు స్థలముకొని భవనము కట్టించుటకు సుమారు రు. 30 వేల రూపాయలు కావలెను. కావున చందాలు వసూలుచేసి పెద్ద భవనము కట్టించి గ్రంథాలయముభవనములోనికి మార్చి మరతుప్రకారము అందులో స్త్రీలశాఖ యున్నప్పుడు, గ్రంథాలయము చందాదానిలనిన నాధారపడి యున్నది. కాన వేరే మూలధనముగాని భూములు వగైరాలుగాని తేవుగాన గరిమెళ్లవారి భవనము విక్రయించక అద్దెయిచ్చి అందువలన వచ్చు అద్దె గ్రంథాలయమునకు వేయగొంచవచ్చుగ్రంథాలయాభివృద్ధిలు చేసినప్పుడు శ్రీ సీతారామచంద్ర రావుగారికిగాని శ్రీ నాళము కృష్ణారావుగారికిగాని యెట్టిహక్కు లున్నప్పటికి యిచ్చిమైన అభ్యంతరము చేయరని ఘంటాపథముగా చెప్పగలకు.

ఇప్పటికైనను అభిప్రాయభేదములు పట్టుచుల మరచి యెప్పటివలె గ్రంథాలయాభివృద్ధికై నిరంతరము పాటుపడవలెనని సభ్యులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈగ్రంథాలయ కార్యదర్శిలలో నొకరినిగా కొన్ని సంవత్సరములకుండి యుండుటచేతను స్థలనిర్ధారణకాలములో నేను ప్రధానకార్యదర్శిగా యుండుటచేతను యిప్పుడు కార్యదర్శులలో నొకరినిగా తిరిగి యుండుటచేతను మాకు తెలిసినవిషయములు సభ్యులకు తెలియజేయుట నావిధి యని తలచి వ్రాసి నాను.

దంగేటు నారాయణస్వామి.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

శ్రీయుత ఆంధ్ర వేంకటరాయ సాంఖ్యాయన కర్మ గారి సభ కథ్యక్షులుగ నుండుటకు దయతో నంగీకరించిరి. పై సభకు సెప్టెంబరు ౬ వ తేదీ (శనివారము) మొదలు ఆయిదు దినములు జరుపుటకు నిన్ను టిదిసమున సమావేశమయిన ఆహ్వాన సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. కవులు, పండితులు సావధానముగా విషయములకు జరిగించుట కవకాశమున్నది. కావున ముఖ్యముగా గయచేసి సభకు జయప్రదముగా జరిపింపగోరుచున్నాము.

ఈనాడు } విన్నవించు భాషానేతరుడు
ఆంధ్ర-ఆర } ఏలూరుపాటి రామభద్రచయ్యలు,
ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి.

నర్సిపట్నం తాలూకాబోర్డు ఓటర్ల జాబితా

ఓటర్ల జాబితా గౌరవ మెంతువారు నిర్ణయప్రతి ఫలితం కలుగు మార్పులను నూచించుచు ప్రకటించుట ప్రభుత్వమువారి విధి కన్యమై యున్నది. ప్రతి లోక బోర్డు ఆప్త ప్రకారము ప్రారంభములో తయారయిన జాబితా ఆనేక లోపములతో ప్రకటించబడినది. దరిమిలా ఫలితములలో గూడ సత్యము సవరణలు పూర్తిగా చేయకుండ ప్రకటించబడుచున్న చరిత్ర జల గ్రహించిరి. ప్రజల ప్రతినిధులగు బోర్డు మెంబర్లు సక్రమమైన జాబితాలు తయారుచేసి బోర్డువారు డివిజనులు ఆఫీసువారికి (రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసు) పంపుకొనిరి. అవికూడ పరిశీలనక పాతేలిష్టుప్రకారమే స్వల్పసవరణలు చూపి ప్రకటించిరి. అనేక గ్రామములలో ఓటర్ల పేర్లు కానరావు. ఉన్న పేర్లు సరికావలెనో వేయబడుచుండెను. చనిపోయినవారి పేర్లు కానవచ్చుచుండెను. అర్హతగలవారి పేర్లు కానరాకుండెను. ప్రజలకు అబద్ధములు యెప్పుడు పెట్టుకొనలేనో సరిగా తెలియునట్లు నోటిసు లేకుండెను. ఇన్నియు కనిపెట్టి నరికేపట్నం తాలూకాబోర్డులో గౌరవ మెంతువారు సక్రమపద్ధతుల ప్రకారం ఓటర్ల జాబితా తయారుచేయించి యా ఫలితం ఫయిలలు లిస్టు ప్రకటించవలెనని కోరుతూ ఒక తీర్మానము తీర్మానించి బోర్డువారు పంపుకొనిరి. ఆందువలన డివిజనులు ఆఫీసుల ఫయిలలు లిస్టు యేవిధముగా ప్రకటించెదరో నిరీక్షింప వలసి యున్నది. శ్రీ సరియగుయెన్ని కాధికారముగల ఓటర్ల జాబితాకూడ తయారుకాకుండుట చాల విచారకరముగా నున్నది. ఈవిషయములో సరియగు జాబితాలు ప్రజలు యెక్కువ ఆందోళన చేయుట వసరము.

వేపా భీమశంకరం,
చోడవరం.

శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ పుస్తకభాండాగారము

అంతర్వేది గోదావరిజిల్లా

స్వప్రీతి రక్షాక్షీనామ సంవత్సర శ్రావణ శు 18 జయ వాడం (12-8-24) రోజున గ్రామపాలు లధికోత్సాహముతో ఖిల శ్రీ పిల్లల వెంకటరత్నంగారి అధ్యక్షతన క్రింద సాయం త్రయిది గంటలకు జయప్రదముగా సభ జరుపబడి, పై నామ కరణ సిద్ధాంతికరముతో నొక పుస్తకభాండాగారము స్థాపించబడినది.

ప్రారంభమున శ్రీయుత మంగళంపల్లి రామమూర్తి గారు తమ మృదుమధుర స్వరముతో భగవద్గీతను సంగీతన గావించి, తదుపరి భాండాగారావశ్యకతను గూర్చియు, తద్విధానముగూర్చియు సుమా రొకగంటనే పువనస్సంపద పథ్యుల నున్న నలకు పాత్రులైరి. ఉపన్యాసాంతరమున యాక్రింది కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడినది. బెల్లంకొండ రాజన్నగారధ్యక్షులుగను, మంగళంపల్లి రామమూర్తిగారు కార్యదర్శిగను, పిల్లల రాజన్నగారు కోశాధిపతిగను, బెల్లంకొండ చిన్న రాజన్నగారు, గునికెట్టి వెంకటరెడ్డిగారు, పోతురాజు ముత్యులుగారు, 4 పిల్లల నారాయణస్వామిగారు, 5 మంగళంపల్లి వెంకటలక్ష్మీనృసింహంగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

ఈభాండాగారమునకు శ్రీ బెల్లంకొండ రాజన్నగారు ఆంధ్రదేశపత్రికను, శ్రీ పిల్లల రాజన్నగారు కృష్ణపత్రికను, శ్రీ పిల్లల వెంకటరత్నంగారు ఆంధ్రప్రకాశము, సుచిత్రముగా తెల్పించి యెచ్చుటకు వాగ్దానములు చేసినందుల కొంతయు వందనియులు.

ప్రస్తుతం యాభాండాగారమున కుచితముగా 108 గ్రంథముల విచ్చినవారికిన్ని, కేటికార్యక్రమమును జయప్రదముగా నెబబేర్చిన అధ్యక్షులకున్నూ, ఉపన్యాసకులకున్నూ, నందనము లర్పించుటతోను, మంగళహారతులతోను, ఫలహరములతోను సభ ముగింపబడినది.

మంగళంపల్లి రామమూర్తి,
కార్యదర్శి.

రాజమహేంద్రవరం

ఆంధ్రయువజనస్వరాజ్యసభ

ఆంధ్రయువజన స్వరాజ్యసభ యాభివృద్ధి 1921 సం॥ మార్చి నెలలో అసహాయతరమును బూనిన విద్యార్థులచే స్థాపించబడినది. ఈమూడున్నర సంవత్సరములనుండియు నీసంఘము వారు ఉత్తమముగ దేశసేవచేసి ప్రజలయోదరణమునకు సభ్యులై ఆగ్రహమునకు పాత్రులైరి. ఆంధ్రయువకుల నేతృత్వములచేసి సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తికి కాంగ్రెసు నియమానుసారము ప్రజా సేవ యొనర్చుటయే నీసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

కరపత్రముల ప్రచురణము

దేశపరిస్థితులను ప్రజలకు తెలియజెప్పి స్వరాజ్యసభ్యులకు నిరూపించుటకై వీరనేకకరపత్రములను ప్రకటించి ఆంధ్రదేశవంతుల క్యాపింపజేసిరి. మొదటి ప్రచురణకు "హిందూ దేశము-పూర్వ ప్రస్తుతస్థితులు" అను కరపత్రమును ప్రభుత్వము వారు స్వాధీనపరచుకొనిరి. నాలుగవ ప్రచురణకు "స్వరాజ్య-సహాయనిరాకరణము" అను కరపత్రములో రాజద్రోహ మున్నదని సంఘకార్యదర్శిగారి గ్రంథకర్తకు నోటిసుల నంపుటయు వారు తుమాపణల నిర్బంధ నిరాకరించుటయు ఆంధ్రలోకమునకు విశితమే.

'కాంగ్రెస్' పత్రిక

గోదావరిమండలములో వీరి ప్రచురణకు నికముందు ఆచ్యుతేయలకు ముద్రణాలయాధికారులెవ్వరు నంగీకరింపకపోవుటచే కాంగ్రెస్ అనుపేరిట వ్రాతప్రతిని 6 మాసములు నడిపిరి. పిమ్మట దాని నచ్చొత్తించిరి. అచ్చొత్తించిన కొలదికాలమున కే సంపాదకుడగు నాకు రాజద్రోహము క్రింద 18 మాసములు కఠినశిక్ష విధించుట ఆంధ్రలోకమునకు విదితమే. రెండవ సంపాదకులగు శ్రీయుత కాంగ్రెసుల రామచంద్ర రావుగారిని కూడ నిర్బంధించి పైబుమెంటు నియ్యటకైనను సరిగా నభికారము నొసంగక 15 మాసముల కఠినశిక్షకు పాల్పెసిన సంగతి కూడ ఆంధ్రుల కెఱుకయే. ఇంకను శ్రీరామచంద్ర రావుగారు జోయంబత్తూరు జయిలులో శిక్ష ననుభవించుచునే యున్నారు. సంఘాధ్యక్షులగు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు పత్రికాసంపాదకత్వమును వేంటనే వహించి జయప్రదముగా నడిపి ప్రథమసంపాదకుడగు నేను విడుదలయైనతోడనే నా కన్నుజెప్పిరి. పత్రికప్రభుత్వ కోపానలమునకు తాళి జయప్రదముగా కొనసాగుచున్నది.

గ్రంథ మాల

ఈసంఘమువారి గ్రంథమాలకు కూడ స్థాపించబడిన చేయుచున్నారు. ఇంతవరకు వీరు రెండుగ్రంథముల ప్రకటించిరి. "మహాకవిద్రవ్యమేల" మునుభారతవర్ష ఆధికచరిత్ర ప్రథమపుష్పము. గంధకర్తలు గుజరాతు విద్యాపీఠ పట్టిభద్రులగు శ్రీయుతులు దేశ రాజ సత్త్వముబ్రహ్మణ్యం, దేశరాజ రామచంద్ర రావుగారు రెండవపుష్పము. 'సామ్రాజ్యతత్వము' అనుపాత్రము. గుజరాతు విద్యాపీఠ పట్టిభద్రులగు శ్రీకళా వెంకట్రావుగారు గ్రంధకర్తలు. రెండు పుస్తకములును సద్గ్రంథములని యనేకపత్రికాసంపాదకులచే ప్రశంసించబడెను. మొదటి గ్రంథము ఆంధ్రజాతీయ విద్యాలయములలో పఠనీయగ్రంథంముగ ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారిచే నియమించబడి జాతీయవిద్యోపసంఘమువారిచే నంగీకరింపబడినది.

ఇట్లు రాజకీయ పరిజ్ఞానమును వెదజల్లుటకు కృషింపబడుచున్న సంస్థ ఆంధ్రదేశములో నీసంఘము దక్క శిరోస్థానదగినది వేరొకటిలేదని చెప్పవచ్చును.

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య.

కలరామాత్రలు

శబ్ది 1-కి 12 మాత్రలు నెల యా 0-6-0.

కలరా వైరసులనే ఒకవిధమైన అంటుకాణ్యము.

కలరా తగిన కంటానే మందును తినుట అవశ్యకము.

దంతశుభల హరి

తల పీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-14-0

దంతశుభల శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పములు, కల్పింకదీపి దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల వోట

యాదని మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి కంటానే పోవును.

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

గంజాంమండలసభలు.

గంజాంమండలమహాసభలు సెప్టెంబరు 6, 7, 8 తేదీలను జరుగనున్నవి. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు మహాసభ కధ్యక్షులవహించెదరు. ఈసభతో మండలభిద్దరు ప్రదర్శనము సహితము జరుపుటకు నేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. భిద్దరు ప్రదర్శనమున కధ్యక్షులవహించుటకు శ్రీయుత డాక్టరు బ్రహ్మ శోనులు సుబ్రహ్మణ్యులుగా రంగీకరించిరి. మండలమున వివిధ ప్రాంతములందున్న భిద్దరు పరిశ్రమాలయములవారు వారి నేతృత్వపుల కనబరచి, వారి గౌరవమును మండలగౌరవమున కాపాడు మహాతరుణమాసము మైనది. భిద్దరునిర్మాణమునందు గంజాం మండలము ఆంధ్రదేశమునం దితరమండలములకు వెనుదీయదు. సన్ననిమూలవడుకుటయందును, నేయటయందును, విశేషము గీర్తిగడించిన అంపాలు, కంకుపురం, నగనన్న పేట, మిరియప్పిల్లి, మెలియాపుట్టి గ్రామములు, వివిధంగులలో రకరకముల మర్రింగు, కొటుగడ్డ, ధోవతులు, దుప్పట్లు, తువాట్లు మొదలగునవి తయారుచేయు హీరమండలము, అముదాలలగ్రామములు, విశేషముగ నూలువడుకు మండలమునం దనేక భాగములకునూలును, బట్టపంపునును సొంపేట, బ్రాహ్మణత్తర్ల, ఇచ్చాపురం, ఛత్రపురం, బరంపుగ్రామములు భిద్దరు పరిశ్రమాలయముల వారు వారివారి భిద్దరుతో భిద్దరు ప్రదర్శనమును నింపి వారి గౌరవమును, మండల గౌరవమును నిలబెట్టెదరని నమ్ముచున్నాము. భిద్దరు ప్రదర్శనము ఒకవిశాలభవనమునం దేర్పడ నున్నది. స్థలమునిమిత్తం కొన్నికొన్ని ప్రాంతములనుండి దరఖాస్తు లన్నడే అరుదెంచుచున్నది. స్థలమునలయూరారు త్వరపడి ఈ మాసము 24 తేదీలోపుననే దరఖాసుల పంపవలయును.

అస్పృశ్యతానివాణమహాసభకు సుప్రసిద్ధి దేశీయనాయకులగు గాడిచర్ల చారిశాస్త్రి తమ రావుగారు అధ్యక్షులవహించెదరు.

మండలమహాసభ కధ్యక్షుల వహించుటకు దేశబాంధవి, దుత్తూరు సుబ్బయ్యగారింగీకరించిరి. మండలవారీయలు యీ మహాతరుణమును గోల్పోవక మహాసభ నలంకరించి, సభలను జయప్రదముచేసి, నిర్మాణ కార్యరంగమునందు ప్రవేశించి ఈ ధ్యమధ్యమునందు పాల్గొనుపురుషులకు సర్వకాల సర్వావధిలయందు తోడునడవలె ముండనని నమ్ముచున్నాము

ఈమాహాసభలను జయప్రదముగా జరుపుటకు కలింగపట్నపు వాస్తవ్యులు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నారు. బసలకు తమయిండ్లనుచ్చెదమని వాగ్దతము చేయుచున్నారు. వారి గౌరవమునకు తగిల్లు విశాలవిరాళములు నొసంగు చున్నారు.

కలింగపట్నమువారు చేయు ఈసత్సర్యములకు మండలమునం దన్ని ప్రాంతములవారును, నిర్ణీతసంఖ్యకు తక్కువ కాకుండ ప్రతినిధులను పంపి, సభలను జయప్రదముచేయ తోడ్పడెదరుగాక. ప్రతినిధిరునును ప్రేతుకులరును మొదలయిన యంశములు ముందు ప్రచురింపబడును.

కలింగపట్నం. గరిమెల్ల కుమారస్వామి.

కొటిల్లు ని అర్ధ శాస్త్రము
గ్రంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రగుప్త చక్రవర్తికి పౌరాణమంత్రయు చాణక్య దనుజామాంతరముగలిగినట్టియు కాటిల్లునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగలించి మనపూర్వుల వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రంథమునదిని నాధారము చేసికొనియే కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియంద్రుంధములేదని పొగడియున్నారు. వ్రాసిన కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము తెల్లు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపరిష్కార భతులందఱికి నిదియ మూల్యమైనది. గ్రంథమును వ్రాసినవాడు కాటిల్లుడోహా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెది, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పౌరాణాలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేర్పబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాతి కొలెండు. భీమరు 4-0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

(1468) మహారాజాకాలేజి, విజయనగరం.

లేక, అభ్యుదయపు స్తంభిలయము, కాకినాడ.

అస్పృశ్యత నిరాకరణఖండనము

(బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి చయనబఁగారు)

(మొన్నటి తరువాయి)

రథకారస్తుమాహిష్యాత్ కరణ్యాంయస్యసంభవః॥ అని చెప్పబడిన సంకీర్ణము రెండవవాడు. తత్పాత్యవర్ధకిస్త్యస్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అనిచెప్పబడిన రథకారుడు. మూడవవాడు తత్పాత్యస్కారం అనిఉదాహరింపబడిన తత్పయనరథకారుడు, అయస్కారుడును జాతిశూద్రులగునక, శూద్రాణాంఅనినూత్రముండినబాలును. చండాలరు శూద్రులగునకనే వారికిసమాహార స్వంద్యము రాకుండుటకై అనిరవసితానాం అని విశేషణము చేయబడినది. ఇద్దరురథకారులుండుటచేతనే అమరకోశశూద్ర నర్థమున రథకారస్తు మాహిష్యాత్ కరణ్యాం యస్యసంభవః. అని సంకీర్ణరథకారుని చెప్పినది. కొన్నిశ్లోకములకు పైని తత్పాత్యవర్ధకిస్త్యస్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని జాతిశూద్రులలో చేరినరథకారునిచెప్పినది. ఇటులనే చండాలరు నిద్దరు కలరు. స్వాచ్ఛందాలస్తుజనితో బ్రాహ్మణ్యాం వృష లేనయః శూద్రు నివలన్బ్రాహ్మణ్యేయందు బుట్టినవాడు. ఆ చండాలాత్తు సంకీర్ణః అనియుండుటజేసి సంకీర్ణచండాలాడు. తర్వాతకొన్ని శ్లోకములకుపైని చండాలప్రమాతంగ దివాకీర్తి జనంగమా నిపాదశ్యచావం తేవాసి చాండాలపుల్కసాః॥ అని చెప్పబడిన చండాలరు నిరవసితశూద్రులు గనుక తత్పయన చండాలాడును సంకీర్ణులుకారు. పాణినిశూత్రప్రకారము తత్ప అనిరవసితశూద్రుడు. చండాలాడు నిరవసితశూద్రుడు. అట్టిచండాలరును స్పృశించుట దోషపాపము కాదు.

ఇందుకు నాసమాధానము: త్రైవర్ణ్యులలోనివాడు కర్మ జైగుణ్యముచే రథముల చేయుచు రథకారుడని చెప్పబడును. వానికి ఆధానము విధింపబడినదని పేరుచెప్పినది తప్ప. కాస్త్రు విరుద్ధము. ఈసంగతి తేటపడుటకై మిమాంసా జైమినీనూత్ర కావరభాష్యముల నుదాహరించుచున్నాము. జై॥అ॥ 6॥ నూ॥ ౭0॥ సాధన్యనాస్తు హీనత్వా న్యంత్రవర్ణాత్ప్రతీయేరన్॥ భా॥ నపునస్సర్వవీన ఆ త్రై వర్ణి కో ర థ కారః సాధన్యానా ఇత్యేవజాతవచనశ్చ॥ సా థ వ్యా నామజాతి రభిధీయతే, హీనాస్తు కింవిత్తైవర్ణి కేభ్యః జాత్యంతరం నరుశూద్రాః నవై క్యాః నక్షత్రియాః తేషామిధమాధానంకదమేవగమ్యతే॥ ప్రసి థేర్మంత్రవర్ణాచ్చ మంత్రవర్ణోహిభవతి, సాధన్యనాబుభవశ్శూధ రక్షత మఇతి. బుభూక్షాంత ఇతిరథకారస్యాధాన మంత్రః బుభవశ్చరథకారాః అపిచ. నేమిన్నయంతిబుభవోయథాఇతి యేనేమిన్నియంతి తేబుభవఇత్యుచ్యం తే రథకారాచ్చనేమిన్న యంతి. తస్మాత్ ఆత్మైవర్ణికానాంఅశూద్రాణామేతదాధానం ఆధానాధికారియగు రథకారుడుత్త్రైవర్ణి కుడుకాడు. శూద్రుడు అధానాధికారియగు రథకారుడనిచెప్పిన రథకారుడని వాడబడిన యెడల జాత్యంతరం అనుమాట వర్తించదు.

జైమినీయన్యాయములయందు విప్రాదిరేవ రథకర్తవ న్యో వాద్యోస్తుయోగతః రూఢేర్వర్ణాంతరంకన్యాధానే వర్తన్త రివ్యతే॥ అని రూఢేర్వర్ణాంతరం రథకారశబ్దము సంకీర్ణవర్ణాంత రమందు రూఢము. అతిడే ఆధానాధికారి యనిచెప్పబడినది తానివ్యాప్తియందు శూద్రాయాం వైశ్యాదున్మన్నాకరణీ, త స్మాంతరణ్యాంమాహిష్యాదుత్పన్నోరథకారః తథానయాజ్ఞవ ల్క్యాః॥ మాహిష్యేనకరణ్యాంతు రథకారః ప్రజాయతేఇతిఅ నికరణీయండు మాహిష్యునివలనబుట్టినవాడే రథకారుడని చె ప్పబడినది. ఇటుల మిమాంసాకాస్త్రువుచెప్పుచుండ యశేష్టుము త్రైవర్ణ్యులలోనివాడే రథకారుడనిచెప్పి కాస్త్రజ్ఞానములేని వారిని శ్రమజెట్టినయెడల దోషమే ఘటించును.

మొదటిరథకారుడు విచారించగా వంధ్యాపుత్రుడా యెను. రెండవసంకీర్ణరథకారుడే శ్రుతిస్మృతిలోఁగ్రహింపబడు. ఇతడే ఆధానాధికారి. ఈజాతివారికే ఉపనయనాదివైదికసం స్కారములు యిప్పటికిని అన్ని కేశములలో జరుగుచున్నవి. కొన్నిసంవత్సరములక్రింద రథకారులు మేము బ్రాహ్మణులము నాకు యాజనాద్వర్ణికారముకలదని గుంటూరు జోడ్డులో బాజేయగా గుంటూరు సబ్ జోడ్డు వాడు వాణిత్రి

తివాదుల పరీక్షాగ్రంథముల చక్కగా పరిశీలించి రథకారులు సంకీర్ణచక్ర్యులేను. వీరికి ఉపనయనాదులు కలవు. యాజనాద్వర్ణి కారములులేవు. వీరు చాతుర్వర్ణ్యములలోనివారుకానివీ తీర్థా నిందిరి. ఇదియంతయు స్వర్ణకారవ్యవహార మను నొకగ్రంథ రూపమున ముద్రితమైయున్నది.

ఇ అమరకోశమందు సంకీర్ణుడగు రథకారునిచెప్పికొన్ని శ్లోకములకు అనంతరము తత్పాత్య వర్ధకిస్త్యస్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని చెప్పబడిన రథకారులు శూద్రులని పేరుచెప్పిరి.

ఇందుకు నాసమాధానము: తత్పాత్యవర్ధకిస్త్యస్తై అను అను రథకోశము రథకారశ్చాత్యవచ్చిన్నుని చెప్పటకు ప్రపల్లించి నదికాని కేవలయాగికార్యమును జెప్పటకు ప్రపల్లించలేదు. ఈ సంగతిని కామ్రులుగారు కూడ నంగీకరించక తీరదు. శూద్రా ణాం అనినూత్రోదాహరణమున తత్పను శూద్రుడని గ్రహిం చుటెట్లు? యాగికమైనయెడల కట్టెనుచెక్కు పరిమితుజూడును తత్ప కావలసివచ్చును. గనుక రథకారశబ్దము. శ్రుతిస్మృతిలో కవ్యవహారములముననెవ్వనియందు రూఢమో వాడు రథకారు డు. శ్రుతిస్మృతులందు సంకీర్ణనియంతే రథకారశబ్దము వాడబ డినది. తస్మాత్కలోకవ్యవహారసిద్ధరథకారశబ్దమును తత్పర్యా యములను అమరసింహుడు వ్యవహారార్థము ఉదాహరించెను. శ్రుతిస్మృతులందు ఇద్దరు రథకారులు ఎక్కడను జెప్పబడ లేదు. ఇట్టిరథకారుని నిరూపించుటకు నిఘంటుకారున కధికా రములేదు. నిఘంటువు ధర్మశాస్త్రము కాదు. శ్రుతిప్రసిద్ధులు లగు జామాపర్మ్యత్వర్ణ్యులలోనుండు తేలియజేయుటకై చెప్పి నట్లు శ్రుతిస్మృతిప్రసిద్ధులు లగు తత్పరథకారుని శబ్దములను జెప్పినది. దీనినిబట్టి సంకీర్ణరథకారు దొకడు. శూద్రరథకా రుడు, మరియొకడు కలదని భ్రమంపనకర్తలేదు. ఇక రథకా రు దొక్కడే అయినయెడల సంకీర్ణ రథకారుని జెప్పి తర్వాత మరికొన్ని నామముల జెప్పి తత్పాత్యవర్ధకీస్త్యస్తై రథకారశ్చ కావ్యత్వత్ అని తత్పర్యాదముల వేటుగాజెప్పనేల? అని అందు కేమా.

ఇందుకు సమాధానము: రథకారశబ్దము ఏవిధమున జన్మించిన సంగతిని 'రథకారస్తు మాహిష్యాత్' అనుశ్లోక మును జెప్పి సంకీర్ణప్రపంగమున మరికొందరి సంకీర్ణులని చెప్పి రథకారపర్యాయపదముల తత్పాత్యవర్ధకిస్త్యస్తై యని చెప్పి యున్నది. ఇటులనే చండాలబాత్తుత్పత్తి నొకస్థలమునను, పర్యాయపదముల మరియొకస్థలమునను జెప్పెను. ఇంతమాత్ర మున సాధ్యములకు భేదము చెప్ప వలనుపడదు. ఆచండాలాత్తు సంకీర్ణః అను వచనము చండాలశబ్దపరిచ్ఛింతము సంకీర్ణవాచ కము అని మాత్రమే చెప్పవలసినది అట్లుపైని సంకీర్ణవాచకము లు లేవని చెప్పనేరదు. అట్లు చెప్పినయెడల వాక్యమునకు ద్వ్యర్థదోషమువచ్చును. కనుకనే 'ఆచండాలాత్తు' అను శ్లోక మునకు పైనచెప్పబడిన లోపాకార, స్వర్ణకారులు (కన్యూరకం సాలూరు) రథకారులతో (వద్రంగులతో) సమముగా ఉపనయన సంస్కారమును కలిగియున్నారు. శూద్రులలో పరిగణింపబ డుటలేదు. వారును సంకీర్ణలే. చండాలరవివయమై కూడా జాత్తుత్పత్తి నొకస్థలమునను తత్పర్యాదముల మ రి యొ క స్థలమునను జెప్పినంత మాత్రమున చండాలదైవిధ్యము కల్పించుట అపసిద్ధాంతము. జాతిశూద్రులలో చేరిన రథకా రుడు మూడవవాడు కల డనటులు ఆధాతకల్పన శ్రుతిస్మృతి తద్వ్యాఖ్యలలో నెక్కడను అట్టివాడున్నట్లు పేర్కొనబడ లేదు. ఒక వర్ణములోననే ఉత్పత్తి నొకస్థలమునను సంకీర్ణ వర్ణోత్పత్తి ప్రకరణమును ముగించి పర్యాయముల మరియొక స్థలములలోను జెప్పినందున వీరిద్దరు నొక్కరే యని నేను చెప్పగా ఉగ్రశబ్దము ఒకచోట సంకీర్ణవాచకముగా చెప్పబ డినది. మరియొకచోట, శివునకు వాచకముగా చెప్పబడినది. శివుడును సంకీర్ణుడు ఒక్కడేయని యనదగుగదా యని యాపత్తి నిచ్చిరి.

ఇందుకు సమాధానము:--దేవతాప్రకరణమున శివపర్యా యములలో జెప్పిన ఉగ్రశబ్దము సంకీర్ణవాచకము గాకపోవచ్చును. శివపర్యాయశబ్దములు శివశక్తిగాహకములు సంకీర్ణ బాధకములు తత్పాత్యవర్ధకిస్త్యస్తై రథకారశ్చ అనునవ్యుడు సంకీర్ణరథకారార్థబాధకములును స్వతంత్ర శూద్రరథకారజాతి సాధకము లగు పర్యాయపదములు లేనందున వీరిత రథకారు లొక్కరేయనట యుక్తము. ఒకశబ్దమునకు నానాభిములుండ వనటు నావాదముకాదు. ఇక్కడ రథకారు లిద్దరు లేరని నే నుచెప్పితిని. శూద్రులలో నిరవసితానిరవసితభేద మున్నటుల స్పృశిత త రివ్యయన జెప్పియుండలేదు. ధర్మశాస్త్రు నిబంధన కాకు తివ్యయన మదాహరించియుండలేదు. వర్ణాశ్రమభేదము

లను సంకీర్ణ భేదములను తద్ధర్మములను జెప్పటయందు శబ్ద తికర్రలే స్వతంత్రులు. వర్ణాశ్రమేతరాణాంన్యోన్యబ్రూహి ధి ర్భూనశేషతః, అని ప్రశ్నపూర్వకముగా ప్రపల్లించిన గ్రంథ ములు తప్ప నిఘంటువులు లావినయమై ప్రమాణములుకావు. నిఘంటులోనను వారి వాదమునకు అనుకూల మేమియు లేదు. ఇట్టి సకలప్రమాణములకు విరుద్ధముగా జెప్పి వీరి వాదము ధర్మనిర్మాలునము. శిష్టపంకితగ్రాహ్యము కాదు. ఇక శూద్రా ణా మనిరవసితానాం అను సూత్రమున శూద్రప్రపంచము లాత్తు. టికము గాక జాతిశూద్రవాచక మైనయెడల తత్పజాతి శూద్రు డు కానందున తత్పాత్యస్కారం అనురూపము సిద్ధించదు. సంకీర్ణానాం అని సూత్రము రచింపబడినయెడల సంకీర్ణులలో తక్కింపబడిన రజకతంతువాయలకు సమాహారస్వంద్యమందు రజకతంతువాయం అనురూపము సిద్ధించదు. సంకీర్ణ శబ్దము కంటే శూద్రశబ్దముం దక్షరలాఘవము కలదు. కనుకశూ ద్రాణా మనిరవసితానాం అనిసూత్రము రచింపబడినది. శూద్ర శబ్దముత్తైవర్ణి కేతర మనువ్యవరము అని తత్పబోధినికారులు న్యాయద్వైత కల మహాపండితులును మహాభాష్యకైయ్యటా ద్ధర్మముల బాగుగా గ్రహించినవారలు గనుక వ్రాసిరి. శ్రేమ పడి విచారించినగాని వారిభావము మనకు బోధపడదు. జను లకు నిజము తెలియజేయుటకై యాసూత్రములోని వ్యాకరణ మహాభాష్యపంక్తుల నుదాహరించెదను. నూ. శూద్రాణా మనిరవసితానాం॥ మహాభాష్యం.

అనిరవసితానామితి ఉచ్యతే ఆర్యావర్తాదనిరవసితా నాంకఃపునరార్యావర్తః ప్రాగాదర్యాత్ ప్రత్యక్యాలకవనా ద్భూతేన హిమవంతము త్రతేణ పారియాత్రం. యద్యేవం కిష్కిం ధగాంధికం శేంకయనసంకార్య క్రాంచం ఇతి నసిద్ధ్యతి, ఏవం నిర్వార్యవివాసా దనిరవసితానాం కః పునరార్యనివాసః గ్రామోహోహో నగరం సంవాహ ఇతి ఏవమపి య ఏతే మహాం తసంస్త్రా యాస్తే వ్యభ్యంతరాశ్చండాలామృతపాశ్చ వసంతి తతో చండాలమృతపా ఇతి నసిద్ధ్యతి. ఏవంతస్త్రియజ్ఞాత్కర్య జోనిరవసితానాం ఏవమపి తత్పాత్యస్కారం రజకతంతు వాయం ఇతి నసిద్ధ్యతి. ఏవంతస్త్రిపాత్రాదనిరవసితానాం యై ర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారో శుభ్యతి, తే అనిరవసితాః యై ర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారోజాపి నశుభ్యతి తే నిరవసితాః ఇతి.

ఆర్యావర్తమునుండి వెడలగొట్టబడిన శూద్రులకు సమా హారమువచ్చునని ఆర్యావర్తమునుండి వెడలగొట్టబడిన శేకయ వనాదులకు సమాహారము రాకపోవలసివచ్చును. కిష్కింధగాం ధికంశేకయవనం అను సమాహారము సిద్ధింపవలెను అని చెప్పిరి. ఇక్కడ శేకయవనులు శూద్రులెట్లుగదురు? యవనులు తురు మ్గులని ప్రసిద్ధిగలదు. కనుక త్రైవర్ణి కేతరమనువ్యవరమే శూద్రశబ్దమునుట న్యాయము. ఏవంతస్త్రియజ్ఞాత్కర్యజో అని రవసితానాం ఏ వ మ పి తత్పాత్యస్కారంరజకతంతువాయం ఇతిచసిద్ధ్యతి అనిరి. యజ్ఞ కర్మల దధికారము గల శూద్రులకు సమాహారము వచ్చునందులేని, యజ్ఞ కర్మల దధికారములేని తత్పాత్యస్కారులకును రజక తంతువాయలకును సమాహారము ఘటించకపోవలసి వచ్చునని యాపత్తినిచ్చిరి. ఇక్కడ వద్రం గులకు కన్యూరులకు చాకటుల కునాలెలకు యజ్ఞాధికారములేదని సాక్షాచ్చేషావతారముగ పరంజలిమహర్షి చెప్పగా అందుకు విరుద్ధముగా చండాలరుకూడ యజ్ఞములం తేయవచ్చుననియు ఈయగము శ్రుతులందే కలననియు శ్రుతుల కన్యూర్తము చెప్పెడి యాశాస్త్రుర్ల వారివాదము న్యాయ్య మని ప్రాజ్ఞా లుల గ్రహింతురో గమనింపజాలము. యోగశాస్త్రప్రణేత యగు పరంజలికంటే గూడ గొప్పశ్రుత్యర్థగ్రహణక్రేయము సమవృత్తియుకలవారు కాబోలు. మేము మాత్రము నమ్ములేము. మరియొకటి 'యైర్భుక్తే పాత్రం సంస్కారో శుభ్యతి తే అనిర వసితాః' ఎవరు భుజించిన పాత్రము సంస్కారముచే శుభ్యమగు నో వారు అనిరవసితులు. అని చెప్పినదానికి ఎవరు హావ్యకన్యా దులందు వంటచేయరాదో వారు నిరవసితులనియు ఎవరు వంట చేయవచ్చునో వా రనిరవసితులని మావ్యాఖ్యయని పేరు వ్రాసిరి. (సశేషము)

గ్రహణిమాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-8-0
రక్తచనములు, బుర్రచనములు, జిగురుచనములు, అజీర్ణచనములు, నీటిచిరచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేపించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుమాత్ర వాడవచ్చును. పెంకుకే నగు విషమును, అమృతాశివసం డిపో, మద కాసు - జింజీరాయి

అష్టాంగ యోగ వేదము

ఆంధ్ర పత్రిక వారి, శాంతివాణి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టిగిది మదరాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతప్వక వాడతగినది !!

పాశ్చాత్య వేదకటాచలపండితులు వారి లోకామయనార కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దివ్యగ్రంథము మిక్కిలి విలువయైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల బొమ్మనుకొనవలసిన మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాఠశాలకు, పోస్టుభిక్షువుకు, బిడ్డలకు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి ఆనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి ఆత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వ్యవస్థాపకసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొనలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామరూపముగోచరి. వైద్యాధులను బుద్ధులనుగొరగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాధృంకామలకలైలుము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, వినుపని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రకోగములను తప్పక వుదార్చును. 0-8-0

నద్రుపరిహారిణి:—ఎక్కిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

వారికేళాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మనక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమాయమగును 0-8-0

మా బొమ్మలన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మాబొమ్మలను కొనినవారికే తెలియును. పాశ్చాత్య వేదకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

(594) శ్రీ సతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

THE BOOKS READY FOR SALE

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rsas. Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B A B L 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B A B L ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M A ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the imitation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

1490 29 Hummum Street, Fort Bombay.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుగుభాష! (పోస్టుభిక్షుల ప్రత్యేకము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైత్యకాలకరీమాత్రలు దివ్యావృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, స్వ్యాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేళ్లు, అనులు, మొదలగునవియుండు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు జేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆ నేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము గల బొమ్మలనుగొనుచేతను పరమసాంస్కృతియని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమెంట్లు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హిందీ-తెలుగు

వెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట.

నీలయిన నులభతెలిసి వ్రాయుటచేయు.

వాలశిక్ష (0-10-0)

తెలుగుదాటి వాచకం (0-10-0)

హిందీ పాఠ్యపుస్తకము (0-10-0)

నీల యి భిక్షు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రిక కా ర్యాలయం,

7, తంబు శెట్టిగిది, మదరాసు.

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామినియానూనెను నాడి సత్వముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కెబ్బాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యగ్రంథము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు పేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0 8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించబడును. లేకున్న సోలుపశెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జూబ్లామార్గం, బొంబాయి ఆని వ్రాసిన బడతగులరు.